

Het notitieboek van A.H. d’Affnay,
pastoor van 's-Gravenvoeren van 1719 tot 1770
Een geannoteerde transcriptie door Joep Leerssen
2019

Inleiding	3
Deel A	10
Deel B	24
Deel C	36
Deel D	48
Deel E	74
Deel F	75

Nieuwe editie, Joep Leerssen, 2019

Creative Commons licence BY-NC-SA: deze editie kan worden gebruikt en vermenigvuldigd [1] mits vergezeld van behoorlijke bronvermelding, [2] uitsluitend voor niet-commerciële doeleinden, en [3] alleen onder dezelfde Creative-Commons-licentie als de hier toegepaste.

Deze editie is ook online geplaatst op leerssen.nl/publications/daffnay

Een eerdere versie van deze transcriptie dateert van 1989. De huidige is daaraan gelijk, behoudens enkele geringe verbeteringen en extra-annotaties.

Het Notitieboek van A.H. d’Affnay, pastoor van ’s-Gravenvoeren van 1719 tot 1770

Inleiding

1. Het notitieboek
2. Achtergrond, context
3. Commentaar bij de huishoudelijke uitgavenlijst (dl. D: 78r 113v)
4. Taaleigen
5. Over de transcriptie
6. Deze versie
7. Dankbetuiging, opdracht

1. Het notitieboek

Henricus d’Affnay, geboren (1691) en gestorven (1773) in ’s-Gravenvoeren, was pastoor aldaar van 1719 tot 1770. Gedurende deze tijd hield hij een notitieboek bij; dit boek wordt, conform zijn uitdrukkelijke wens, nog steeds bewaard in de pastorie van ’s-Gravenvoeren (gem. Voeren (B), tussen Maastricht en Luik).

Het boek is smal en langwerpig, met bladen van 310 mm hoog en 95mm breed. Het is gebonden in leer met ingeperste siermotieven. De achterkaft vouwt met een extra flap over de voorkaft; op dat punt zijn twee gaatjes aangebracht om het boek m.b.v. een veter dicht te binden.

Het boek omvat 125 bladen; ook de binnenkanten van voor- en achterkaft zijn beschreven. De bladen zijn rechtsboven op de rectozijde in een latere hand genummerd, waarbij het eerste blad ongenummerd is gebleven, het tweede blad het nummer 1 draagt, en de binnenzijde van de achterkaft het nummer 125. Deze nummering heb ik hier gevolgd. Dat leidt tot de volgende paginering in deze transcriptie:

- Aangezien het tweede blad het nummer 1 draagt heeft het eerste blad hier nummer 0 gekregen.
- De voorzijde (recto-zijde) van het blad krijgt de toevoeging *r*, de keerzijde (verso-zijde) de toevoeging *v*. Bij het geopende boek is bijvoorbeeld “13v” de linkerbladzijde, gevolgd door “14r” als rechterbladzijde.

Blijkens een opmerking "129 folia" linksboven aan de binnenkant van de voorkaft moeten 4 bladen zijn verwijderd. Dit is ook te zien tussen fol. 29 en 30, resp. 42 en 43, waar klaarblijkelijk bladen zijn uitgescheurd. De inktsporen van de verdwenen recto-bladzijden zijn nog op de tegenoverliggende 29v en 42v te zien. (De latere bladenummering vertoont geen hiaten.)

Het papier is gewatermerkt met een cursieve hoofdletter I, 14 mm hoog, en met het wapenschild van de stad Amsterdam, compleet met leeuwen en keizerskroon, 102 mm hoog.

Het notitieboek behelst zes delen, die door meerdere blanco-pagina's van elkaar gescheiden zijn:

- A: t/m 7v (gevolgd door blanco-pagina's: 8r t/m 14v): autobiografische notities en een overzicht van inkomsten
- B: 15r t/m 29r (gevolgd door blanco-pagina's: 29v t/m 57v): kroniek van gebeurtenissen en (voornamelijk) verbouwingen en onderhoud aan de kerk
- C: 58r t/m 71r (gevolgd door blanco-pagina's: 71v t/m 77v): lijst van kerkelijke gebruiken
- D: 78r t/m 103r (gevolgd door blanco-pagina's: 103v t/m 113v, behoudens memo op 112r): lijstje van debiteurs van de pastoor; lijst van uitgaven op het jaarsalaris
- E: 114r en 114v (gevolgd door blanco-pagina's: 115r t/m 116v): lijst van tarieven voor herderlijke diensten
- F: 117r t/m 125r: een overzicht van belangrijke data in Voerens kerkelijk verleden; een verslag van een rechtsgeschil omtrent een donatie; een lijst van dorpen die onder het Maastrichtse ressort van het Aartsdekenaat Haspengouw vallen; een aantal gedragstips voor pastoors (in het Latijn), o.m. van hygiënische aard voor ziekenbezoek; notities over offerblok en momboirs; enige kleinere memoranda

Over D'Affnay en zijn notitieboek is een ongepubliceerde verhandeling geschreven door Kanunnik Justinus Ansay, zelf afkomstig uit Voeren. Die verhandeling, getiteld "Het dagboek van Pastoor D'Affnay, pastoor van en te 's-Gravenvoeren van 1719 tot 1771", dateert uit 1966 en is in diverse Voerense huishoudens in overgetypte of gefotocopieerde vorm aanwezig. Ansay geeft waardevolle plaatselijke en priesterlijke achtergrondinformatie, waarvan hier dankbaar gebruik is gemaakt, maar zijn lezing van het notitieboek (waarvan hij een samenvatting geeft) is niet altijd correct.

2. Achtergrond, context

De St.-Lambertus-parochie van 's-Gravenvoeren ligt in de tegenwoordige Belgische gemeente Voeren, tussen Maastricht en Luik. De plaats was oorspronkelijk een Karolingische palts en wordt als zodanig reeds in de negende eeuw vermeld. In de achttiende eeuw viel het dorp onder het Graafschap Dalhem, dat weer, als een van de "Landen van Overmaas", deel uitmaakte van de Oostenrijkse Nederlanden; de heerlijke rechten berustten in D'Affnays tijd bij de baroniale familie Van Hoensbroeck, die tevens de nabijgelegen heerlijkheden Oost en Eijsden bezat. Een andere jonkerfamilie waarmee de pastoor te maken had waren de Dewinckels, die resideerden op het nabijgelegen kasteeltje Altenbroek.

's-Gravenvoeren was een aanzienlijk dorp. De plaatselijke schepenbank was de belangrijkste van alle Nederlandstalige rechtscolleges in het graafschap, en de enige die doodsvonnissen mocht doen executeren.

De tiendenrechten op de parochie waren in 1083 aan de Benedictijnen van Luxemburg geschonken, die ze rond 1600 hadden verkocht aan de Jezuïeten van Maastricht. Onder de parochie 's-Gravenvoeren ressorteerden ook de buurdorpen Mheer en Noorbeek, die echter in de zeventiende eeuw een bepaalde mate van parochiale zelfstandigheid hadden verkregen. Al deze parochies vielen onder het uitgestrekte bisdom Luik, meer bepaald het aartsdekenaat van de Haspengouw, meer bepaald het Haspengouwse "Concilie van Maastricht".

Als pastoor van 's-Gravenvoeren viel D'Affnay dus onder het canonieke gezag van het bisdom Luik; maar zijn broodheren en directe superieuren waren de tiendenheffers: de Jezuïeten van Maastricht. Hun salariëring van de pastoor werd, getuige dit notitieboek, nauwgezet bijgehouden: in feite leefde de pastoor op een jaarlijks hernieuwd krediet van 400 guldens, en moest hij aldus bijna al zijn uitgaven en levensonderhoud jegens de Jezuïeten gespecificeerd verantwoorden. De eerste jaren hield D'Affnay over van zijn "competentie" (jaarsalaris); dat overschot wordt echter later ingelopen en hij krijgt, naar het zich laat aanzien, moeite om van zijn jaargeld rond te komen.

De grote financiële macht van de Jezuïeten in de dorpsparochies van deze streek heeft herhaaldelijk tot wrijvingen geleid. Of het intermezzo van de pastoor van Noorbeek (19r) hiervan een voorbeeld is, is niet zeker – ook in Aubel en Thimister, die eveneens onder het aartsdekenaal concilie van Maastricht ressorteerden (119v), werden weerbarstige pastoors gesuspendeerd (16r); uit Noorbeek en Mheer zijn echter slepende rechtszaken en conflicten bekend omtrent de rechten en plichten van de tienden-heffers (de Maastrichtse Jezuïeten) t.a.v. kerkonderhoud en salariëring van pastoors. Tekenend is ook de ontstemming van de Voerense dorpelingen over de nogal eigengereide inscriptie van de nieuwe parochiale kerkklok (23v).

D'Affnay heeft de geruchtmakende opheffing van de Jezuïetenorde nauwelijk of niet meer meegemaakt. De machtige orde was door schandalen omgeven, werd her en der als een sinistere "staat binnen de staat" gezien en reeds in de jaren-1760 verdreven uit de koninkrijken Portugal, Frankrijk en Spanje. De paus hief de orde formeel op in 1773, en overal (ook in de Oostenrijkse Nederlanden) werden hun bezittingen onteigend; met enige vertraging (in 1774) ook die van het Maastrichtse college. De bisschop van Roermond heeft toen nog getracht om zich de Voerense tiendenrechten toe te eigenen, maar dat is niet gelukt; kort daarop maakten de legers van de Franse Republiek een einde aan het hele ancien régime en zijn systeem van tienden. D'Affnay moet dus nog de aanloop van deze opheffing hebben meegemaakt, maar de feitelijke ineenstorting niet meer. In ieder geval wijst niets erop dat de Jezuïeten in de streek ook maar enige populariteit genoten.

Het geval met de morrende dorpelingen tijdens het her-gieten van de tiendenklok wijst ook op hun grote behoudendheid. Gewoontes en gewoonterecht werden kennelijk als enige bescherming tegen bestuurlijke willekeur ervaren. Dat defensieve conservatisme komt uit vele passages van het notitieboek naar voren. Het hele boek is een poging om gebruiken te codificeren, voor de toekomst vast te leggen en te vrijwaren tegen latere erosie. Met jaloerse nauwgezetheid vermeldt D’Affnay welke gebruiken uit plicht of vrije wil zijn geboren, wat pastoors wel of niet moeten doen; en dat “moeten” (D’Affnay gebruikt *debere*) dient in zulke gevallen met enige nadruk te worden gelezen. De conservatieve leidraad staat al op de eerste bladzijde vermeld, als gold het een motto: Want die wil sijn bemint, die laet alles gelijk hij het vint. Men mach wel iet verbeteren maer niet verangeren. Voor de toekomst kan dit boek als naslagwerk dienen, zo zegt hij zijn toekomstige opvolgers toe; vandaar ook het veelvuldige gebruik van formele Latijnse zinsneden zoals *quod attestor* (“dit betuig ik”) of *ita est* (“zó is het”), e.d., gevolgd door zijn handtekening.

Uit alles blijkt dat Voeren toen, net zoals nu nog, een cultureel grensdorp was. De kerkelijke “tweeherigheid” tussen Luik en Maastricht is bijna symbolisch, evenals de gewoonte om met Mariabedevaart het ene jaar naar het Waalse Verviers te gaan, het andere naar Scherpenheuvel (70v). De lijst van dorpsnamen (119v) weerspiegelt de nabijheid en invloed van het Franse taalgebied; ook houden Waalse en Nederandse familienamen elkaar in evenwicht.

Het gehele notitieboek is echter één lange bevestiging van de fundamentele Nederlandstaligheid van ’s-Gravenvoeren. Er zijn weliswaar economische en diocesane contacten met Wallonië, maar eerder incidenteel. Buurdorpen waarover D’Affnay nieuwtjes memoreert zijn Mesch, Mheer, Noorbeek, vrijwel nooit de zuidelijke Waalse buurdorpen. Veelzeggend is de route die de grote processie (bronk) van Voeren aflegt: een grote halve cirkel naar het Nederlandstalige noorden, waarbij men de Waalse buurparochies letterlijk links laat liggen (67v-68v).

3. Commentaar bij de huishoudelijke uitgavenlijst (dl. D: 80r - 112r)

Uit deze lijst van huishoudelijke uitgaven, die loopt van 1720 tot 1773, kunnen de volgende gegevens worden afgeleid. De beheerder van de Voerense Jezuïetenhof is aanvankelijk Johannes Baptista Bogaerts; de betiteling “monfrère” duidt aan dat hij een lekebroeder was. Met deze Bogaerts heeft D’Affnay bijna dertig jaar lang, tot medio 1749, onafgebroken te maken. Dan komt in diens plaats ene “monfrère Raels”, die op zijn beurt in 1761 vervangen wordt door de procurator pater Limpens. Ook ene monfrère Bonshouwers of Boschhouwer wordt genoemd.

In 1761 krijgt de dan bijna 70-jarige D’Affnay een assistent toegewezen. Voor deze assistentie wordt 100 gulden per jaar uitgetrokken. De assistent blijkt in 1765 Thywissen te

heten. Na 1766 wordt deze assistentie niet meer genoemd: wellicht is Thywissen dan onderpastoor of kapelaan geworden (zoals D’Affnay zelf in 1717 assistent en onderpastoor was geworden van zijn voorganger Bartholome, vgl. 1r), en wordt zijn salariering niet meer via D’Affnay geregeld.

In 1770, aan de vooravond van de opheffing der Jezuïetenorde, wordt de haast tachtigjarige gepensioneerd: hij spreekt bij de afrekening van 1771 niet meer van zijn “competentie” maar van zijn “pension” (al verleidt de macht van een vijftigjarige gewoonte hem in 1773 nog tot een aandoenlijke slip of the pen:102v). De laatste, nauwelijks leesbare notities dateren uit 1773. Zoals Ansay memoreert werd zijn assistent Thywissen, zelf een Voerenaar, in 1770 D’Affnays opvolger als pastoor. Hij bleef pastoor tot in de revolutietijd.

De pastoor betreft zijn vlees eerst van Jan Claessens of Jan Heiens, dan van Hendrik Claessens, die tussen begin November 1756 en mei 1759 sterft. Zijn bier wordt gebrouwen door iemand uit de familie Heynen, meestal Hendrik. In zijn latere jaren krijgt D’Affnay een sterke voorliefde voor thee – in die tijd een nogal luxueuze drank; een pond thee kostte 2 à 3 gulden. Ter vergelijking: Een vat rogge kostte 1 à 1½ gulden, een ton bier 3½ à 4 gulden.

De standaard munteenheden zijn guldens en stuivers (20 stuivers per gulden). Andere eenheden zijn pattacon (4 gulden) en oort (¼ stuiver), ook worden wel rijksdaalders (2½ gulden) en schellingen (½ gulden) gebruikt. Voor D’Affnay is een schelling dus 5 stuivers – in andere plaatsen of periodes zien we ook wel waardes van 3 of 4 stuivers. een enkele maal wordt een blauwmuizer genoemd (½ schelling) en een dukaat (8½ gulden).

4. Taaleigen

D’Affnays Nederlands verradt hier en daar zijn Voerense herkomst. Ik noem de volgende dialectvormen:

- Werkwoordconstructies, als daar zijn: ... *en can wij niet* (... kunnen wij niet, 68v); ... *heeft het begonnen* (is het begonnen, 25r); *het sijn ... geweest* (er zijn ... geweest, 15v).
- Voltooid deelwoord zonder ge-: *cregen* (gekregen, 2r.); *bleven* (gebleven, 1v); *coomen* (gekomen, 20v); *worden* (geworden, 16v)
- Korte klinkers: *twelf* (twaalf, 118r); *begraffenis* (begrafenis, 114r); *brefken, hondens, bichten*
- Lange klinkers en e/i-verschuiving: *gelijvert/gelivert* (geleverd, 100r etc.); *hier* (heer, 88r etc.); *diensdagh* (dinsdag, 58v); *vinsters* (vensters, 19r); *sijgel* of *sigel* (zegel, 3r etc.)
- Andere klinker- of medeklinkerpatronen zoals: *dartig* (dertig, 94v); *koy* (koe, 93r); *verangeren* (veranderen, 0r), *de pley* (het plein).

- Diversen: *over lange/eynige jaeren* (sinds vele/enkele jaren, 65v etc.); *met gedraegen* (meegedragen, 58v); *waghde* (woog, 24r); *hoeveel dat* (hoeveel, 3r); *isdat* (als, indien, 20r etc.); *mandel* (mand, 95v); *schuttebeganckenis* (mis ter intentie van de levende en overleden leden van de schutterij, meestal gehouden rond de Bronkprocessie, 6r en vgl. 69r); *crout wysch* (kruidenbundel gewijd op Maria-ten-hemel-opneming, 58v); *tuelen* (hengsel, scharnier, 16v); *paet* (peetmoeder, 24v); *blijen kanjel* (loden dakkoot, 26 r., met onzekere spelling voor de gemouilleerde -n-).

5. Over de transcriptie

Technische liturgische of juridische termen en titels van Latijnse gezangen heb ik onverklaard en onvertaald gelaten. Alleen waar D’Affnay Latijn gebruikt om redenen van discretie (bijv. 19r, 121r/v) heb ik vertalingen gegeven. Deze discretie is ook de reden waarom bepaalde meer “sensationele” tekstgedeeltes zijn doorgestreept en vrijwel onleesbaar zijn gemaakt (15r, 20r). Waar mogelijk heb ik doorgestreepte passages gerestaureerd; zulke emendaties staan ~~in doorgestreepte vorm~~. Latere verbeteringen, in- of toevoegingen staan tussen {accolade-haakjes}. Toevoegingen van mijn hand, evenals gissingen bij moeilijk leesbare tekstgedeeltes, staan tussen [rechte haakjes], onleesbare tekstgedeeltes zijn aangeduid met [...], niet te verwarren met puntjes zonder haakjes, die uit het origineel zijn overgenomen. De door mij uitgespelde diacritische afkortingen zijn *gecursiveerd*. Onderstreepte passages zijn ook in het origineel onderstreept.

In de transcriptie is stilzwijgend geregulariseerd: het gebruik van y en ij; het gebruik van lees- en afkortingspunctuering; de spelling d’Affnay resp. D’Affnay (MS gebruikt ook Daffnay, D’affnay).

Het handschrift is niet altijd even duidelijk en wordt mettertijd slordiger. Hier en daar heb ik woorden niet met zekerheid kunnen lezen, en met name bij eigennamen kon ook het zinsverband geen logische leidraad geven. Woorden eindigen soms met een pennehaaltje dat sterk op een s lijkt; en de ligaturen æ en œ voor resp. ae en oe zijn soms nauwelijk van elkaar te onderscheiden. Ik heb de grafisch meest geprononceerde lezing aangehouden (vgl. 120r “Egelshaeven” voor het huidige Eygelshoven), zonder te trachten om naamsvormen als Caelen/Coelen of Caenen/Coenen op één lijn te brengen.

6. Deze versie

Een eerdere versie van deze transcriptie dateert van 1989. De huidige is daaraan gelijk, behoudens enkele geringe verbeteringen en extra-annotaties. Ze is online geplaatst op 8 augustus 2019 op <http://leerssen.nl/publications/daffnay>.

7. Dankbetuiging, opdracht

Ik ben de Zeereerw. Heer Pastoor van 's-Gravenvoeren verplicht wegens zijn bereidwillige medewerking; en vooral ook mijn Voerense vriend, Robert Brouwers, wegens zijn hulp in velerlei opzicht. Ook Wim Senden gaf nuttige tips en correcties.

Deze versie is opgedragen aan de Voerense Vrienden, Maria, Lieve, MariJo, Mark, Ann, ter nagedachtenis aan onze Robert (1941–2016).

Het Notitieboek van A.H. d’Affnay,
pastoor van ’s-Gravenvoeren van 1719 tot 1770

Deel A [0-14]

[binnenkant omslag]

Spe agendum, nemini confidendum.

Omnia tua bene facias, si neminem timeas, nisi solum Deum.¹

[0r]

Jesus, Maria, Lambertus. 1720.

Desen boeck behoort toe aen den Eerw. heer Arnoldus Henricus d’Affnay pastoor van s’Graven Vouren²

1720

Dit Register en hoort niet toe aen de pastoors, maer alle de andere Registers moeten blijven aen en in de pastoorije.

Nochtans sy conden desen oock laeten in de archive van de pastoorije, om dat in desen boeck staen eynige dingen, dewelke connen dienstig sijn voor de volgende pastooren, om te sien de costuymen en gebruycken, dewelcke in dese boeck en in dese parochie sijn van ouds geobserveert; want die wilt sijn bemint, die laet alles gelijk hij het vint. Men mach wel iet verbeteren maer niet verangeren.

Dit boeck sal naer mijn doot toebehooren aen mijn naeste vrienden³

1723

A.H. d’Affnay *pastor*.

[0v]

Den 4 oktober 1723 heb ick mijnen broeder Hendrick geleyt nae Maestricht nae de eerste school; en heb den selven om te wonen geselt bij eenen geestelijcken heer Vinck cappellaen van Onse Lieve Vrouwen.

Mijn broeder Hendrick is in de eerste school opgegaen den elfden.

In de tweede school heeft hij gehadt den tweeden prijs.

Anno Domini 1725 den 25 mey heeft Henricus d’Affnay te Luyck ontfangen syne tonsure van den suffragaen Delibaye.

In de doms school heeft hij gehadt den derden prijs van het eerste jaar en is opgegaen.

[1r]

Register van de rubrycken, costuymen en gebruycken van de kerck van s’Graven Vouren, Lande van Dalhem bisdom van Luyck. In dit boeck sal oock worden geannoteert wat

¹ Vertrouwelijk te behandelen, niemand toe te vertrouwen. Je doet al je zaken goed als je niemand vreest behalve alleen God.

² Kanunnik Ansay memoreert: “Er zijn nu nog D’Affnays in de streek o.m. te Moelingen. Affnay is de naam van een gehucht behorende bij de gemeente Elbele of Aubain-Neufchâteau; het grenst aan de Voerstreek”

³ D’Affnay gebruikt het woord “vrienden” vaak in de betekenis van “verwanten”

particulier geschiet is alle jaeren in dese parochie, wat salaris den pastoor van alles toecoomt volgens costuyme ende sal dienen voor mij A.H. d'Affnay pastoor van deselve parochie.

1. Ick A.H. d'Affnay ben gedoopt in dese parochiale kercke van Heer *Johannes Cortrijs* capellaen in het jaer 1694 den 24 november.
2. Vierthien jaer out sijnde ben ick geгаen naer Maestricht studeeren bij de eerw. paters Bogaerden, daernaer bij de eerw. pp. Jesuyten. Van Maestricht ben ick geгаen naer Luyck naer de philosophie in het seminarie, daernaer nae de theologie, in *dewelke* ick ben gebleven ontrent vier jaeren.
3. In het jaer 1713 den 10 maert heb ick te Luyck ontfangen de tonsure, in 1714 den 21 december heb ick ontfangen de vier minores ordines.
4. In het jaer 1717 den 22 mey ben ick gewijt subdiaken. In het selve jaer den 18 september ben ick gewijt diaken, want ick hadde een supplyck van den Eerw. H. J. Bartholome alsdan pastoor van s'Graven Vouren. Alsdan nam hij mij aen voor sijnen assistent en onderpastoor.

[1v]

5. In het jaer 1717 den 18 december ben ick gewijt priester ende oock te saemen geexamineert om biecht te hooren.
6. Ick ben gewijt op een cleyn beneficie van Sint Anne in Walhorne en op mijn patrimonie titulo mixto. Ick was gedispenseert van de interstitien ter oorsake van de assistentie van den heer pastoor van Vouren.
7. In het jaer 1718 den 16 january heb ick in de kerck van s'Graven Vouren gedaen ende gesongen mijn eerste misse en naer dien dagh ben ick onderpastoor te Vouren bleven.
8. In het jaer 1719 den 19 october op eenen donderdag ontrent 4 uren s'morgens is gestorven den eerw. heer Jacobus Bartholome pastoor van s'Graven Vouren.
9. In het jaer 1719 den 18 november hebbe ick in het collegie van eerw. pp. Jesuiten tot Maestricht ontfangen de collatie van de pastorie van s'Graven Vouren uyt handen van den eerw. pater Laurentius Dehulstere rector van het selve collegie, welcken rector is pastor primitivus, ende wij sijn vicarius perpetuus.
10. In het selve jaer den 21 novembris ben ick te Luyck geexamineert geweest voor deselve pastoorije en den 22 novembris heb ick ontfangen de substitutie van den archidiaken Clerckx, ende ick hebbe voor substitutiegelt gegeven 58 patacons ende eenen gulden.
11. In het selve jaer ben ick oock gestelt voor bediender tot Sint Jan van deselve pastorie en voor de permissie van de bedieninge heb ick gegeven 5 patacons [aen] den archidiaken, en 40 patacons aen de erfgenamen.

[2r]

12. In het jaer 1720 den 22 april heb ick genoomen possessie van dese pastorie alsdan heeft mij den eerw. pater rector geleyt in de kerck en aen de kloeck en in het pastorael huys voor dese getuygen pater Van Buren procurator, heer *Johannes Cortrys* capellaen, monfrere Bogaerts coadjutor societatis alsdan te Vouren residerende op den hof Philip Dafnay mijnen vader, Lambert Vliech custer, Hendrik en Peter Vliech en meer andere als getuygen van dese possessie 1720.
13. In het selve jaer den 24 junius op den dagh van den H. *Johannes Baptista* is begonnen mijnen tijt van pastoor want te vooren was ick maer bediener van deselve.

[11]

14. In het jaer 1720 den 3 augusti hebbe ick van Luyck van den grooten vicaris ontfangen de promotatie oft surrogatie van mijnen tijtel daer ick op gewijt ben; welcken tijtel weirt geset op de pastorie, soodat ick alsdan conde disponeren van den tijtel ordinationis, en ick heb daerom gegeven 12 gulden.

15. Den 9 augusti op den avont van St. Laurentius 1720 hebbe ick mij te bedde gelegd met eene swaere hitte cortse. Alsdan ben ick cranck geweest tot de doot toe. Dese cortse geduert seven weeken en den 28 september heb ick wederom den eersten keer mis gedaen. Ick ben in dullrije geweest 9 oft 10 daegen sonder eenige kennis.

16. Den 21 november 1720 op de presentatie dag van de H. Maget Maria tusschen 10 en 11 uren s' morgens ~~met volle kennis~~ {voorsien van de H. Sacramenten} is gestorven mijn pater oom Andreas Henrici lector jubilatus en custos van de provincie van de eerw. pp.

Minnebroders; hij is gestorven te Mechelen, daer hij van te vooren was guardian geweest; immediatelijck daervoor was hij te Vouren geweest syn vrienden besoecken en adieus seggen; hij is gestorven van een wonde die hij hadde cregen in sijn scheen in de weyden van Oost in het voetwerck. Hieraen was de roos gecoomen en een koo[...]

[2v]

want soohaest quaem hij wederom te Mechelen moet hij sich te bedde leggen en naerdad hij acht dagen dese cortse heeft gehad, is hij gestorven ~~met~~ {buyten} syn ~~voel~~ verstant met eene goede opinie. Hij was van te vooren in de duyllrije ter oorsake van het groot feber. Requiescat in pace amen.

17. Den 21 julij 1721 ben ick A.H. d'Affnay pastoor van s'Graven Vouren ontfangen in den derden regel voor tertiarius van den eerw. pater Philibertus Maes provincial van de eerw. paters Minderbroders; en hij gaf last om mij in te cleden aen den eerw. p. A. Mutsaers guardian van Lichtenberg.

18. Den 2 augusti 1721 op portinucula-dagh ben ick A.H. d'Affnay op het sieckhuys voor den autae ingecleedt in oi. formâ in den derden regel en derde orden van mijnen H. vader Franciscus; dese incledinghe heeft gedaen den eerw. pater A. Mutsaers lector emeritus en guardian van Lichtenberg; dese incledinghe is geschiet op Slavanten oft Lichtenberg in de presentie van eenen novitie, die pater guardian diende.

19. Den 4 augusti 1722 op den dag van den H. Dominicus heb ick A.H. d'Affnay pastoor van s'Graven Vouren gedaen publijck en solemnelijck mijne professinge van den derden regel van den H. vader Franciscus in de hoogmis, dewelcke songh den eerw. pater guardian Mutsaers en den eerw. heer Knubbens diende voor subdiaken. Alsdan heb heb ick oock op Slavanten de paters getracteert, ende gegeven een glas wijn.

Den 25 junij 1723 ben ick gewoorden sieckelijck hebbende een abundantie van bloedt en quaede humeuren met een beginsel van een stercke cortse, en ben drij maenden gebleven sonder dienst te doen.

[3r]

Van de accidenten

dewelke sullen vallen van Sint Jansdagh 1720 tot den toecoomende Johannes Baptisten dagh 1721.

Hier uyt salmen connen sien hoeveel dat den pastoor treckt van ijder voor rechten. 24 julij.

[12]

Aen mij pastoor van s'Graven Vouren coomt alle jaer van de eerw. pp. Jesuyten hondert patacons, ⁴ <i>dewelke</i> den monfrere op den hof moet betaelen in contante penningen – dico	400--0-0
van het doopen van een kint thien stuyvers	0-10-0
van het begraeven van een kint 18 stuyvers	0-18-0
voor een jaergetijt	1--0-0
voor het begraven van een kint 18 st.	0-18-0
van offer twee schellingen	1--0-0
van het doopen van een kint thien stuyvers --	0-10-0
van een engelsmisse te singen eenen <i>gulden</i> en 3 st. offer --	1--3-0
item voor een lese mis 10 st.	0-10-0
noch van offer in de hoogmis	0--3-0
noch van offer in de hoogmis	0--6-0
van het overlesen van een vrouwe vijf stuyvers	0--5-0
voor een lesemis	0-10-0
voor het trouwen 4 gulden	4--0-0
item voor het profijt ven den roden segel ⁵ 4 schellingen	2--0-0
van het overlesen van een vrou	0--5-0
voor administreren van het viaticum vijf stuyvers	0--5-0
van offer in de hoogmis 9 st.	0--9-0
van een engelsmisse	1--0-0
van offer in die misse	0--2-2
van het overlesen van een vrou	0--5-0
van jaergetijt en offer	1--1-1
van het haelen van een lijck met het cruys 18 st.	0-18-0
van den dienst	4--0-0
van het dienen van een misse 10 st.	0-10-0
[3v]	
van offer van de twee missen van den dienst 28 stuyver	1--8-0
van trouwen	4--0-0
van offer	0-12-0
van royen sijgel voor mij	2--0-0
van offer van de hoogmis	0-13-2
van administratie viatici	0--5-0
van het viertichste eenen <i>gulden</i> en van offer 5 oort	1--1-1
drij lesemissen ontfangen	1-10-0
van administratie van het H. Olie	0--5-0
van administratie viatici	0--5-0
offer van de hoogmis	0-10-1
van offer uyt de mis	0-10-0
van het doopen van een kint	0-10-0
van offer uyt de hoogmis	0-10-1
van viertichste	1--0-0

⁴ D'Affnay rekende vooral in patacons, guldens en stuivers. Een patacon was 4 guldens; een gulden was 20 stuivers; een stuiver 4 oort. Een schelling was een halve gulden. In de kolommen zijn de bedragen resp. guldens, stuivers en oort.

⁵ Vermoedelijk kwamen de zegelrechten (voor een huwelijksbewijs?) ten goede aan de pastoor

van offer in de mis	0--4-1
van administratie viatici	0--5-0
van administratie viatici	0--5-0
voor offer van administratie van het H. olie	0--5-0
van administratie viatici	0--5-0
van administratie viatici	0--5-0
van administratie viatici	0--5-0
van offer in de hoogmis	0--8-0
voor een lesemis	0-10-0
van profijt voor mij roye sijgel	2--0-0
van administratie viatici	0--5-0
van offer van dienst van begraefenis 3 schellingen	1-10-0
van offer van begrachenis	1--2-0
van het haelen met het cruys van een lijck 18 st.	0-18-0
van begraeven en van dienst van een lijck 4 <i>gulden</i>	4--0-0
van een lesemis	0-10-0
van jaergetijt en offer	1--2-0
van offer	2-15-0
van dienst	5--8-0
voor drij speciale missen	6--0-0
van trouwen	4--0-0
van de banden te trecken	1-10-0
voor jaergetijt	1--0-0
voor jaergetijt en bidden van een jaer	2-10-0
voor een viertichste	1--0-0
voor twe diensten	10-16-0
voor viertichste	1--0-0
voor engels misse en begraven van een kint	1-18-0
van doopen van 6 kinders	1-10-0
van trouwen van twe vremdelingen	2-10-0
van offer	0-10-8
van royen sijgel	2--0-0
van jaergetijt	1--0-0

[4r]

van offer van eynigen diensten bijeen vergadert	2--0-0
van een lesemis	0-10-0
voor het haelen van een lijck	0-18-0
voor eenen dienst op twee daegen	4--0-0
van administreeren	2--0-0
van offer van dienst	1--0-0
van overlesen van een vrouw	0--5-0
van doopen	0-10-0
van overlesen van eynige vrouwen	1--0-0
van offer in de hoogmis	0-13-3
van doopen	0-10-0
van offer van engelsmis	0--6-0
van begraeven van een kint	0-18-0

van een engelsmis	1--0-0
van jaergetijt, bidden voor een jaer, en offer	3-12-2
van administreeeren	0--5-0
van trouwen half rechten	2--0-0
van offer van dienst	0-14-0
van administratie	0--5-0
van overlesen van een vrouw	0--5-0
van overlesen	0--5-0
van offer	0--4-3
van administreren	0-10-0
van een misse	0-10-0
van offer in de hoogmis	0-16-0
van offer van dienst	0-16-3
van dienst	4--0-0
van viertichste	1--0-0
van offer in 2 missen	3--1-1
van offer	1--8-0
van dienst	5--8-0
van offer	0--5-0
van doopen	0-10-0
van overlesen	0--5-0
van een misse	0-10-0
van jaergetijt	1--0-0
van dienst	4--0-0
van dienst	5--8-0
van doopen	0-10-0
van administreren	0--5-0
van offer	0--7-0
van doopen	0-10-0
van jaergetijt en bidden	2-10-0
van administreeeren	0-10-0
van offer	0--4-0
van overlesen	0--5-0
van offer	0--4-0
van royen sigel voor mij	2--0-0
van trouwen	4--0-0
van offer	0-13-0
van administreeeren	0--5-0
van offer	0--8-2
van overlesen	0--5-0
van twe lesemissen	1--0-0
	[4v]
van doopen	0-10-0
van administreeeren	0--5-0
van offer	0--5-0
van een lesemis	0-10-0
van twe lese missen	1--0-0

van offer van aller silen dag	2-15-0
van offer in de hoogmis	0--5-0
van een lese mis	0-10-0
van dienst van [Lutw ?] Steyns	4--0-0
van offer van 2 missen	1--1-3
van overlesen van een vrou	0--5-0
van administreeeren van ouwe menschen	1--0-0
van administreeeren	0--5-0
van overlesen	0--5-0
van offer in de hoogmis	0--9-1
van doopen	0-15-0
van jaergetijt en offer	1--6-1
voor bidden voor twee van een jaer	3--0-0
van administreeeren	0--5-0
van offer van dienst	0-14-0
van offer	0--6-3
van dienst en halen van het cruys	4-18-0
van offer van dienst	1--0-0
van dienst en halen met cruys	4-18-0
van dienst en halen met cruys	4-18-0
van offer van dienst	0-12-1
van administreeeren	0-10-0
van jaergetijt en offer	1--4-0
van offer van de hoogmis	0-14-3
van overlesen van een vrou	0--5-0
van special mis met processie	2--0-0
van dienst en halen met cruys	4-18-0
van offer van dienst	0-19-2
van offer en van misse	1-14-3
van jaergetijt en offer	1--2-0
van bidden een jaer	1-10-0
van viertichste en offer	1--3-0
van offer in de hoogmis	0-12-1
van viertichste en offer	1--7-0
van offer van dienst	1-11-3
van dient en halen met cruys	4-18-0
van dienen	0-10-0
van jaergetijt	1--0-0
van viertichste	1--0-0
van viertichste en offer	1-12-2
van doopen 10 st.	0-10-0
van offer in de hoogmis	0--9-3
van viertichste	1--1-3
van offer van dienst	0-17-0
van administreeeren	0-10-0

van offer van Sint Barbara dagh ⁶	10--2-0
van lese missen	4--0-0
van offer uyt de hoogmisse	0--7-0
[5r]	
van jaergetijt en offer	1--1-3
van bidden voor een jaer	1-10-0
van begraven van een kint in de kerck dobbel recten	1-16-0
van trouwen	4--0-0
van offer van trouwen	0-16-0
van profijt van royen sigel	2--0-0
van twee lese missen	1--0-0
van overlesen van twe vrouwen	0-10-0
van administreeeren viatici	0--5-0
van offer in de hogmis	0--7-0
van een kint te begraven in de kerck	1-16-0
van een engelsmis en offer	1-10-0
van een lese mis	0-10-0
van administreeeren viatici in H. olie	0-15-0
van administratie H. olie	0--5-0
van een lesemis	0-10-0
van offer in de hoogmis	0--8-2
van administratie	0--5-0
van offer in de hoogmis	0-11-0
van jaergetijt	1--0-0
van administratie	0--5-0
van een lese mis	0-10-0
van offer van jaergetijt	0--7-0
van twee viertichsten en offer	2--5-0
van twee lesemissen	1--0-0
van administratie	2-10-0
van offer	0--5-0
van administratie H. olie	0--5-0
van dienst	4--0-0
van offer van dienst	1--3-3
van een kint te doopen	0-10-0
van jaergetijt en offer	1-12-0
van administreeeren	0--5-0
van administreeeren	0--5-0
van offer van dienst	0-14-2

⁶ Voor 1720 memoreert D'Affnay 800 kerkgangers op de feestdag van de H. Barbara (4 december), mede omdat aan de viering in deze periode een volle aflat was verbonden (59r). De collecte-opbrengst van 10 guldens wijst erop dat kerkgangers gemiddeld per persoon 2½ stuiver offerden. Zoals op vele plaatsen in het notitieboek blijkt was de H. Barbara een belangrijk heilige in de parochie. Ansay memoreert: "St.-Barbaradag werd tot kort na de eerste wereldoorlog trouw als heiligendag, gelijk gesteld praktisch met de zondag, en ook als kermisdag gevierd. Die dag was Vouren een bedevaartplaats ter ere van de H. Barbara, 'patrones van de goede dood'. Bedevaartgangers kwamen uit de aanpalende parochies; en om ze goed te herbergen werd vlaai gebakken, en in de namiddagen in de herbergen gedanst. Zo hebben wij het in onze jeugd zien gebeuren (vóór 1914)."

van dienst en offer	4-11-0
van offer en jaergetijt	1--5-0
van jaergetijt en offer	1-10-0
van een kint te doopen	0-10-0
van administreeren	0--5-0
van viertichste	1--0-0
van een singende R mis en offer	1--3-0
van administreeren	0--5-0
van een kint te doopen	0-10-0
van offer in de hoogmis	0--9-0
voor begraven van een kint	0-18-0
voor viertichste en offer	1--3-0
van doopen	0-10-0
van begraven van een kint en van een engelsmis	1-18-0
van overlesen en offer	0-15-0
van offer	0--3-0
van offer van dienst	1-11-2
van administreeren	0--5-0
van dienst, van halen met het cruys, en van begraven in de kerck	8-18-0
[5v]	
van jaergetijt en offer	1--3-0
van doopen	0-10-0
van halen met het cruys	0-18-0
van twee lese missen	1--0-0
van offer in de hoogmis	0-11-0
van bidden een jaer voor twee en van jaergetijt	3-10-0
van offer	0--7-0
van administreeren	0--5-0
van dienst en offer	4-11-3
van offer	0--6-0
van offer en jaergetijt	1--6-2
van twee lesemissen	1--0-0
van bidden een jaer	1-10-0
van doopen en offer	0-18-3
van een singende R mis en offer	1--6-0
van viertichste en offer	1--2-0
van doopen en overlesen	0-15-0
van administreeren	0--5-0
van offer in de hoogmis	0--5-0
van jaergetijt en offer	1--4-0
van misse en offer	1--9-0
van jaergetijt, bidden en offer	2-12-0
van administreeren en offer	0--8-0
van jaergetijt en offer	1--7-3
van een kint te doopen	0-10-0
van offer	0--7-3
van dienst en offer	4-14-3

van administreeren	0--5-0
van offer	0--5-2
van overlesen	0--5-0
van viertichste en offer	1--5-2
van dienst en offer	4-12-1
van offer	1--0-0
van administreeren	0--5-0
van offer van aschdag ⁷	2-19-0
van overlesen	0--5-5
van administreeren en offer	1--1-1
van doopen	0-10-0
van offer	0--8-0
van jaergetijt en bidden	2-10-0
van jaergetijt, bidden en offer	2-15-0
van viertichste	1--5-0
van jaergetijt, bidden en van offer	2-17-0
van jaergetijt en bidden	2-10-0
van administreeren	0-15-0
van offer	0-11-0
van administreeren	0--5-0
van administreeren en offer	0--8-0
van administreeren	0--5-0
van begraven van een kint	0-18-0
van engelsmis en offer	1--6-0
van jaergetijt en offer	1--7-0
van dienst en dienen en van offer	5--4-2
van dienst, dienen en offer	5-15-0
van halen met het cruys	0-18-0
van halen met het cruys	0-18-0
van dienst en halen met cruys	4-18-0
van offer	2--7-0
	[6r]
van jaergetijt, en bidden en offer	2-13-0
van viertichste en offer	1--6-0
van jaergetijt, bidden, offer	3--0-0
van overlesen	0--5-0
van offer van de hoogmis op palm zondag	0-17-3
van administreeren	0--5-0
van administreeren	0-10-0
van eyers 6 <i>guldens</i> 12 st. van van 600 en 50 eyers ⁸	6-12-0
van administreeren H. olie	0--5-0
van offer	1--3-0
van den paesschen te dragen	1--5-0

⁷ De collecte-opbrengsten op Aswoensdag waren uitzonderlijk hoog; naar de oorzaken hiervan moet men gissen.

⁸ Een vorm van inkomsten in natura; op Witte Donderdag kreeg de pastoor uit ieder huishouden vier eieren, vgl. 62r.

van viertichste	1--0-0
van jaergetijt en offer	1-10-0
van bidden een jaer	1-10-0
van administreeren	1--5-0
van offer	0-10-3
van dienst en halen met cruys en van dienen en van offer	6-11-0
van jaergetijt en offer	1--5-2
van offer	0--7-1
van den doop nae paesscen	2--0-0
van doop en offer	0-10-0
van offer van hoogmis	0--7-0
van offer	0-16-0
van administreeren	0--5-0
van offer	0--2-0
van offer uyt de hoogmis	0--9-0
van viertichste en offer	1--8-0
van viertichste en offer	1--5-0
van administreeren	0--5-0
van offer in de hoogmis	0--5-0
van overlesen	0-10-0
van administreeren en offer	0--7-0
van missen en offer	1--2-0
van engelsmis en offer	0-12-0
van dienst van een armvrou	3--4-0
van administreeren	0--5-0
van jaergetijt, bidden en offer	2-16-0
van administreeren	0--5-0
van viertichste en offer	1--0-0
van halen met het cruys	0-18-0
van offer	1--5-0
van dienst en offer	4--0-0
van administreeren	0--5-0
van offer	0-17-0
van administreeren	0--5-0
offer van bronckdag	0--6-0
offer van schuttebeganckenis	1--6-0
van offer	0--2-7
van doopen	0--5-0
van doopen	1--0-0
van offer	0--5-3
van halen met het cruys	0-18-0

[6v]

Accidenten van Ste. Janmis beginnende van het jaer 1721 den 24 juny

van offer op Sinte Jansdagh	0-10-3
van doopen van een kint	0-10-0
van dienst en dienen	4-10-0
van offer van dienst	1-15-0

van jaergetijt bidden en offer	2-14-0
van offer in de hoogmis	0-18-3
van administreeeren	0--5-0
van jaergetijt bidden en offer	2-12-0
van overlesen	0--5-0
van engelsmis	1--0-0
van begraven van een kint	0-18-0
van overlesen	0-10-0
van offer in de hoogmis	0-10-3
van doopen	0-10-0
van administreeeren viatici	0--5-0
van jaergetijt, bidden en offer	2-12-0
van begraven van een kint	0-18-0
van administreeeren	0--5-0
van offer	0--6-0
van jaergetijt en offer	1--3-0
van administreeeren	0--5-0
van engelsmis en offer	1--6-0
van dienst	4--0-0
van dienen	0-10-0
van offer van dienst	2-12-0
van halen met cruys	0-18-0
van jaergetijt en offer	1--2-0
van doopen	0-10-0
van offer	1--0-0
van overlesen	0--5-0
van offer	0--3-2
van administreeeren	0-10-0
van viertichste en offer	1--5-0
van offer	0--8-0
van administreeeren	0--5-0
van offer	0--7-0
van offer	0--9-0
van twee speciale missen en processie	4--0-0
van offer	0-10-0
van special mis en processie	2--0-0
van administreeeren	0--5-0
van een mis	0-13-0
van dienst en halen met cruys	4-18-0
van dienen	0-10-0
van offer	0-15-0
van offer	0--6-0
	[7r]
van trouwen	4--0-0
van twee ban te trecken	1--0-0
van dispensatie van een kint	1--0-0
van doopen	0-10-0

van bidden een jaer, van jaergetijt en offer	2-19-0
van jaergetijt en offer	1-10-0
van administreeeren	0--5-0
van viertichste en offer	1--4-0
van een doopbrief	1--0-0
van offer	0--4-0
van overlesen	0--5-0
van overlesen	0--5-0
van administreeeren	0--5-0
van administreeeren	0--5-0
van doopen	0-10-0
van offer en engelsmis	1--5-0
van offer	0-16-0
van halen met t cruys	0-18-0
van dienst	4--0-0
van offer van dienst	0-12-0
van offer van dienst	0-12-0
van viertichste en offer	1--5-0
van administreeeren, overlesen, en doopen	1--0-0
van dienst, halen met het cruys	4-18-0
van offer van dienst	1--5-0
van offer	0--8-0
van offer	0--5-0
van offer van dienst	1-10-0
van offer	0-10-0
van dienst	4-18-0
van offer	1-15-0
van offer	1-10-0
van special mis met de processie	1--0-0
van offer	1--0-0
van doopen	0-10-0
van jaergetijt	1--0-0
van bidden	2-10-0
van doopen	0-10-0
van offer van Ste. Barbaradagh in het jaer 1721	8-10-0
het eerste jaer ontfangen op witte donderdag 600 en 50 eyers	
van offer van Ste. Barbe voor t jaer 1722	8--0-0
[7v]	
in het jaer 1723 ontfangen van offer op aschdag	4-14-0
1723 te paesschen ontfangen 700 eyers	700
in het jaer 1724 ontfangen op witten donderdag 800 eyers	
in het jaer 1725 op Ste. Barbaradag van offer ontfangen	9--0-0
in het jaer 1726 op Ste. Barbaradagh ontfangen van offer thien <i>guldens</i>	10--0-0
in het jaer 1729 ontfangen op Ste. Barbe dag van offer	8-17--
den 5 juni 1746 ontfangen van monfrere soo van coren als andersints	9--8--
item noch van een vat rogge ad 1 <i>gulden</i>	

[8r t/m 14v: blanco]

Het Notitieboek van A.H. d’Affnay,
pastoor van 's-Gravenvoeren van 1719 tot 1770

Deel B [15-57]

[15r]

annotata

eynige dingen die alle jaren sijn geschiet in dese parochie

1720

Den 22 may heeft Hery Loneux met sijne twee soonen gewit onse kerck van binnen en buyten op. Drij dagen voor seshien *gulden*, van dewelke de helft betaelt de gemeynthe en de ander hellicht de paters jesuyten.

Een weenich daernaer heeftmen gemaect een stuck nieuwen muer aen den kant van Jan Broers huys tot aen de duere, en den anderen muer heeftmen gerepareert. Op den selven tijt heeftmen boven en onder nieuwe porte en duere gemaect {In het jaer 1690 sijn de oude porte noch eens gerepareert.}

In junio hebbe ick begraeven in de kerck neffens den oppersten biechtstoel den jonckman Lambert Rijgals, waervan aen de kerck quam voor de plaets een stuck gouts oft een pistool, aen mij pastoor quam dobbel rechten, gelijk oock aen den custer, dewelke wij oock hebben ontfangen.

In dit pastorael huys was eene brouwerije dewelke hebben ontfangen de erfgenaemen van den overledene pastoor, men twijffelde oft deselve niet toe en quam aen het pastorael huys, want sij was immubel.

In dit jaer is in het huys van Werner Rutten tot Schoppem dootgestoken geweest {een vrouwe} dewelke terstont is gestorven sonder eynige sacramenten te ontfangen, en haeren man was oock gestoken totter doot toe.

~~In hetselve jaer hebben de justitie eenen man gevangen en gecloestert omdat hij sijn vrouw hadde willen worgen met een strop van hennep en item sij hebben vast geset eenen omdat hij leefde in continuele oncuysheyt. Hiervoor hebben sij noch een dochter gevangen gehad.~~

Den 6 julij 1720 hebbe ick laeten maken eenen voet en raem om de reliquie van de H. maget en martelaresse Barbara onse patronesse voor drij *guldens*, welck reliquien ick heb doen setten op den hoogen altaer boven het crucifix.

In dit jaer in den oust is in dese parochie geweest een quaede hitte coortse, soodat heele familie cranck laegen tot de doot toe, het quam hun aen met hoofd en lende pijn, sij moesten in het begin purgeeren en sterck sweeten.

[15v]

Dese hitte coortse heeft geduert een half jaer, het sijn veele menschen sieck geweest maer wenich gestorven, {sij heeft geduert 13 14 maenden.}

~~In het jaer 1634~~

In dit jaer 1720 is de peste geweest in Vranckrijck men heeft in dese steden en dorpen over al pablycke gebeden gedaen, speciale missen, processien, en 40 uren gebedt.

In dit jaer den 22 november heb ick wederom van Roomen ontfangen de bulle van den aylaet van de H. maget en martelaresse Barbara dewelke duert voor seven jaeren. Dese bulle was geteekent van den cardinael Oliverius. Desen aylaet hebben wij ontfangen door het toedoen

van den procureur Walpot en sijnen soon den advocaet van Brusselt, dewelke aen dese kerck oock hebben gesonden een beelt oft statue en reliquien van de H. Barbara dewelke geapprobeert sijn van den paus Clemens den XI.

In het jaer 1720 den 15 december heb ick laeten hermaeken den voet van onse communicop te Maestricht dewelke onder gebroken was; sij hebben denselven gesmolten, en daer bij noch nieuw silver geset 3 oncen en 6 engels. Den drij oncen bedragen 12 *guldens* 18 *stuiver* de 6 engels bedragen 1 *gulden* 5 *stuiver* voor fatsoen van ider once heeft den silver smit 1 *gulden* den voet bedraegt 8 oncen en 8 engels soo heeft hij van fatsoen 8 *gulden* 8 *stuiver* en om den communicop schoon te maken, heeft hij 1 *gulden* 15 *stuiver*. Soo bedraegt dese reparatie in alles 24 *guldens* 6 *stuyvers*, hetwelke de kerck heeft betaelt. Den nieuwen cop moeten de jesuiten geven, van de reparatie en weet ick niet.

In het jaer 1720 heeft monfrere Johannes Baptista Bogaerts woonende alsdan op jesuytenhof gestelt eene nieuwe bancke op Sinte Barbara choor voor hem en alle andere persoonen van qualiteyt; de familie van de Walpots hebben daer hun graf, maer den heelen choor en hoort hun niet toe, noch sij en hebben oock alleen geen pretensie aen die bancke sij connen daer zitten als sij willen maer niet alleen.

[16r]

1721

Dit jaer heb ick laeten hergieten eene schelle voor de kerck te Luyck waer van ick heb gegeven 25 *stuyvers*.

In dit jaer is die selve hitte coortse noch sterck voortgegaan.

Dit jaer in januario heeftmen in dit dorp gehoort van groote dieverije, soodat eenige s'nachts in de huysen sijn gebroken, en hebben gestolen gelt, vleesch, brood, laken, honders, cooren, en alwat sij hebben connen krijgen; waerover ick als pastoor clachte heb gedaen aen den scholtis.

Dit jaer is den pastoor van Aubel gesuspendeert en daernaer irregularis gedeclareert van den official Vijgen. Cort daernae is den pastoor van Thymister oock gesuspendeert. De oorsaek hiervan is, omdat sij niet wilden herkennen den official.

In dit jaer hebben wij gecocht twee croonen van sije bloomen voor Onse Lieve Vrouw; en twee meytens te saemen voor 6 *guldens*, uyt den pacht van de Onse Lieve Vrouwe capelle, denwelke pacht jaergelijckx {beloopt} 9 *guldens*, van dewelke 5 *guldens* moet betaelen Piter Thomissen van Schoppem, en 4 *guldens* Willem Vanwyler. Desen pacht ontfangt den pastoor, en hieruyt moet hij aen den kerckmomboir⁹ geven 3 schellingen.

In dese parochie was quaede gewoonte en gebruyck van te cieren de jonckmans en jongedochters naer hun doot. Dese cieringe geschiedt s'nachts alwaer jonckmans en jongedochter tegenwoordig sijn. Dese manier heb ick A. H. d'Affnay pastoor sijnde in het jaer 1721 afgeboocht, omdat te veel quaet geschiede; gelijk oock het cieren van het wit kleedt en van de kerssen.

Hier was oock eene maniere dat eynige te paesschen deden coomen eenen bichtvader, en hun alsdan bichtede in de huysen en herbergen inter vitra et pocula.¹⁰ Dit heb ick oock verboden om de irreverentie, de kercken sijn en de bichtstoelen om te bichten.

⁹ Het kerkbestuur (kerkfabriek: beheerder van de wereldse goederen van de parochie) had twee "momboirs" (mombers: penningmeesters), één voor de armen en één voor de overige financiën.

¹⁰ Temidden van glazen en drinkbekers

[16v]

Hierom heb ick op palm sondag in de vroeg en in de hoogmis verboden, dat sich niemand sal hebben in eynig huys te bichten sonder mijne expresse permissie, het selve heb ick oock verboden aen de bichtvaders.

Den 13 april 1721 hebbe ick gekocht een nieuw cruys om te setten op Ste. Barbe altaer en om te setten achter de reliquien van Ste. Barbara. Dit cruys heeft gekost 1 *gulden* 10 *stuiver*. Op denselven dagh heb ick gekocht een cruys om te stellen op Onse L: Vrouwe altaer voor 3 *guldens*.

In dit jaer op Ste. Josephus dagh in de vasten is gestorven den paus van Roomen Clemens XI denwelken paus was worden in het jaer 1700, den 23 *novembris* CLeMens Den eLfften.¹¹

In het jaer 1721 den 24 april hebbe ick laeten maken nieuwe porten aen Ste. Anna capelle. Ick heb deselve heel laeten toe maken met plancken; dit heeft gemaect Johannes Croess schrijnemaker in mijn pastorael huys; daer sijn aen voor 13 *guldens* 15 st: 3 oort plancken, ragels en treven; daer sijn aen van slot, gehengen, tuelen en ander ijserwerck voor 6 *guldens* 10 st. Ick hebbe den schrijnemakers voor elf dagen gegeven voor daghuer en kost en bier 24 *guldens* 15 st.; soodat dese capelle twee porten met alle haer toebehooren hebben gecost in alles 45 *guldens* 3 oort.

Ick heb de capelle laeten witten van binnen en van buyten roodtmaken en placken. Hierom heb ick gegeven aen de witter 5 *guldens* item aen verve van blau, roodt en lackmuys 1 *gulden* en 12 stuyvers.

[17r]

Eynigen tijt naer de doodt van den paus Clemens XI, heeft den bisschop van Luyck geboden door sijn heel bisdom te singen twee speciale missen; een solemneel de requiem, voor den overledene paus; en een de Sancto Spiritu van den H. Geest tot verkiesinge van eenen goeden nieuwen paus, omdatter al eynige moylijkheyd viel in conclavi; omdat de potentaten wilden eenen hebben naer hunnen sin. Daerenboven hadde sijn hoogheyd geboden in ider misse te lesen de collecte pro eligendo summo pontifice. Dit mandatum is gegeven den 5 may 1721. Anno 1721 den 21 may hebbe ick laeten maken op den communie cop een silver croontje costende 5 *guldens* 10 st. van silver en 4 *guldens* 10 van fatsoen te samen makende thien *guldens*.

Den 8 may 1721 is te Roomen den cardinael Conty de Comitibus Romeynder verkosen tot paus, oudt sijnde 66 jaeren. Hij heeft aengenomen den naem van Innocentius den daerthienden Innocentius XIII {Hij is van de grooste familie van Roomen, onder sijn familie sijn geweest veele pausen en cardinalen.}

Den 29 mey 1721 heeftmen smorgens heel vroeg onder aen den muer van den hof van Buesdael gevonden een cleyn jonck kint, hetwelck den Heer Fransen capellaen van Mheer heeft gedoopt aldaer op de plaets. De justitie heeft het kint doen opneemen {sij hebben hem genoemt Maria Straet.}

Den 28 mey 1721 is den Eerw. heer Jacobus Julius de Saive pastoor van Mortroux geworden official van Hasbay op desen kant van de Maes op het Spaens lant: sijn commissie heeft hij van den archidiaken Michiel Clerx en sijn placetum van den raedt van Brabant; alle vierthien daghen houdt hij geestelijck recht te Herve des vrijdaghs.

[17v]

In het jaer 1721 in augustus en wat daernaer heeft hier geregeert de koude koortse naerdad de hitte en maligne coortse hadde 13 oft 14 maanden continueerlijck geduert.

¹¹ Een chronogram. C + L + M + D + L = 100+50+1000+500+50 = 1700.

In hetselve jaer den 9 september sijn wij met ons processie geweest op Scherpenhuevel, alwaer Jan Duyckaerts man van Odilien Rutten is snachts tusschen 11 en 12 uren gevallen uyt een hooge venster in den Willeman in het hoochhuys. Desen Jan Duyckaerts hebben wij alsdan laeten vaeren naer het gasthuys van Diest, alwaer hij op den derden dagh is gestorven naer dat hij sich wel hadde geresolveert en gedisponeert tot de doot: en hij is begraven in het gasthuys van Diest.

In het jaer 1721 in october heb ick A.H. d’Affnay pastoor van s’Graeven Vouren permissie gegeven aen Hendrick Delvaut van te setten eenen offerstock in sijne capelle liggende ontrint het water en ontrint Kinckenberg, op die conditie dat hij den offer sal appliceeren tot reparatie en onderhoud van deselve capelle, en dat den pastoor mach den slutel van denselven vraegen en bewaren, dat hij oock can selfs daerbij sijn als hij wort geopent.

In het jaer 1721 op pinxtmaendag heeft Innocentius XIII ter Roomen gepubliceert de bulle van het jubilee voor de heele werelt. Dit jubilee hebben wij hier begonnen den 26 octobris 1721 en heeft geduert tot den 9 novembris incluys. In welck jubilee wij hebben gehadt drij sondagen. Het duerde twee weken; een ider moest een van die twee weken verkiesen om alle de wercken te doen, dewelke werden

[18r]

versocht; te weeten, men moeste vasten s’woensdaghs, vrijdaghs en saterdaghs, men moest een almoese geven, men moest sich bichten en communiceeren; men moest drij kercken besoecken oft ten minsten een; ick hadde geassigneert onse kerck, Sinte Anna capelle, en de kerck van Mesch, in welcke kercken men moeste bidden tot intentie van den paus, voor een goede regeering van de H. kerck, tot uytroyinge van ketterije, voor pays en vrede, om bewaert te worden van de peste. Ten tijde van het jubilee gaet men oock met de processie nae die kercken.

In het jaer 1721 in november heeftmen Ste. Anna en haer huyskens herschildert en geset aen den middelsten pillaer tegenover den preekstoel; imant heeft oock vereert eenen coperen luchter oft candelaer, men heeft oock gegeven eene kersse.

In dit selve jaer hebbe ick laeten drucken de briefkens van de aflaet van de H. Barbara; welke briefkens ick heb gesonden naer de omliggende dorpen.

1722

In het jaer 1722 in januario hebben de paters jesuiten oft pater Laurentius Dehulstere rector van t’Collegio van Maestricht gegeven aen dese kerck van Vouren twee antipendia, eenen witten hebbende op de boodtschap van Onse L. Vrou, en eenen rooden met aen de kanten geyl sije, ~~want~~ sij moeten de antipendia bestellen voor den hoogen altaer.

[18v]

In het jaer 1722 den 2 meert heeft de jonffrouw Margareta Duysters vrou van Ferdinandus Moroux van dese parochie gegeven 400 *guldens* ofte 100 pattacons voor een fundatie, te weeten om alle eerste dinsdagen van den maent te singen eene solemneele misse ter eere van de H. moeder Anna. Dese mis moet gesongen worden aen den autaar van Onse L. Vrouw ende den eersten dagh naer den feesdag van Ste. Anne moet oock een mis worden gesongen; hetwelk maeken te saemen 13 missen op het jaer, voor ider mis heeft den heer pastoor eenen *gulden*, den kuster 10 st., soo blijft noch jaergelijckx voor de kerck 10 st. Dese fundatie heeft geschreven den notaris Walpott in mijn pastorael huys ter presentie van mij A.H. d’Affnay pastoor en acceptant, en van jonffrou Duysters fundatrice, en van twee getuygen te weeten den eerw. pater Hen. Lennaerts minderbroeder en terminarius van onse parochie en Mathijs Coelen gerechtsbode.

In dit selve jaer den 28 feb. heb ick in de kerck afgelesen en op de kerck geplackt het placæt van den biscop van Luyck, in hetwelk veele dingen worden verboden, dewelke op sondagen en H. dagen geschieden gelijk coopen en verkoopen, brauwen, tonnen bier vaeren, maeken en ander slaeffelijck werck gelijk backen en in tijt van godsdienst bier te tappen oft

[19r]

de gasten op te houden op penen van drij gout *guldens* amende.

In het jaer 1722 in maert heeft wederom hier begonnen de coude kortse en de hitte korsse maer de hitte cortse en duerde niet lang, de coude korsse heeft lang geduert.

In het jaer 1722 in mey is den pastoor van Noorbeeck worden gesuspendeert a *divinis* et ab *omnibus functionibus pastoralibus* van den official Desaive pastoor in Mortroux; de suspensie was *pro spatio trium mensuum* en om te gaen in een clooster van dese provincie *ad faciendam recollectionem et penitentiam*.¹²

In het jaer 1722 in mey hebbe ick pastoor alhier laeten twee niuwe vensters maken in den choor van Onse Lieve Vrouw, dewelke hebben gecost aen den glasemaker 16 *guldens*, aen den smit 2 *guldens* en van ijser.

In hetselve jaer en in den selven maent, heb ick den altaer van Onse L. Vrouw doen wasschen, soodat den selven was gelijk nieuw.

In hetselve jaer en in den selven maent, heeft monfrere Bogaerts in den hoogen choor laeten wasschen en repareren de drij vinsters. Op den selven tijt hebben de borgemeesters oock laeten wasschen en repareren de vinsters van de twee afhangen van de kerck.

In dit jaer 1722 in mej heeft den Heer doen vangen eenen dief en doen cloesteren, daenae noch eenen.

[19v]

In dit jaer in may 1722 hebben de eerw. pater jesuyten doen hermaeken twee roede casuyffels met geele cruysen en sweerte bloemen.

In het jaer 1722 den 6 juny op onsen bronck avont heeft in den pley gestaen een schavott, alsdan heeft den buel van Maestricht gegeeselt met ses roeyen en met ider ses slagen eenen bastardt van ontrint 17 jaeren, denwelke in het huys van de vrou van meester Andries Walhen hadde gestoolen; en men heeft denselven uytgebannen voor ewigh.

Op den selven tijt hebben sij oock vast gehouden en de gevanckenisse eenen ouden wedeman oock van dese parochie, denwelke hadde geraden en opgehouden desen jongen bastardt in het stelen. Desen ouden onkende alles. Het sondaghs nae dat den jonge gegeeselt was, op onse bronckdag gaende met de processie, gecoomende sijnde te Schoppem, alwaer eenen tafel geset was om de benedictie te geven, heeftmen aldaer wederom gevonden eenen tinnen luchter staende op die tafel, welcken luchter uyt onse kerck over een half jaer was gestolen; desen luchter kende den custer en schepenen wederom; ick pastoor sijnde hadde denselven getekent met dit teken T.V. hetwelk is *templum Vouren*. Ick denselven wederom kennende, hebbe denselven wechgenoomen en gegeven aen den custer om mede te dragen nae onse kerck. Den scholtis

[20r]

dit gehoort hebbende, heeft op den selven dag den luchter selfs uyt de kerck gehaelt, en heeft in volle justitie smaendaghs gevraegt aen dien ouden man, van wie hij dien luchter hadde ontfangen. Hij heeft het bekent en geseyt dat hij denselven hadden ontfangen van dien jongen

¹² *gesuspendeert a divinis et ab omnibus functionibus pastoralibus*: ontheven van de eredienst en van alle herderlijke functies; *pro spatio trium mensuum*: voor de duur van drie maanden; *ad faciendam recollectionem et penitentiam*: om bezinning en boetedoening te beoefenen.

bastardt, soodat hij alles heeft moeten bekennen, hetgeen hij eerst gelochent hadde. Op sulcke manier laet Godt die groote diverije en opheldinge van dieven uytcoomen tot straf van deselve en tot spiegel en exempel van andere. ~~Desen ouden wedeman is af gemaect en afgekocht van de lijfstraf vor acht hondert guldens,~~ opdat alsoo de familie niet soude coomen tot schande. ~~Om dat ick den lichter van de kerek hadde opgenoomen in de presentie van alle menschen,~~ hierom hebben de vrienden van Nicolaes Vandeberg mij pastoor gedreygt te doen een afgront aen mijn lichaem oft leven; hetwelck isdat sij doen soo lijde ick hetselve om Godt om de rechtveerdicheyt en waerheyt, en ick vergeve hun hetselve uytter herten want men moet sijn vijanden en quaetdoenders beminnen.

In het jaer 1722 en 1721 sijn wij met de groote bronck geweest sonder schutterije met de beelden.

In het {jaer} 1722 op Sinte Jansdag sijn wij met de cleyne bronck gegaen met de schutterije en met de beelden; wij sijn gegaen naer het cruys van Werst vandaer nae Ste. Anne capelle, van daer

[20v]

nae de oude lindt, vandaer naer Mesch, en van Mesch naer Trichter cruysken, alwaer eenen minderbroder een cleyne vermaninge dede, vandaer door de grebbe langhs de Slijwije tot op Vourenberg, vandaer langhs Kinckenberg tot op de capelle van Hendrick Cuypers en alsoo nae de kerck; wij gingen smorgens nae de vroegmis uyt.

In ditselve jaer hebben de eerw. pp. jesuyten van Maestricht gegeven eenen witten casuyffel, en eenen swaerten laeten hermaken, en oock eenen violetten laeten repareren.

In dit jaer in augustus heeft den pastoor van Noorbeek gesuspendeert sijnde voor den official De Saive eenen voetval gedaen en daernaer is hij gegaen naer het clooster van het Cruys om aldaer sijn penitentie te volbrengen. In sijn pastorie was gestelt voor deservitor heer H. Wynants priester van S'Graven Vouren.

Daernaer is den pastoor wederom coomen; en alsdan heeft de gemeeynte voor capellaen aengenoomen den selven heer Wynants, om aldaer te doen de eerste mis, catechismus in deselve, om te hooren bicht, en om te doen school; hiervan ontfangt hij van de gemeeynte 50 pattacons en een huys, en hij gaet drij keeren om op het jaer gelijk voor graen, vleesch en boter.

In het jaer 1722 is den eerw. heer Johannes Knubbens gebortig oock van dese parochie gaen onderpastoor te Molingen sijn.

Anno Domini 1723 den 1 january savonts is te Schoppem worden gestoken totter doot toe¹³ Wijnant Beyers maer hij is wederom worden genesen van meester Jan Halleux.

[21r]

1723

In dit jaer in februario hebbe ick laeten maecken eenen stoel bij form van eenen bichtstoel met trayllien aen twee kanten om te setten achter den altaer in de sacristije om aldaer somtijds in bichte te hooren bijzonderlijk van oude menschen van onpasselijcke menschen van die dewelke niet wel hooren; desen stoel heeft gemaect Johannes Crousen schrijnewercker, en heeft gecost acht *guldens*.

In dit jaer heb ick oock geset in den oppersten bichtstoel twee schilderijen van Ons Lieven Heer en van Onse Lieve Vrouwe.

In dit jaer heb ick oock gecocht ses porseleynen bonte bloempotten te Luyck voor den hoogen altaer en sij costen drij *guldens*.

¹³ d.w.z. op levensbedreigende wijze

In dit jaer hebbe ick oock op Onse Lieve Vrouwe altaer geset drij nieuwe raemen in dewelke staen Ste. Jansevangelie, lavabo, en den gloria et credo, gelijk op alle altaeren moeten staen. In dit jaer 1723 is geweest een groote droogte, dewelke heeft geduert van het beginsel van den april tot lang in ~~den mey~~ {het leste van den maent van junius, soo dat de menschen en beesten in peryckel waeren van honger.}

In dit jaer op den avont van de onbevleekte ontfangenisse van de H. maget, hebbe ick doen setten een beelt van Onse Lieve Vrou in een groote kas boven de groote poorte van den kerckhof.

[21v]

In dit jaer in mey heb ick oock twee schilderijen geset in den ondersten bichtstoel van Ste. Piter en Ste. Magdalene. Op denselven tijt hebbe ick oock laeten nieuwe plancken setten in het huysken of schapken daermen de ampullen in set.

In dit jaer 1723 in april, mey en junius sijn in dit dorp geweest de pocken onder de kinders, en daer waeren cleyne pockens. Degeen dewelke die hadden, hadden oock breede swaerte placken op hun lichaem, en sulcke stierven allemael; dese pockens hebben langen tijt geduert en veel kinders sijn daeraf gestorven.

1723 den 26 juny hebbe ick laeten maeken in den hoogen choir twee cleyne vinsterkens dewelke opengaen. Hierom heb ick voor de twee dobbele ijsere raemen, dewelke te Maestricht gemaekt sijn, en vor den arbeyt van den glasmaeker gegeven te saemen elf *guldens* en vijf stuyvers. Hieraen heeft monfrere *Johannes Baptista Bogaerts* jesuyt gegeven vier *guldens*.

1723 in *september* heb ick laeten verwisselen de tinne schotel daer de priesters in de mis hun handen in wasschen.

1723 in october heb ick laeten maeken eenen nieuwen kelck, allemael van goet sylver van binne overgult met een sylvere patene van binnen overgult, voor 12 pattacons, welcken kelck is worden betaelt uyt den offerstock.

[22r]

Nota bene

In dit jaer 1723 heeft men op alle sondagen van het jaer tusschen de twee misschen publyckelijck verkocht in den pley hoyen, schoenen, toback en andere waeren. Ick heb dit geclaegt aen onsen heer en aen onsen scholtis, maer sij en hebben hetselve niet willen beletten; den heer hadde aen hun permissie gegeven, doch scholtis en de justitie was oock met dese vercoopers: *ecce cooperatores iniquitatis*.¹⁴ Ick hebbe hun geseyt dat het op sondagen en H. dagen verboden was publyckelijck te vercoopen, dat het was tot profanatie van den sondag, tot scandael van alle menschen, tot aftreckinge van het volck uyt den godsdienst; sij en hebben hiernaer niet willen luysteren, sij hebben het quaet willen toelaeten.

Ick ben alsdan gegaen naer onsen heer official, aen denwelke ick heb gedaen mijn claeght: dese volgens sijn officie heeft dese vercoopers geciteert voor het geestelijck recht, heeft hetselve aen hun verboden op pene van confiscatie; en alsdan hebben sij hetselve gelaeten. Sij hebben alsdan in de huysen en in eenen stal in secreto verkocht; in hetwelk men door de vingers heeft gesien.

Daernaer is wederom van het domcappittel van Luyck sede vacante gecoomen een vernieuwinge van dit mandement van het coopen en vercoopen op sondagen en H. dagen.

¹⁴ Bezie de handlangers van de ongerechtigheid.

[22v]

In het jaer 1723 den 22 octobris heeft den scholtis gevangen eene meyt dewelck te huys was van Mheer, dewelcke sij hebben uyt Voeren gelijk naer het casteel van Eysden en aldaer aen handen en voeten aen een block gecloostert liggende is worden bewaect met ses mannen van Vouren.

Anno 1723 den 12 *novembris* is te Bon gestorven Josephus Clemens prins en bisschop van Luyck in den ouderdom van 51 jaeren, men heeft te Luyck eenen solemneelen dienst voor hem gedaen. Wij hebben hier in onse kerck oock een mis met diaken en subdiaken voor sijn siele als onsen bisschop gesongen.

In het jaer 1724 heeftmen moeten houden het gebedt van 40 uren en singen speciale missen om van de verkiesingen van eenen goeden prins en bisschop van Luyck secundum cor Dei. 1724 den 7 february voor de middag heeft het capittel van Ste. Lambert tot Luyck verkoosen voor bisschop en prins den graeve Georgius Ludovicus Deberghes, denwelcken was eenen simplen domheer maer hij was van groote familie, van goet leven en van seer goede en stille manieren.

Alsdan op die kiesinge waeren oock te Luyck den bisschop van Munster kuervorst van Cuele; en den kardinael van Saxenseitz; en den prins Auverne van Vranckrijck, en eenen grave commissaris van den keyser; alle deese groote heeren sijn uytgesloten en canonicis is verkoosen den grave Deberghes van een familie van Brussele.

[23r]

In het jaer 1724 in april is gestorven Innocentius XIII paus van Roomen denwelke bijnaer drij jaeren was paus geweest.

In het jaer 1724 in junio is voor paus gekoosen den cardinael Orsini out sijnde 73 jaeren en hij heeft aengenoomen den naem Benedictus {dit was een H. man.}

In het jaer 1724 in mey en in junio is wederom geweest een groote droegte dewelke geduert heeft tot in midden van july en alsdan in gecoomen regen in abundantie.

In het jaer 1724 den 30 juny hebben wij onse groote thiende clock, dewelke was geborsten geweest van het jaer 1708, op den thooren geslaen in stucken en deselve stucken afgelaeten, en {Pier} Levasche eenen clockengieter van Luyck is den derden july 1724 coomen deselve gieten. Achter op den kerckhof ter sijde van mijnen hof heeftmen gemaect een huysken van plancken in hetwelck men de clock heeft hergoten. De eerw. paters jesuyten hebben aen den clockengieter gegeven 75 pattacons om deselve clock doen te hergieten op sijn kosten.

[23v]

De gemeynte en is niet verobligeert iet daer toe te helpen; sij heeft nochtans sine prejudicio et sine consequentiâ,¹⁵ gedaen eynige corveyen en iet geholpen op af te laeten en op te trecken. Nota. Op de oude clock heeft gestaen dit opschrift oft inscriptie. S. Maria heysch ick, soo ter eeren Godts luyde ick, de levende rope ick, die dooden beclaege ick, Johannes Trier gueden mich anno 1612.

Op de nieuwe hergoten clock hebben de paters jesuyten doen stellen: Sum S. Maria campana decimalis Fori Comitit – pacis ac pietatis ergo, me refundi curavit R. P. Hieronymus Folon rector collegii Societatis Jesu Trajecti Anno 1724.¹⁶

De gemeyntenaers hebben alsdan gemurmureert tegen dese nieuwe inscriptie, omdat de oude niet daerop en stont en omdat niet daerop stont, dat hij moeste luyden voor de dooden. Hierop

¹⁵ Vrijblijvend en zonder consequenties, d.w.z. zonder dat hieraan toekomstige rechten of plichten kunnen worden ontleend.

¹⁶ Ik ben de H. Maria, tiendenklok van 's-Gravenvoeren, omwille van vrede en godsvrucht. Mij heeft laten hergieten de eerw. pater Hieronymus Folon, rector van het Jezuietencollege van Maastricht, in 1724.

hebben de paters geseyt, dat sij soude luyen alswanneer sij soude moeten luyden, want dat woorden thiende clock bringt met sijn obligatie.

[24r]

De oude thiende clock heeft altijt geluyt gehadt voor de dooden, vervolgens sal de nieuwe oock moeten voor deselve luyden {en sij hebben oock laeten luyden.}

De thiende clock moet alle sondagen luyden voor den godtsdienst, op H. Sacramentsdag, op Ste. Lambertus dag en op hoogmis dag ten tijde van de processie, tot het voutgeding, voor donder en blixem, de uren moeten oock daerop slaen.

De oude thiende clock waghde 2122 $\frac{3}{4}$. Den clockengieter Piere Levache van Luyck heeft noch daerbij gedaen 240 $\frac{1}{4}$ welcke materie maekt te saemen 2363 pont. Daer was nae het gieten overgebleven 192 pont soodat vijf pont afsmeltende op het hondert, de nieuwe clock nu waeght 2046 pont of daerontrent. Dese nieuwe thiende clock is gegoten op den kerck van dit dorp den 20 july 1724 op den dagh van de H. Margareta immediatelijck te middag nae twelf uren. De spijsse oft materialen hadden gekockt van smorgens 7 uren tot middag 12 uren en op den tijt van twee miserere was hij gegoten, en is heel wel geluckt tot contentement van ider. Sij hadden 14 dagen oft iet meer gewacht op de vormen en mantel en op den haeken.

[24v]

Anno 1724 den 7 augusti is onse nieuwe clock in mijnen bloemhof onser den thooren gedoopt, oft om beter te seggen, is sij worden gewijt van heer Desaive pastoor in Mortroux official gedeputeert van onsen landeken. Ick Arn. Hen. d'Affnay pastoor was diaken en den heer Jan Cortrys primissarius was subdiaken. Heer *Johannes* Knubben droeg het cruys, heer Natalis was oock met rubelijn assistent. Peter van de clock is Antonius van Hoensbrouck heer van Eysden, Oost en Vouren, paet is Mevrouw van Eysden de vrou van denselven heer. P. Folon rector, p. Vanbaeren procurator waeren oock present, daerenboven den scholtis Wijers veele schepenen, borgemeesters en meer veel andere gemeyntenaers als oock vreemdelingen. Soo haest als de clock was gewijt, alsdan hebben sij deselve opgetrocken en geset in den thooren.

Naerdad de clock smorgens was gewijt, alsdan heeft monfrere Bogaerts op jesuyten hof getracteert den official, pater rector, pater procurator, den heer pastoor, capellaen, H. Knubbens H. Natalis, den heer van Oost

[25r]

de vrou van Oost, den heer van Moulingen, den scholtis, en eenen raatsheers van Brussele, Deschesne.

Den 9 augusti 1724 op Ste. Laurentius avont alsdan heeftmen de clock den eersten keer geluyt.

In april 1725 heeft pater rector volgens sijn obligatie aen onse kerck gegeven drij alben, eynige amicten, eenen pallas oft altaerCleedt, eynige corporaelen, twee hande doecken, eynige purificatoria, eynige vingerdoeckskens.

Anno 1725 is geweest veel nat weer, soodat het seer heeft gewayt en veel geregent van paesschen tot den 10 july 1725. Alsdan heeft het beginnen schoon weer te doen; men heeft alsdan veel special missen gesongen. Den rogge golde alsdan seven schellingen en de andere vruchten nae proportie.

In het jaer 1725 heeft Lisbet Vandeberg huysvrou van Warner Rutten van Schoppem gegeven een groot sylver cruys voor Ons Lieve Vrou van Schoppem. Alsdan heeft sij oock gegeven in naem van haer suster Anneke een cleynder silver cruys voor Ons Lieve Vrou van Schoppem. In dit jaer 1725 hebbe ick laeten stellen een nieuw groot houten roodt cruys op de Hooghstraet alwaer eertijts een capelle heeft gestaen. Item hebbe laeten stellen een nieuw cruys in den

ondersten cruyswech als men van Schoppem nae Vouren gaet en in den eersten cruyswech heeft men gestelt een beelt van Ons L. Vrou.

[25v]

In het jaer 1725 hebbe ick A.H. d'Affnay pastoor oock doen stellen een roodt cruys op den Beesberg als men nae Bernau gaet, alwaer den heer pastoor van Vouren als hij de processie van Mesch uytgeleye doet, de benedictie geeft.

Het jaer te vooren heb ick doen stellen een nieuw cruys op den Trichter wech,¹⁷ aen het Trichter cruysken aen de oude lindt heeft alsdan oock een blauw cruys doen setten de vrou van den hof van Beusdael genaemt Eva Raemen.

Dit jaer heb ick doen maeken een nieuwe vinster ontrint aen de kerck duere, ick hebse doen wat langer maeken als de andere.

Over eynigen tijt heeft Marie Frederickx geestelijcke dochter doen een cruys setten aen den Velthof.

Over eynige jaeren heb ick noch doen twee groote vinsters maken in Onse Lieve Vrouwe choor.

1725 den 28 augusti is op Voeren bergh worden gehangen eenen onwettigh soon met naeme Jan uyt de parochie van Teuven alsdan woonende voor knecht op den hof van Snauwenberg voor eynige dieverijen *dewelke* hij hadde gedaen. Imant heeft twee dagen daenaer het doot lichaem afgesneden en het is van imant onder de galge begraven.

[26r]

1725 in *november* heeft men aen de cleyn en aen de middeste clock gestelt nieuwe pannen, *dewelke* waegden over de hondert pondt.

Anno Domini 1726 in den meye heeft men op Onse Lieve Vrouwe capelle geleyt eenen nieuwen blijen kaynel¹⁸ denwelcken waeghde vijfhondert pont, desen kanayl met alle sijn toebehoren en oncosten heeft gekost over de hondert *guldens*.

Anno Domini 1726 in den junius hebbe ick doen setten een roodt cruys aen de papier mulen aen den Morian te Schoppem.

Anno Domini 1727 den 21 april smaendags nae beloken paesschen te s'Graven Vouren aen het huys van doctor Lamaye op het Vaeghtgedinge¹⁹ is aengestelt en gekosen voor nieuwen custer Hendrick Vliech in de plaets van sijn vader Lambert Vliech, denwelcke was custer geweest in dese parochie 43 jaeren, is gestorven den 13 maert 1727 en begraven achter in de kerck.

Desen custer is aengestelt met alle stemmen van de ingesetene schepenen, van de borgemeesters, en van de heel gemeynte, *dewelcke* eenpaerlijck riepen

[26v]

en seyden dat sij kosen voor custer Hendrick Vliech, en dat sij hun stemme gaven gratis sonder iet te geven. Alsdan was ick A.H. d'Affnay pastoor oock aldaer present, want met interventie en acceptatie van de pastoor moet een custer worden aengestelt; den eedelen heer baron van Oost heeft oock alsdan sijne stemme aen hem gegeven, en twee dagen daenaer is onse heer baron Antonius van Haesbroeck overleden te Eysden van een apoplexie.

¹⁷ Is dit het huidige "Trichterbeeldje"?

¹⁸ loden dakgoot

¹⁹ Voogdgeding: een openbare vergadering van schepenen en mannelijke bevolking, gehouden in de open lucht, om aangelegenheden van openbaar belang te regelen zoals onderhoud aan wegen en hekken, of, zoals hier, de verkiezing van een koster.

nota. Den heer, de justitie en de heel gemeynthe hebben stemme, en moeten den custer gratis aenstellen, den heer pastoor moet intervenieeren en present sijn, en moet declareeren dat sulcken capabel is, hij moet denselven approbeeren en accepteeren.

Ita est
A.H. d'Affnay pastor
Fori Comitiss

*Anno Domini*1727 den 24 april is van een apoplexie subytelijck overleden Antonius van Hoensbroeck, heer baron van Oost en Eysden en heer van s'Graven Vouren.

*Anno Domini*1727 in junio hebben de leyendeckers Vincent afgedaen het cruysken en den haen van den tooren, en de gemeyntenaers hebben den haen doen overguldens met het bovenste cruysken te Maestricht voor ses guldens.

[27r]

Anno 1727 op Sint Jansdagheb ick beginnen te singen de mis van Ste. Anne aen den hoogen altaer. Nota dese mis was van jonffrou Maria Margarete Morieux weduwe F. Duysters gesondert om te worden gesongen aen Onsen Lieven Vrouwen altaer;²⁰ daernaer heb ick gevraegt van die juffrou fondatrice, oft ick die mis soude mogen singen aen den hoogen altaer. Hij heeft aen mij geseegt, jae. Daerom omdat den primissaris en andere murmureerden dat die mis was gesondert aen Onse Lieve Vrouwen altaer en niet was gegeven aen den altaer; hierom hebbe ick den mis gesongen aen den hoogen altaer, en sal voortaan gesongen worden aen denselven. Nota de kerck heeft jaerlijckx voor was en wijn drij schellingen, hetwelck den heer pastoor moet betaelen.

Ita est.
A.H. d'Affnay
pastor Fori Comitiss

1728 in januario hebbe ick in de capelle van Ste. Barbe gestelt het beelt van den H. engel bewaerder met een kersse daervoor hetwelck heeft gekost met den raem en lichter seshien guldens. Dit beelt behoort toe aen de kerck.

In hetselve jaer in maert heb ick in Onse Lieve Vrou choir tusschen de twee venster gestelt het beelt van Ste. Joseph voor den selven prijs uyt gelt van het fabryck.

[27v]

In het jaer 1728 in *november* heb ick van Roomen gecregen de bulle van vernieuwinge van den vollen afaet van Ste. Barbara voor selven jaer. Op den selven dag heb ick den bulle van den paus Benedictus XIII ontfangen voor eenen gepreviligierden altaer van Onse Lieve Vrou voor alle afgestorvenen van den alderh. rosenkrans.

In het jaer 1729 heb ick boven op Onsen Lieve Vrouwe altaer gestelt een boort oft planck op dewelke geschreven staet altare privilegiatum 1729.

In het jaer 1729 den 19 september heeft Hendrick en Olf Loneux gewit onse heele kerck voor ~~vierthien~~ seshien guldens. Hiervan heeft de helft betaelt de jesuyten en de helft de gemeynthe; sij is worden gewit van binnen en van buyten.

In het jaer 1729 den 30 septembris s'vrijdaghs van onse kermis heeft sijn hoogheyt S. Gillis suffragaen en wijbisschop van Luyck in onse kerck uytgedeelt het H. sacrament des vormsel. Hij hadde gelogeert te Aldenbrouck bij mijn heer chevalier Piter Dewinckels. S'vrijdaghs smorgens ten half seven heb ick pastoor hem ingehaelt met de vaen, met

²⁰ vgl. 18v.

[28r]

een cruys in de hant tot aen de poort van den kerckhof aen den pleye. Aldaer liet ick hem het cruys kussen, alsdan begon men te singen ecce sacerdos magnus en de groote clock luyde, aen de kerck duer presenteerde ick hem het wijwater; voor den hoogen altaer stont een schabelle, daerop sat hij sich; daernaeg begon hij de mis, nae de mis begon hij te vormen tot half een nae middag, op welcken tijt hij hadde gevormt de kinders van 14 oft 15 parochien, want de omliggende pastoors moesten processionaliter coomen met hun kinders nae onse kerck. In het jaer 1729 in *december* heeft mevrouw Dewinckel van Broeck gegeven aen onse kerck een groote nieuwe schilderije op dewelcke staet geschildert den H. Joannes Nepomucenus.²¹ Dese schilderije hebbe ick gestelt aen den pillaer neffens de communie banck aen den slincken kant; dese schilderije moet voor ewig blijven in de kerck. Die deselve daeruyt sal dragen oft neemen, is eenen dief van de kerck.

In het jaer 1730 in februario hebbe ick A.H. d’Affnay pastoor van dese parochie

[28v]

laeten schilderen eenen H. Lambertus onsen patroon voor ses pattacons uyt het fabryck, en hebbe deselve schilderije doen doen stellen aen den slincken kant aen den pillaer neffens de communie banck voor ewig in de kerck de blijven. Dese twee schilderijen heeft gemaect Fr. M. Cortoix.

De vaenen heb ick alsdan doen setten van twee kanten in den hoogen choor, ende den houten beelt van Lambertus heb ick doen setten op den bovensten pillaer in den grooten choor, en aen de pillaer aen denwelcken de schilderije van den H. Lambertus staet heb ick doen setten het beelt van de H. moeder Anna.

Op den selven tijt hebbe ick doen herschilderen het aensicht van het beelt van Onse Lieve Vrou, en het aensicht van het houten beelt van Lambertus.

1731 den 10 april hebbe ick A.H. d’Affnay pastoor van s’Graven Vouren geleyt den eersten steen van den nieuwen kerckhofmuer, den welcken de gemeynte heeft laeten maeken; desen muer heeft gemaect Andries Londo met sijn broeder Blasius en met sijn sone, en de gemeynte heeft hem daervoor gegeven 52 pattacons.

Alsdan heeftmen boven de groote poorte gestelt een blauwen steen met den datum 1731.

1731 in september heeftmen geplaveyt de twee weegen dewelcken coomen nae de kerck. De plaveysel heeft oock gemaect Andries Londo. Desen

[29r]

kerckmuer en plaveysel is gemaect ten tijde van de twee borgemeesters Jaspar Smets junior en Hendrick Heynen soon van Willem Heynen.

1731 hebben de schoenmaeckers aen den ondersten pillaer geset het beelt van den H. Crispinus hunnen patroon met twee kerssen ter sijden.

[29v t/m 57v: blanco]

²¹ Johannes van Nepomuk, biechtvader van de koningin van Bohemen, verdrong nadat hij op bevel van de koning Wenceslas IV van de Praagse Karelsbrug geworpen was (1393). Hij werd in dit jaar, 1729, heilig verklaard; hij is patroon van biechtvaders, van het biechtgeheim en van bruggen.

Het Notitieboek van A.H. d’Affnay,
pastoor van ’s-Gravenvoeren van 1719 tot 1770

Deel C [58-77]

[58r]

Van de Rubrycken en costuymen van dese parochie beginnen van den dagh van *Johannes Baptista* 1720.²²

Op den avont van Sint *Johannes Baptista* moet den pastoor ten 2 uren doen de vesper sonder het lof in de kerck, alsdan begint wederom sijn nieuw jaer.

Op den dag van den H. *Johannes Baptista* wort gehouden eene cleyne bronck, dewelke geschiet terstont naerde hoogmisse.²³

Sij pleghde gehouden te worden op visitatiedag van de H. Moeder Godts den 2 july.

Alle eerste sondagen van den maent moet den pastoor bichten van smorgens heel vroeg tot 10 uren oft halfelf, tot dat de hoogmis begint; naer de vespers gaet men met de processie naer Sint Anne cappel in den somer; in den winter gaet men door de kerck met de processie; dit geschiet ter oorsaek van de broderschap van den H. Rosencranck [sic] alsdan is in desen kerck vollen aflaet voor degeen die sijn ingescreven.

Alle sondagen immediatelijck naer de vroeg misse moet den pastoor aen de communie banck publiceeren de H. dagen, de vastendagen, de feestdagen van devotie, ende de jaergetijden, diensten oft andere missen, die in de weke moeten gesongen worden. Niemand anders magh dit in de kerck publiceeren als den pastoor oft die permissie van den pastoor daer toe heeft. Dit selve moet hij oock publiceeren in de hoogmis, als hij predickt naer de predicatie; als hij niet predicht, dan immediatelijck voor het evangelie; aldan doet hij oock bidden voor de afgestorvene, en alsdan leest hij de naemen af van eynige afgestorvene, en om een jaer lanck alle sondagen en H. dagen dese namen af te leesen, crijgt den pastoor drij ofte vier schellingen naer sijn behoefte. Den eersten october begint de vroegmis ten seven uren en de hoogmis ten tien uren; naer paesschen begint de vroegmis ten 6 uren en de hoogmis ten 9 uren.

[58v]

Op den dagh van de H. moeder Anna geschiedt naer de vesper eene processie naer haere capelle, dewelke alsdan daertoe wort verciert: haer beelt wort met gedraegen, en het wort op dien dag in de kerck op den hoogen choor geset.

Op den avont van Onse Lieve Vrou Hemelvaert geschieden de vespers { van de H. Moeder }
Op Hemelvaert dag moet eenen pater augustijn in de hoogmis prediken en bicht hooren, voor de hoogmis wort gewijt den krou wysch.

Op den avont van den H. Lambertus geschieden de vespers quia patronus

Op den avont van onse kermis geschieden de vespers

Op kermis dag moet in de hoogmis prediken eene minderbroder

S maendags van ons kermis geschiet eene solemneele speciale mis met de processie om Godt te bedancken van alle weldaeden. Dese mis betaelt de gemeynte, vier schellingen.

²² Ansay geeft als commentaar: “Men kan zich afvragen waarom D’Affnay deze [rubrieken] hier optekent wij ze toen ook in de liturgische boeken te vinden waren.” Een indicatie van D’Affnay’s behoudzucht en codificeringsdrang? De “costuymen”, gebruiken, zijn wel specifiek voor Voeren.

²³ Voor de route van deze “kleine bronk”, zie 20r/v.

Diensdaghs van de kermis geschiet een solemneel jaergetijt voor alle afgestorven parochianen, alsdan gaen den nabuers ten offer, en met desen offer is de mis betaelt. Den eersten sondag van october begint de vroegmis ten seven 7 uren en de hoogmis ten thien uren. Dit wortgepubliceert in de kerck.

Op den avont van Alle Heyligen worden gesongen de vespers ten drij uren, daernaer moet men bicht hooren.

Op Aller HH. dag moet eenen pater augustijn predicken in de hoogmis. Op desen dag wort het venerabel {niet} geexponeert.

Op desen dag naer de vespers van Alle HH. beginnen de vespers van de overledenen. Naer dese vespers wort immediatelijck gesongen het officium defunctorum alle drij de nocturni. Daernaer begint het lof met de benedictie. Van dese vespers aen begint men te luyen tot 9 uren savonts.

Op Aller Zielen Dag ten 8 uren geschiedt een solemneele requiem mis. In dese mis gaen de nabuers ten offer; immediatelijck voor dese singende mis worden gesongen de laudes van de overledenen.

[59r]

Den tweeden sondag van november moeten hier coomen predicken de paters minnebroeders om de statie van hun graen.

Als wanneer eenen dienst is, dan wort de baer geset op den hoogen choor, met vier kerssen van *dewelke* aende kerck coomen twee kerssen oft een pont; isdat de kerck de kerssen set, alsdan krijt de kerck vier schellingen voor deselve, en 5 oft 6 stuyvers voor opstickers; alsdan wort den altaer oock in het sweert gestelt. Voor den dienst geschiet de vigilie te weeten eenen nocturnus en de laudes, daernaer geschiedt de singende misse; isdat den dienst op eenen dag geschiet, dan worden twee missen achtermalcanderen gesongen; en dan geschieden de ceremonien aen de baer. Daernaer gaetmen op het graf en bidt den miserere en de profundis met een oratie. Nota isdat de kerck witte kerssen set, dan moet sij 5 schellingen hebben, en voor roye kerssen 2 *guldens*.

Op den avont van de H. maegt en martelaresse Barbara worden gesongen de vespers, alsdan begint den vollen aflaet, *denwelke* dit jaer 1720 wederom van den paus Clemens den XI is gegeven voor seven jaeren; op den dag van de H. Barbara moet in de hoogmis prediken eenen minebroder; alsdan moeten twee minebroders hiersijn om bicht te hooren; naer middag geschieden de vespers; den offer van St. Barbara is voor den pastoor. In het jaer 1720 sijn op desen dag bij de achthondert menschen in onse kerck te communie geweest.

Op den avont van Kermis worden gesongen de vespers. Op kersdag begint smorgens den dienst ten 4 uren, alsdan setmen het venerabel uyt; alsdan singtmen voor den altaer: Domine labia mea etc. Men singt maer den derden nocturnus met het invitorium venite exaltemus et hymnus. Als desen nocturnus uyt is en gesongen sijnde Te Deum etc.

[59v]

alsdan begint den pastoor de hoogmis; als de hoogmis uyt is, dan singt den primissaris oft cappelaen de laudes en den pastoor leest sijne twee lesemissen voort. Ten seven uren doet den cappelaen de tweede singende misaen den altaer van Onse Lieve Vrouw. Ten 10 uren singt den terminaris minnebroder de derde hoogmis.

Naermiddag in de vespers moet den minnebroder prediken. Isdat den bisschop van Luyck gebiet het gebedt van 40 uren, alsdan houden wij dit gebedt op de vier kersdagen. Den eersten dag setmen het venerabel uyt ten 4 uren, de drij volgende dagen ten 6 uren s'morgens en ten 3 uren nae middag beginnen de vespers, en men sluyt alsoo ten 4 uren. Men maect oock eene

lijste, op *dewelke* aen een ider wort geassigneert een ure omte coomen bidden. Dese lijste placktmen op de kerckduer, opdat een ider can lesen.

Op aller kinderen dag gaet men smorgens uyt administreeren de oude en onpasselijke menschen *dewelke* nietconnen naer de kerck coomen.

Op Drij coningen dag coomt eenen predickheer op statie. Desen moet prediken in de hoogmis.

Op drij coningen dag immediatelijck voor de hoogmis gaet men met de processie door de kerck en men singh hostis herodes impie. Men gaet tegen de son om, te weeten Onse Lieve Vrouwen choor af en naer den ganck van Ste. Catharina choor weder op. Op Onse Lieve Vrouwe licht avont singtmen naer de middag ten 3 uren de vespers, daernaer hoortmen bicht.

Op lichtdag moet in de hoogmis prediken eenen pater augustijn. Op desen dag immediatelijck voor de hoogmis moet den scholtis met twee scheepenen coomen

[60r]

in de sacristije, aldaer aldaer maken met den heer pastoor als oppermomboir, den kerck- en de armenmomboir.

Als dese gemaect sijn, gaet den pastoor voor de communiebanck bedancken de oude momboirs en hij roept uyt de nieuwe momboirs. Op desen dag immediatelijck voor de hoogmis worden oock gewijt de kerssen *vandewelke* een coomt aen den heer cappelaen, aen den heer en de vrou van de gemeynte, aen scholtis, schepenen, borgemeesters, aen den nieuwen kerck- en armenmomboir en aen de sangers.

Soo haest sijn de kerssen gewijt, dan doet den pastoor roepen eynige mannen van justitie, *dewelke* eynige proponeeren, en den heer pastoor als oppermomboir verkiest daeruyt naer sijn beliefte. Nota alle jaeren worden de kerck- en arme momboir verandert. Het blijft twee jaer te Vouren, en een te Schoppem naer oude gewoonte.

Op aschdag immediatelijck voor de vroegmis wijdt den heer pastoor de asschen; naerdad de mis van den cappelaen uyt is, gaet den pastoor en geeft aen den celebrant een cruysken met asschen op het hooft, en den pastoor ontfangt oock van den celebrant een cruysken. Daernaer geeft den pastoor een cruysken aen het volck, *hetwelk* moet ten offer coomen; vangelijcks naer de mis van den pastoor geeft men wederom cruyskens en desen offer is voor den pastoor. Alle dagen in den vasten ten 4 uren wordt gesongen het lof, men singt ave regina, consilium, da pacem, men leest de litanien van Onse L. Vrouw, maer alle saterdagen door het heel jaer geschiet oock op die noch lof, dan worden de litanien gesongen.

Alle donderdagen in den vasten ten 3 uren doet den pastoor christelijke leeringe tot 4 uren voor de kinders die willen naer de eerste communie gaen, gelijk oock alle sondagen ten half twee, totdat de vespers beginnen; den pastoor scrijft de kinders op met hunnen ouderdom, en voor der christeleeringe worden sij opgelesen.

[60v]

Soohaest als den dienst van eenen lijcke uyt is, en naer de ceremonien, en naerdadmen op het graf is geweest, gaet den pastoor en custer met de vrinden tot aen het huys van den overledenen, alwaer men bidt eenen de profundis en den pastoor bedanckt aldaer de vrinden en nabers. Dit geschiet maer alswanneer het lichaem wort gehaelt met het cruys. Isdat imant van Schoppem wort gehaelt met het cruys, alsdan gaetmen tot in die groote straet tegen jesuyten gaerden oft maelhof, aldaer gaetmen oock bedancken. Isdat den dienst op twee dagen geschiet, alsdan bedancktmen den eersten dag op het graf en den tweeden dag aen het huys. Isdat den pastoor t' sondaghs predickt, alsdan gaet hij in de hoog immediatelijck naer den epistel en voor het evangelie op den stoel. Naer dat den predicatie uyt is publiceert hij de vastendagen, de H. dagen, de jaergetijden en andere singende missen, ten laesten leest hij af de naemen van de afgestorvene. Alswanneer hij dan coomt van den stoel tot ontrint den

autaer, alsdan bidt hij voor den altaer knielende den de profundis oft vidi aquam, naer den tijt van het jaer. Het wijwater geworpen sijnde, singt den pastoor de oratie.

Terstont naer de hoogmis singt den custer een antiphone oft hymnis tegen de peste, daernaer singt den pastoor de oratie voor den autaar.

Naer de middag alle sondagen en H. dagen beginnen de vespers ten twee uren; somtijts om reden ten drij uren; naer de vespers wort gegeven de benedictie, daernaer

[61r]

geschied het lof; naer het lof wort wederom gegeven de benedictie, daernaer wort geworpen het wijwater. Maer alle eerste sondagen van den maent en alle L. Vrouwe dagen wort gesongen immediatelijck voor de leste benedictie de litanie van Loretten, en alsdan gaetmen de processie door de kerck in de winter en als het vuyl weer is, men gaet den middelsten ganck af, en men comt naer den ganck van Onse L. Vrouwe altaer wederop, alsdan gaetmen over den hoogen choor naer den ganck van Ste. Barbe altaer weder af, en men coomt doorden grooten ganck weder op; naer de litanien wort dan gegeven de benedictie, naer de benedictie doet den heer pastoor bidden voor alle afgestorvene broders en susters van den H.

Rosencrans, hij bidt alsdan eenen de profundis cum collectu voor den altaer, daer werpt hij het wijwater.

Alle sondagen voor de vroeg mis moet den primissaris oft cappellaen wijen het water; in de vroegmis doet hij christelijcke leeringe, naer de vroegmis naer dat den pastoor gepubliceert heeft, werpt hij het wijwater.

T'sondaghs doet den pastoor christelijcke leeringe naer middag ten half twee; alswanneer den tweeden keer geluyt is in de vespers, alsdan wort geclept, op dat de kinders bij een coomen; alsdan doet hij christeleeringe totdat de vespers beginnen.

Op passie sondagh s'naedemiddag beginnen gemeynlijck de vespers ten een ure oft ten half twee, daernaer predickt eenen minnebroder de passie, onder dewelke wort gesongen den miserere. Als de passie uyt is begint het lof.

Van den avont van passie sondag tot s'wonsdag voor witten donderdag wort alle avont in het lof gesongen vexilla regis met een collect de cruce in plaets van de litanie, dewelke achtergelaeten.

[61v]

Alswanneer eenen dienst wort gedaen, alsdan begintmen ten 9 uren de vigilie, eenen nocturnus met de laudes; daernaer wort gesongen eene mis. Isdat den dienst op eenen dag geschiet, alsdan worden twee missen achtermalcanderen gesongen; naer de singende missen worden gedaen de ceremonien, men singt subvenite; alsdanwerpt den officiant het wijwater, daernaer wort geincenseert; daer wort gesongen: qui Lazarum, alsdan wort wederom het wijwater geworpen en gincenseert. Daernaer wort gesongen libera, alsdan gaetmen op het graf, lesende miserere en de profundis cum collectâ.

Op palm sondag voor de hoogmis worden gewijt de palmen. Eerst wort gesongen: asperges; daer naer gaet den pastoor met den albe en violetten stool staen in cornu epistolae; den custer begint te singen hosanna, daernaer leest den pastoor junctis [manibus?], de praefatie wort gesongen; daer naer singt den custer sanctus, alsdan leest den pastoor weder, alsdan singt den custer pueri hebreorum, daernaer leest den pastoor noch een collect. Dan gaet hij den casel en manipel aendoen, hij neemt en palm in de hant; alsdan begint den custer te singen, gloria, laus, honor, alsdan gaet men met de processie om de kerck door den hof van den pastoor; als men aen de kerck duer coomt, alsdan gaet den custer in, en den pastoor blijft buyten, men doet de duer toe; daernaer singt den pastoor attollite en cloopt drij keeren met het cruys op de duer; den custer singt quis est iste crux, alsdan seyt den pastoor dominus fortis, en cloopt hij

weder drij keeren; dan singt den custer weder, quisest iste crux, alsdan singt den pastoor den derden keer dominus potens etc. en cloopt wederom drijmael; alsdan doetmen de duer open en men singt ingrediente, daernaer begint de

[62r]

singende mis, in *dewelke* den pastoor de passie leest met den palm in de handt.

Op palm sondag publiceert den pastoor, dat alsdan den H. tijt van paesschen begint, *opwelke* tijt alle Christ. menschen op penen van excomm. moeten bichten en communiceeren in hun eygen parochies; hij geeft permissie, isdat hij wilt, dat men buyten de parochie mach te bichten gaen op die conditie dat sij een brefken bringen, waerdatsij gebicht sijn. Den heer pastoor moet alsdan de 14 dagen van paesschen selfs alleen de communie uytheelen om te letten offer imant waere die niet quame, om sijnen paesschen te houden.

Op witten donderdag geschiet maer een mis, *dewelke* wort gesongen ontrint 9 uren van den heer pastoor. Alsdan pastoor heeft genutt, alsdan coomt den capellaen en andere oock ontfangen de communie. Als de mis uyt is, alsdan gaet den pastoor incenseeren de H. hostie sijnde in den kerck, daernaer gaetmen met de processie, en men singt pange lingua, men gaet den ganck van Onse L. Vrouwe choir af, en men coomt op door den ganck van St. Barbe altaer op welcken altaer de kelck met de H. hostie wort geset; naer middag ten 2 oft 3 uren wort de kerck geopent, alsdan coomen de menschen bidden. Den pastoor moet alsdan oock openen de porten van sijnen moeshof, alsdan gaen de menschen om de kerck al biddende tot avont tot het begint doncker te worden. Alsdan worden de porten weder gesloten en op goeden vrijdag, s'morgens worden de porten vanden hof weder geopent, tot dat den dienst uyt is, alsdan gaen de menschen wederom om de kerck, oft te negenkercken.

Op witten donderdag sent den pastoor, gelijk oock den custer, een vrou ront met eenen corf om eyers, *dewelke* gaen van huys tot huys. Ider huys moet aen den pastoor geven vier eyers voor het minste.

[62v]

Op goeden vrijdagh smorgens maeken de menschen de graeven op, op den kerckhof; ten acht uren smorgens begint den heer pastoor den dienst juxta rubricas in missali positas; als de collecten sijn gesongen, en naer dat het cruys is gekust, gaetmen haelen den kelck op Ste. Barbe altaer, daernaer gaetmen den ganck langs het doophuys af en men coomt op door den ganck van Onse L. Vrouwe altaer. Daernaer geschiet den dienst voort en naer dat den pastoor heeft genut, is alles gedaen voor dien dag. Voor den dienst clept den custer eynige keeren met de clock om het volck te vermaenen.

Op paesch avont begint den heer pastoor smorgens ten seven uren de ceremonien, het wijden van vier etc. Naerdat de litanien sijn gelesen begint de singende mis, daernaer de vespers. Naer de middag hoort men bicht; savonts ten 5 uren begint het lof, op paesavont moet eenen minderbroder coomen *dewelke* hier blijft 8 dagen.

Op paeschdag smorgens ten 6 uren immediatelijck voor de vroegmis, setmen uyt de remonstrantie cum venerabili, *hetwelk* blijft staen tot naer de hoogmis. De hoogmis begint ten 10 uren, deselve geschiet met drijen met diaken en subdiaken, met incenseeren; naer de mis wort gegeven de benedictie.

Naer de middag op paesch dag beginnen de vespers te half 3 oft 3 uren. Voor de vespers wort het venerabel geexponeert; ten tijde van den magnificat incenseert den pastoor met de choir cap den hoogen altaer en detwee cleyne altaeren.

Naer de vespers en voor het lof moet eenen minnerbroder prediken; naer het sermoon begint het lof, en naerhet lof geeftmen de benedictie.

[63r]

Op paeschmendag moetmen wederom van smorgens aen bichten, gelijk oock s'diensdaghs. De vroegmis begint van dien tijt af ten 6 uren, de hoog ten negen, halver oft thien uren naer behefte vanden pastoor, de vespers ten 2 uren oft halver drij.

S'diensdaghs heeft den pastoor de vroegmis, alsdan gaet hij den paesschen draegen aen de oude en onpasselijke menschen, *hetwelk* hij op paeschdag moet publiceren.

Op eenen werckdag in de weke van paesschen moet den pastoor oock bichten de kinders noch niet communiceerenden – daerenboven moet hij oock op eenen dagh examineeren den kinders *dewelke* opgeschreven sijn voor de eerste communie.

Op gebloken paesschen voor de hoogmis coomende die *dewelke* naer de eerste communie gaen in de pastorie, daernaeyt den pastoor deselve naer de kerck, en nae de vroegmis communiceeren sij, daernaey gaen sij wederom naer de pastorije alwaer sij worden geschreven in den rosenocrans.

Op gebloken paesschen en alle sondagen voor pinckten voor de hoogmis gaetmen met de processie om de kerck door den hof, en als men coomt voor het crucifix op kerckhof alsdan bidt den pastoor eenen de profundiscum oratione pro defunctis. Naer de processie wort gesongen de hoogmis.

Op gebloken paesschen in de hoogmis naer den epistel moet eenen pater augustijn van Mastricht prediken; als de hoogmis uyt is, singtmen alle sondagen een antiphone met oratie tegen de peste.

Alswanneer eenen dienst van imant is gedaen, alsdan gaen de vrinden alle sondagen en h. dagen ten offer in de hoogmis ses weken lanck, en soolang moet den pastoor naer de hoogmis, het wijwater geworpen sijnde, gaen op het graf biddende eenen de profundis cum oratione.

[63v]

Op den dagh van den H. Marcus luyt den custer s' morgen ten 6 uren met twee clocken in de vroegmis, *dewelken* capellaen leest. Daernaer doet den heer pastoor aen rubelijn en stoel, en neemt in sijn hant het cleyn cruys, en alsoo gaetmen met de processie om oft door het dorp; men gaet door den Pley naer Ste. Annecapellen op, en men gaet onder aen Walpots door het doorp, naer Kukenberg op en wederom over de bruggevan p.p. jesuyten hof door den pley naer de kerck. Als men uyt de kerck gaet, singtmen exurge, daernaer venicreator dan regina coeli, dan consilium dan da pacem, daernaey ave Maria daernaer begintmen de litanien van alle heyligen te singen, en de orationes singt *modo seriali* de pastoor en capellaen alternatim.

Alswanneer naer paesschen het eerste kint coomt om gedoopt te worden; alsdan moet peter en paet geven aenden pastoor 2 *guldens* en 1 *gulden* aen den custer, en 10 st. aen den heer pastoor voor aentekenen.

Alle sondagen en heylige dagen, alswanneer den heer pastoor niet predickt, alsdan doet hij nae middaghs, tenhalf twe als ten tweede keer luyt in vespers christelijke leeringe.

Alle eerste sondagen van den maent om de occupatie van de bicht, en predicht noch catechiseert den pastoor, maer naer de vespers en lof gaetmen met de processie van den h. rosenocrans in den somer naer Ste. Annecapelle. Alsdan immediatelijck voor het lof, versoect den pastoor in den kerck eenen offer ter eere van de h. moeder Anna tot reparatie en onderhoudinge van hare capelle.

Alswanneer eynigen noot is van schoon weer, oft om rehen [*sic*], oft ten tijde van sieckte, alsdan doet den pastoor sondaghs, als hij wilt,

[64r]

een special misse, met de processie door de kerck, en men singt de litanien van alle heyligen; voor de mis geeft men de benedictie en men set het hoogwaardig uyt ten tijde van de misse; naer de mis gaetmen met deprocessie en men sluyt met de benedictie.

Alswanneer de borgemeesters oft gemeynte een special mis laet doen, alsdan doet men deselve op een weeckdagh smorgens ten 6 oft 7 uren; men set alsdan oock het venerabel uyt; naer de mis, is het eenig weer, gaetmen met de processie buyten de kerck naer eynige capelle. Van een special mis krijgt den pastoor 2 schellingen en van de processie oock twee schellingen.

Alle sondagen singt den pastoor de hoogmis tot intentie van de parochianen, soodat hij aen hun appliceert het profijt van de misse, tot welvaeren van de heele gemeynte.

Op den eersten cruysdagh luyt den custer smorgens ten 6 uren met twee clocken in de mis, daenaer beyert hij; als de mis uyt is, alsdan doet den pastoor den rubelijn aen en stool, alsdan gaet men met de twee vaenen met de processie naer Mesch en die van Mesch coomen naer onse kerck; als wij uytgaen singtmen [*sic*] exurge, daernaer veni creator, regina coeli, consilium de Sto. Lamberto, da pacem, ave Maria, de litanie van Ons Lieve Vrou, en als wij nae de kerck van Mesch ingaen singen wij Ave Maris Stella; in de kerck singtmen eenen lofsangh van den H. Pancratius, daernaer de profundis wort gelesen.

Als wij uytgaen begint den custer delitanie van alle heyligen.

[64v]

Daernaer inviolata, oft salve regina als wij incoomen te Vouren, singen wij haec est. Daernaer leest den pastoor mis.

Den tweeden cruysdagh gaen wij met de processie om het dorp gelijk op Sinte Marcus dagh. Eer wij uytgaen, singtmen exurge, alsdan sit den pastoor voor den autaer met het cleyn crucifix in de handt.

Alswanneer sij singen surgite, alsdan staet den pastoor op en geeft de benedictie met het cruys; daernaer singtmen veni creator, regina coeli, consilium, da pacem, ave Maria. Alsdan begint den custer de litanie dewelke men antwort: exaudi, exaudi Domine preces nostras; als de processie in is wort mis gelesen.

Den derden cruysdag gaen wij met de processie naer Werst,²⁴ en die van Warsage coomen naer onse kerck.

Smorgens begint de lesemis wat voor ses uren, dewelke den capellaen leest; naer de mis gaen wij uyt en wortwederom gesongen exurge, veni creator, regina coeli, consilium, da pacem, ave Maria; daernaer singt men delitanie van Lorette, haec est, en als wij in gaen, ave Maris Stella. In de kerck van Werst singtmen een antiphona van Ste. Piter cum collectâ, daer nae de profundis, als wij uytgaen singtmen de litanie dewelke begint dicamus, daernaer wort gesongen Jesu dulcis memoria, en op ider versus wort geantwoort: ave Jesu rex gloriae, verae cordis deliciae. Daernaer als wij langhs Ste. Anne capelle gaen singtmen, regnum mundi cum collectâ de Sta Annâ.

[65r]

Als wij coomen ontrint den pley, alsdan wort gesongen te Deum laudamus, en alsoo worden de cruysdagen gesloten, nae de processie geschiet eene lesemisse.

Op Hemelvaert avont ten 3 uren worden gesongen de vespers sonder lof en sonder benedictie. Ten 2 uren luyt den custer den eersten keer, ten half drij den tweeden, en ten 3 uren luyt hij in.

Op Hemelvaert dagh van Christus, gaen wij nae de vesper en nae het lof met de processie naer Ste. Anne capelle, hetwelk is de eerste solemneele processie. In de hoogmis publiceert den heer pastoor datmen nae de middag met de processie sal gaen naer Ste. Anne capelle.

Tusschen de vespers en het lof versoect den heer pastoor eenen offer ter eeren van de H.

²⁴ Nederlandse naam van Warsage

moeder Anna tot reparatie en onderhoudinge van haere capelle; alsdan gaet imant met de schael door de kerck.

Nota alle sondaghen en H. dagen gaet den custer om met schael door de kerck; dit gelt leyt hij in den offerstock; als desen vol, wort hij geopent van den pastoor, en het gelt wort getelt in de presentie van den *Eerwaarde* Heer pastoor oppermomboir, en van twee schepenen en scholtis. Dit gelt van den offerstock wort bestedt tot onderhoudinge van de lampe, dewelke altijt nacht en dagh brandt voor het H. sacrament des autuers; is datter iet daer boven over is, dit wort bestedt aen de kerck.

[65v]

Van een jaer te collecteeren door de kerck, heeft den custer jaergelijckx 4 *guldens* voor een paer nieuwe schoenen. Dit is hem toe geset van over lange jaeren. Qui ecclesiae inservit, de ecclesiâ debet vivere.²⁵

Nota. Niet alleenlijck alle sondaghen, maer oock alle hoogtijden van het jaer moet den pastoor de misse singen ad intentionem parochianorum,²⁶ besonderlijck die pastoors, dewelcke goede revenues hebben. Alswanneer den heer pastoor eenen dienst doet voor een arme mensch van de parochie, alsdan wort den pastoor betaelt van den armenmomboir gelijk oock den custer. Op pinxten avont smorgens voor de leste mis, moet den heer pastoor wederom gebruyken de caeremonien om den doop. Den pastoor aenhebbende manipel, stoel en casel cust den altaer en begint te lesen de prophetyen, daer naer gaet hij met den custer en met eynige jongens dragende het cruys, de paeschkers brandende, naer het doophuys. Den custer singt: sicut cervus als dit gesongen is, dan gaet den pastoor de doop wijen gelijk op paeschavont; daernaer de litanien van alle HH. gelesen sijnde, leest den pastoor misse.

Op pinxt avont nae middagh ten 3 uren worden gesongen de vespers sonder lof; naer de vespers begint den pastoor bicht te hooren.

Op pinxten dag smorgens voor de vroegmis setmen uyt den cop oft remonstrantie. Voor de hoogmis wort gesongen veni creator, in de hoogmis

[66r]

incenseert den pastoor naer den introitus en nae het offertorium. In de hoogmis moet eenen pater minderbroder prediken en dien dag bicht hooren, hetwelck sij moeten doen omdat sij dan de eerste om hun boter gaen; dese statie moet den pastoor wel doen observeeren, want sij en is niet langen tijt geweest. De drijdagen van sinxteren moet oock denselven minderbroder bicht hooren.

Op de twee h. dagen van pinxten singtmen immediatelijck voor de hoogmis den veni creator, en op die dagen moet eenen minderbroder bicht hooren.

Alsmen op den eersten sondagh van de maent in den somer naer Sinte Anne capelle gaet met de processie, alsdan singtmen naer het lof de litanie van Onse Lieve Vrou, daarnaer eenen lofsanck van deselve. Aen de capelle singtmen, regnum mundi van Ste. Anne; daarnaer geeft men de benedictie aen de vier deelen des werelts. Eerst singtmen, fili Dei, ut ad veram paetiam etc., daarnaer fili Dei, ut aegibus et principibus etc., daarnaer aen den rechten kant. fili Dei, ut ut fructus terrae dare etc. en daenaer fili Dei, ut fidelibus defunctis.

Alsdan coomt men wederom singende sacris solemnis, oft verbum supernum, oft Jesu nostra redemptio, in het incoomen singtmen, te Mariam laudamus, in de kerck geeftmen de

²⁵ Wie van de kerk een dienaar is, moet ook van de kerk leven.

²⁶ ter intentie van de parochianen

benedictie, daenae bidt den pastoor eende profundis voor alle afgestorvene susters en broders van den H. rosenkrans.

[66v]

Op H. drijvuldicheyt dag begint wederom asperges me; op dien dag nae de vroegmis publiceert den pastoor, dat sondagh naestcoomende is bronckdagh oft godtsdracht; hij recommandeert dat die willen flambiemen dragen, moeten bij den custer gaen.

Op h. sacraments avont ~~aan men~~ {moetmen} de vespers singen, ~~maer~~ {nochtans} ten is geen obligatie.

Op den dagh van het alderh. sacrament des autuers, wort smorgens voor de vroegmis uytgesteld het venerabel, gelijk oock in de hoogmis en naer den epistel als gesongen wort lauda Sion als men coomt aen ecce panis.

Dan intoneert den pastoor, en hij geeft alsdan den benedictie gelijk oock nae de mis.

Naer de middag nae de vespers gaetmen met de processie van het alderh. sacrament nae Sinte Anne capelle.

Gedurende dese octave van het venerabel, geeft men alle morgens naer de vroegmis de benedictie, en allavonts ten 8 uren singtmen lof met de benedictie voor en naer. Eerst singtmen pange lingua oft een ander hymnus de venerabili, daenae salve, consilium, da pacem, en ave Maria. Dit gebruyck van te geven de benedictie morgens en avonts door de heele octave, is maer geweest over eynige jaeren; dese manier is goet om het volck te verheffen tot devotie.

[67r]

Op H. sacramentsdag nae de middag voor de vespers wort het venerabel uytgeset; en voor den magnificat als men den hymnus pange lingua singt, dan gaet den pastoor de benedictie geven en begint te singen tantum ergo. Nae de vespers als men met de processie gaet, naer ave Maria, dan singt den pastoor, pange lingua. Daenae de oratie de venerabili. Als men coomt aen den pley alsdan geeft hij in de porte staende de benedictie. Daenae singtmen: haec est, dae nae o sacrum convivium aen de capelle; regnum mundi met een oratie van Ste. Anne; als men wederom coomt dan singtmen, sacris solemnijs en verbum supernum en Jesu nostra redemptio in het wedercoomen in de porte van den kerckhof, geeft men wederom de benedictie, en daenae in de kerck.

Op H. sacraments dag voor de hoogmis wort het venerabel uytgeset en den pastoor incenseert in de mis modo solito; in den lauda Sion, wat voor ecce panis, dan incenseert den pastoor en geeft de benedictie singende eccepanis.

In de octave savont in het lof geeftmen de benedictie, daerna singtmen eenen hymnus met een collect de venerabili daenae salve, da pacem, ave Maria, en de benedictie.

[67v]

Soo haest als eenen siecken oft onpasselijcken mensch heeft ontfangen het H. olie, alsdan doetmen in de kerck voor den selven siecken bidden, en verder niet.

Soo dickwijls als noot is om regen oft schoon weder, alsdan versoectmen in de kerck oock een pater en ave voor de menschen.

Op bronckdag smorgens ten 3 uren wort gelesen de eerste misse; daerna worden de flambauwen uytgedeelt.²⁷ Een ider, dewelke een flambau uyt de kerck wilt dragen, moet

²⁷ Deze beschrijving van de zeer uitgestrekte Voerense bronkprocessie (de "grote", niet te verwarren met de kleinere bronk van St. Jan de Doper, zie 20r/v en 58r) geniet enige vermaardheid. Zij is vooral interessant als indicatie van de vooraanstaande rol van Voeren in de onmiddellijke omgeving, en als late echo van oudere parochie- en bestuursverhoudingen. Mesch, Libeek, Mheer, Noorbeek en St.-Martensvoeren horen bij het parochiegebied of -achterland van 's-Gravenvoeren. Tot in Berneau of Warsage reikt de route niet. De

geven 10 st. aen den kerckmomboir. Alsdan neemt den pastoor de remonstrantie en begint te singen pange lingua. Alsdan geeft hij de benedictie, en alsoo gaen wij uyt; de beelden worden oock met gedragen; eerst de rooie vaen, daenae Onse Lieve Vrou van Schoppem, dan Ste. Anne, dan Ste. Barbe, dan de witte vaen, daernaer Onse Lieve Vrou van den rosencrans, daenae het cruys, dan de flambauwen, dan de speellieden twee violen en een basse, dewelke altijt verssen met de singers. Daenae volgen de singers, de geestelijckheyt dan den hemel. Als de schutterije medegaet, dan wort Ste. Lambert onsen patroon voor gedragen, en de schutterije gaet voor de beelden. Achter den hemel volgen die, dewelke geen flambau dragen. Dese gaen achter het venerabel van hun rosenhuyken.

Naer pange lingua singtmen veni creator, dae nae da pacem, aen de oude lindt geeft men
[68r]

de benedictie. Daermen in Mesch in coomt singtmen de litanie van Onse L. Vrou. Te Mesch coomt ons den pastoor tegen met de vaen en twee flambiemen, en hij geeft te Mesch de benedictie, alwaer een tafelken staet soo haest coomt men in het dorp. Aldaer singtmen den hymnus van Ste. Pancratius. Dae nae gaet den pastoor van Mesch met ons tot in den Pattijl, alwaer hij geeft de benedictie. Vandaer gaen wij tot aen Lybeeck, alwaerwort gesongen eenen hymnus van Ste. Gertruydis;²⁸ als wij op de Messcher hey coomen, daer singen wij de psalmen. Aen den boom van Lybeeck geven wij de benedictie; daenae beginnen wij de litanien van alleheyigen. Als wij nae Mheer in coomen, singtmen lauda Sion, in de kerck van Mheer geeftmen de benedictie singende ecce panis. Daernaer moet den heer pastoor van Vouren te Mheer mis lesen bij form van jaergetijt voor alle eedele afgestorvene heeren van het huys van Mheer. Als dese misse uyt is, dan gaen de geestelijckheyt in de sacristije, alwaer wij krijgen en cout kalfs gebraet met een witte broodt, boter en bier. In den hof van het casteel wort geset eene schencke met een broodt en bier voor de sangers en de beelddragers, en voor die Ste. Lambert en de hemel dragen. Als wij nu wat onbeten hebben, dan geeftmen de benedictie

[68v]

en men gaet uyt, singende inviolata en ut queant laxis. Buyten Mheer geeftmen wederom de benedictie, alwaermen doet bidden eenen de profundis, gelijk oock aen den boom van Lybeeck. Als wij nae Noorbeeck incoomen singtmen stabat mater dolorosa; te Noorbeeck coomt den pastoor ons inhaelen. Als wij te Noorbeeck coomen, aldaer moet eenen pater predickheer prediken de venerabili. Daenae doet den pastoor ons wederom uytgeley. Van Noorbeeck souden wij moeten gaen naer Ste. Martens Vouren, en vandaer nae het cruysken van Werst. Maer door Ste. Martens en can wij nu niet meer om de grootheyt van den wech. Van Noorbeeck gaen wij nu tot aen Broeck, alwaer wij opgaen de heyde van Schoppem, en van die heyde gaen wij tot aan Werner Rutten huys aen de Voer, alwaer wij geven de benedictie; van daer gaen wij nae de hooghstraedt op alwaer wij wederom geven de benedictie, van daer gaen wij naer het Werster oft Schoppemmer cruysken singende,

verhouding met St.-Martensvoeren is opmerkelijk aangezien de kerk aldaar een collegiale kerk is, met een patroonheilige die een hogere ouderdom suggereert. Immers, St. Maarten behoort, met St. Pieter en de H. Maria tot de oudste gebruikelijke parochieheiligen, ouder in ieder geval dan toewijdingen aan St. Lambertus, patroonheilige van de parochie 's-Gravenvoeren, en aan Cathedra Petri voor St.-Pietersvoeren.

²⁸ Vermoedelijk omdat Libeek onder de parochie St. Geertruid valt; vgl. de in Mesch gezongen hymne tere ere van St. Pancratius, patroonheilige aldaar. Enkele Libeekse tiendengelden (de zogeheten "boertgenstinden") kwamen van oudsher aan 's-Gravenvoeren vanuit Libeek. De keuze van de hymne "inviolata", gezongen bij het verlaten van het kasteelplein van Mheer, is misschien een verwijzing naar het opschrift boven de kasteelpoort, "Sit pax inviolata tibi".

Jesudulcis memoria. Aen het cruysken van Werst singtmen een hymnus oft antiphona van Ste. Piter, en men geeft aldaer de benedictie. Van het cruysken gaetmen naer Ste. Anne capelle, alwaer men geeft de benedictie, daenaer gaetmen wederom in nae onse kerck singende te Deum laudamus.

[69r]

Aen den kerck in de pley geeft men de benedictie, dan gaetmen door den hof van den pastoor nae de kerck, in de kerck geeftmen de benedictie, en alsdan moet den pater predickheer sijn misse beginnen te lesen. Daerentusschen gaen de schutters en beeldemaeght ten offer. Naer de middag op bronck dagh beginnen de vespers ten 3 oft 4 uren. Voor de vespers wort het venerabel geexponeert, en in den hymnus pange lingua, geeftmen de benedictie. In den magnificat incenseert den pastoor de altaeren, dae nae de beelden, eerst het cruys Onse Lieve Vrou, Ste. Barbe, Ste. Anne, en Ons Lieve Vrou van Schoppem, daenae incenseert hij het volck. Daenae geschiet het lof met de benedictie. In de vespers moeten de speellieden oock coomen spelen.

Op bronck maandag ten 7 oft 8 uren smorgens wort gesongen een solemneel jaergetijt met diaken en subdiaken in albis voor alle afgestorvene confrers van onse schutterije.²⁹ In dese mis gaen alle de confrers tenoffer en alsdan slaet de trommel in de kerck. Nae de mis, wort gesongen libera. Alsdan gaet den pastoor staen voor de graeven van de pastoors alwaer hij oock leest eenen de profundis, dae nae in den choor van Ste. Barbara en in den choor van Ons L. Vrou leest hij oock eenen de profundis, dae op den kerck hof op drijplaetsen.

[69v]

Sondaghs nae onse bronckdag coomt de processie van Mesch in onse kerck. Alsdan moet den pastoor van Vouren de selven tegengaen tot op Kinckenbergh, alwaer hij neemt in sijn handen het venerabel. In den pley aen den kerckhof geeft hij de benedictie. Alsdan preckt in onse kerck eenen augustijn; daernaer moet den pastoor van Vouren hun weder uytgeley doen tot op den Beesberg, alwaer hij geeft de benedictie. Alsdan gaet hij wederom met singers singende de litanie van Onse L. Vrouwe, alsdan begint de hoogmis. In den kerck eermen weder uytgaet singtmen consilium de S. Lamberto cum oratione, daernaer de benedictie ecce panis, dan gaetmen uyt.

Op Sint Jansdagh voor de hoogmis setmen uyt het venerabel. Daernaer isdatter priesters genoch sijn, doetmen de mis met diaken en subdiaken, men incenseert. Naer de mis gaetmen uyt met onse cleyne broenck; als men uytgaet singtmen: pange lingua, veni creator, de litanie van Ons L. Vrou, ut queant laxis. Aen het cruysken van Werst geeftmen de benedictie, van daer coomtmen naer Ste. Anne capelle, alwaer men singt: regnummundi, men geeft daer de benedictie, daenae singtmen, sacris solemnijs daenae in het incoomen te Deum, daenae de benedictie. Als alles nu gedaen is dan gaen de beeldemeght ten offer, gelijk oock op groote bronckdagh.

[70r]

Den pastoor moet ontrint Sint Jansmis recommandeeren de paters minderbroders, predickheeren, en capucijnen, dewelke alsdan alternatim gaen om boter. De capucijnen en minderbroders gaen oock om wol; de capucijnen en doen hiervoor geenen dienst, maer sij bidden voor ons.

Alswanneer in den oust eynigen noodt is, alsdan can den heer pastoor op H. dagen nae de misse dispenseeren een permissie geven om te wercken in het general, gelijk oock op

²⁹ Zulk een schuttersmis op "bronkmaandag" is nog steeds gebruikelijk in enkele dorpen van deze streek.

sondagen naemiddag als den noodt vereyscht. Dit moet den pastoor smorgens nae de vroegmis publiceeren, en alsdan doet men savonts ten seven uren lof in plaets van de vespers. Alswanneer een special mis moet gesongen worden, en als men het selve t'sondaghs niet can publiceeren, alsdan doet men savonts te vooren luyden de clock te 6 oft 7 uren. De special mis geschiet gemeynlijck smorgens ten 6 uren in den somer. Voor de mis de benedictie, nae de mis gaetmen met de processie singende de litanie van alle heyligen.

Op de hemelvaart van Maria begintmen smorgens ten 5 uren te bichten, ten 10 uren wijtmen den croutwijsch, dae nae de hoogmis, naer de middagh ten 2 uren de vespers, nae de vespers moet eenen augustijn prediken; nae de predicatie geeftmen de benedictie, en men gaet met de processie nae Ste. Anne capelle, onderwegen singende het lof.

[70v]

Het is de manier, datmen een jaer met processie gaet naer Scherpenhuvel, en het ander jaer naar Verviers. Men gaet gemeynlijck op den dagh van de geboorte van de H. maget Maria den 2 september. Alsdan publiceert den pastoor hetselve twee oft drij weeken voor den tijt, op dat de menschen hun daernaer connen reguleeren. Den heer pastoor versoect alsdan oock eenen offer ter eeren van de H. maget Maria, om aldaer te laeten doen een musijck mis en lesende missen, tot welvaeren van de heele parochie. Tot desen eynde staet men de schael aende kerck duer nae de vroegmis en hoogmis twee oft drij sondagen. Voor de musijck misse moetmen aen deservitoirs geven thien gulden licht gelt, en voor een lese mis 15 st. lichtgelt.

Alle sondagen en h. dagen als den magnificat wort gesongen stecktmen aen twee kerssen aen Onse L. Vrouwe altaer, een kersse voor Ste. Rochus, een voor Ste. Barbe, een voor Ste. Lambertus en een voor Ste. Anna, daerenboven twee op de groote luchters voor den hoogen altaer.

De lampe voor den hoogen altaer moet branden alle dagen van het heel jaer, nacht en dagh ter eeren van het alderh. sacrament. Hiertoe wort bestedt den offer, denwelke wort gecollecteert in de hoog mis en in devroegmis alle sondagen en H. daegen.

[71r]

Op drij coningen avont canmen vespers singen, isdat men wilt, ten is geen obligatie. Ten tijde van pastoor Caenen en pastoor Van Wel werden op drij coningen avont de vespers gesongen, maer nu in 19 jaeren en heeftmen geen gesongen op dien dag, consuetudo terrae servanda.³⁰ Alswanneer den dienst geschiet op twee dagen, en als men de lijck heeft met het cruys gehaelt, alsdan bedanckt men den eersten dagh op den kerckhof, en den tweeden dagh gaet men tot aen het huys alwaer men lest [*sic*] eenen de profundis. Daernaer bedanckt den pastoor alle vrienden en nabers dewelke het lijck hebben vereert met hun gebeden.

Nota. Den heer primissaris van dese parochie is gehouden te stellen sijnen wijn; en sijn ornamenten gelijk alb, amict, casuyfel, stoel, manipel, kelck met alle sijn toebehoer. Maer noctans de paters jesuyten, *dewelkealles moeten stellen voor den heer pastoor*, laeten toe en hebben toegelaeten, dat den primissaris alles gebruyckt promiscuè; gelijk den eerw. heer pastoor, van hetwelck hij schijnt een consequentie te hebben.

[71v t/m 77v: blanco]

³⁰ Men volge de gewoonte van de streek.

Het Notitieboek van A.H. d’Affnay,
pastoor van 's-Gravenvoeren van 1719 tot 1770

Deel D [78-113]

[78r]

Schulden, dewelke de menschen aen mij schuldig sijn. 1720 accidenten Thywis Mentgens van Schoppem den jongen van dienst en van dienen en van viertichste van sijn vrou Agnes Stevens	6--8-0
Piter Wichen voor een mis voor hunnen pater, en noch voor een singe mis	2--0-0
Renier Lorens van den trouw	4--0-0
Derick Ritservelt voor engelsmissen en begraven van sijn kinders	3-16-0
Gilis Royen voor jaergetijt en bidden van sijn vader	2-10-0
de moeder van Michiel Cremers voor jaergetijt en bidden van haren soon	{ solvit }
Jan Evels voor sijn kint	{ solvit }
Hendrick Haenen voor viertichste van sijn vrou Anna	1--0-0
Michiel Paesschens voor de begraffenis van sijn kint	{ solvit }
Gilis den Cuyper	2-10-0
Kerst Thywissen voor sijn overleden kint	1-18-0
Jan Thelen voor twee missen	1-0-0
Lendert Maes voor sijn overleden kint	1-18-0
Thijs Heynen den jongen voor het bidden van Marie Heynen en Willem Rutten	3-0-0
Willem Wichen voor den dienst van sijnen soone, en voor het viertichste de kinders van Evangelista Cremers Booneveel voor dienst en dienen	{ solvit }
Cathrijn Mons van de ban en van trouwen	{ solvit }
Jan Coelen voor het jaergetijt van sijn vrou	{ solvit }
de kinders van Cleusen/Cleusen voor dienst van hun ouders	{ solvit }
de weduwe Frang voor het kint van Lauritii	1-18-0
Piter Hanssen voor het jaergetijt van Piter Jacobs	{ solvit }
de weduwe van Kerst Thywessen	4-18-0
Frans Schepers voor sijn kint	1-18-0
Jaspar Coelen per Ida Vandeberg	1-18-0
den doctor Launay voor sijn moeder	{ solvit }
	82--0-0

[78v]

geleent aen Hendrick Vlieck eens 35 <i>gulden</i> en eens 3 <i>gulden</i> waerop ontfangen 6 <i>gulden</i> , restat 32	32--0-0
geleent aen Willem Caenen	2-10-0
geleent aen Collas Werts	12--0-0

[48]

geleent aen Toussaing Vilvoy	12--0-0
	58-10-0
Schulden uyt den pastorael register	
Jan Kevers voor sijn huys	{ solvit }
Gilis Stevens	1--3-2
Leben Beyers en Jan Kevers	0-12-1
Gilis Royen	0-12-1
Piter Wichen	0--6-0
Thomas Snackers	0--5-0
Niclaes Vandenberg ende Willem Loreng	0-12-1
Lambert Walpot in twe posten	1-12-0
Piter Vandenberg in twe posten	6--2-1
Goswijnis Walpot	5-12-1
Mathijs Trintelen	5--0-0
Willem Bonjean	{ solvit }
Jan Claessens	0--5-0
Mathij Lambrichs 9 <i>gulden</i> 13 st. 3 oort, waerop heeft Lennert Maes betaelt 3 <i>gulden</i> 10 st. restat 6 <i>gulden</i> 3 st.	6--3-3
Gilis Gilissen van Mesch	2-10-0
Michiel Stevens en Agnes Cremers	0-12-1
de weduwe Gevaert Schellinghs	{ solvit }
den hof van Broeck	3-15-0
Piter Leenens	0-12-1
Hendrick Wijnants	{ solvit }
Mathijs Coelen	0--8-0
de kinders van Rener Vanwyler	1--5-0
Houbert Thomissen	0--5-0
Derick Schruer	5--5-0
Jan Rogister	2-10-0
Piter Willerjans en sijn vrou aen de kerck 5 st.	1--5-0
Mathijs Caelen	1--5-0
Thijs Heynen den jongen	2--0-0
	57--6-2

De summe hiervan soo van accidentia, als van leenen en van mudden beloopt voor mij 197-
16-2 hetwelk ick noch goet vinde tot nu den 30 *septembris* 1720

[79r]

Wijnant Thomas voor trou van sijn nicht Marie Mees	1--0-0
de vrinden van Elisabeth [Horij ?] voor dienst en dienen	{ solvit }
de vrinden van Simon Rutten voor dienst en halen met cruys	{ solvit }
Jan Wels voor sijn huys	{ solvit }
voor het dienen	0-10-0
begraven {halen} van Piter Cremers	0-18-0

Hendrick Lehaen †	{ solvit }
de vrinden van Derick Schruer	0-18-0
de vrinden van Cathrijn Bonjean	0-18-0
van Lucia Steyns mortua	4--0-0
Dese naemen staen in het cleyn boeckkens.	

[79v: blanco]
[80r]

Den post van monfrere *Johannes* Baptista Bogaerts, denwelken jaerlijckx aen mij pastoor voor competentie moet geven 400 *guldens* oft 100 patacons 1720.
Hij is mij schuldig bleven van de bedieninge van het jaer negenthien 25 *guldens* { dese 25 *guldens* sijn voldaeen } en op het jaer 1720 heb ick ontfangen, gelijk volgt.

24 <i>guldens</i> voor het hermaken van den communie cop desen 17 december 1720	24--0-0
9 <i>guldens</i> 10 st. heeft hij voor mij betaelt aen Winckels van eenen crop hout	9-10--
item van visch 25 st.	1--5--
item van lijnwat	2--2-0
item van laken	7--6-0
item noch ontfangen van monfrere Bogaerts 4 <i>guldens</i>	4--0-0
ick heb van monfrere gehad een half kintie harinck ad	4-15-0
item ontfangen van monfrere 12 <i>guldens</i> in meert hetwelk hij heeft betaelt aen latten en koperen voor in mijnen hof te setten aen de boomen 1721	12-10-0
den 6 may ontfangen van monfrere Bogaerts	12--0-0
den 19 mey van monfrere Bogaerts ontfangen	6--2-0
den 21 mey heeft monfrere Bogaerts voor mij betaelt 10 <i>guldens</i> , aen een croontie voor den communie cop	10--0-0
den 27 mey ontfangen van monfrere Bogaerts	6--0-0
den 23 juny 1721 ontfangen van monfrere Bogaerts	12--0-0
den 26 juny ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge van het eerste jaer begonnen sijnde Ste. jansmis ses <i>guldens</i>	6--0-0
[80v]	
14 july 1721 ontfangen van monfre. <i>Johannes</i> Bapt. Bogaerts 9 <i>guldens</i> 10 oort	9--2--
den 23 july van monfrere Bogaerts ontfangen	2--0-0
den 1 augusti ontfangen van monfrere twee vaeten rogge ad 26 st. t'vat	2-12-0
den 12 augusti 1721 van monfrere Bogaerts ontfangen	7--0-0
den 5 september ontfangen van monfrere Bogaerts	3--0-0
den 18 january 1722 ontfangen een vat eerten ad 29 stuyvers	1--9-0
den 20 january heeft hij voor mij betaelt de briefkens van den aflaet van Ste. Barbe	4-10--
den 3. feb 1722 ontfangen	12--0-0
den 7 feb. 1722 heeft monfrere voor mij betaelt een half kintie harinck	4-10-0

den 10 meert 1722 heeft monfrere Bogaerts voor mij betaelt voor buckkem en stockvis	3--0-0
den 27 mey 1722 ontfangen van monfrere Bogaerts	20--0-0
den 30 mey ontfangen	15--0-0
den 6 juny ontfangen soo in calfsvleesch als in gelt van monf.	10-13-0
den 1 july 1722 ontfangen van monfrere Bogaerts	12--0-0
den 10 july ontfangen van monfrere Bogaerts voor smaut voor de kerck	32-10-0
den 3 augusti ontfangen van monfrere Bogaerts	21--5-0
den 14 augusti ontf.	4--0-0
den 25 augusti ontf.	4--0-0
den 31 augusti ontf.	8--0-0
den 25 <i>september</i> ontf.	5--0-0
ontfangen in <i>september</i>	100

Den 25 *september* 1722 heb ick met monfrere Johannes Baptista Bogaerts coadjutor der societeit Jesu gerekent, en bevonden

[81r]

dat naer alle ontfange gelt en waeren ick voldaan ben voor mijn jaerlijcksche pastorale competentie oft pensie van 400 *guldens* voor mijn eerste jaer vervallen St. Jansmis 1721. Dit is voor het jaer 1720 hetwelk gevallen is in het jaer Ste. Jansmis in het jaer 1721. Soo resteert hij tot nut toe aen mij pastoor het jaer 1721 hetwelck gevallen is Ste. Jansmis 1722, en het jaer van 1722, hetwelk nu loopt, en hetwelck vallen sal Ste. Jansmis 1723, soodat den selven monfrere ofte de paters jesuyten aen mij sullen schuldig sijn den 24 december 1722, ses hondert *guldens*

Waerop volgt dese betaelinghe –

den 14 <i>october</i> 1722 ontfangen van monfrere 4 <i>guldens</i> en noch 5 pattacons, dewelke hij hadde gegeven aen mijn vader voor Bregard	24--0-0
den 26 <i>november</i> 1722 van monfrere Bogaerts ontfangen op rekeninge	11--10-0
den 11 <i>december</i> ontfangen van monfrere Bogaerts	8--0-0
den 12 <i>january</i> 1723 ontfangen op rekeninge van monfrere Bogaerts	6--0-0

[81v]

den 11 feb 1723 heeft monfrere Bogaerts voor mij betaelt aen Jan Claessens voor vleesch van een heel jaer	50--0-0
den 12 feb. 1723 heeft monfrere Bogaerts voor mij betaelt een half kintien hayrinck	4--2-2
item een heelen laberdaen ³¹ 10 pont en een half ad 14 oort pond	2--0-0
den 16 april 1723 ontfangen van monfrere Johannes Baptista Bogaerts 14 vat gerst ad 15 st. het vat facit	10-10-0
den 21 april 1723 ontfangen van monfrere Bogaerts in gelt de somme van thien <i>guldens</i>	10--0-0
den 27 april 1723 heb ick gekocht van monfrere Johannes Baptista Bogaerts twee verckens voor 15 <i>guldens</i>	15--0-0
den 3 mey 1723 ontfangen op rekeninge van monfrere Johannes Baptista	

³¹ *Laberdaen*, ook gespeld *aberdaen*: gepekeld schelvis. Merk op dat de consumptie van vis (ook bokking, *buckem*) een aangelegenheid is voor de vastentijd.

Bogaerts dartich guldens	30-0-0
den 24 mey 1723 heb ick ontfangen op rekeninge van monfrere J.B.	
Bogaerts acht guldens	8--0-0
den 19 juny 1723 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge, welck gelt was om koolen te haelen	15--5-0
[82r]	
den 12 augusti 1723 ontfangen van monfrere Bogaerts 12 <i>guldens</i> 8 st.	12--8--
den 22 augusti heb ick aen monfrere laeten dienen 36 <i>guldens</i> 6 st. hetwelk mijn vader aen hem schuldig was van eynige capuynen dewelke hij tot Mesch hadde [gehaven?] van het jaer 1715 tot 1721	36-6-1
den 24 augusti 1723 op Ste. Bartholomeusdag ontfangen van monfrere hondert guldens dewelck ick hebbe overgelaeten aen mijnen vader voor Bregart	100--0-0
den 26 augusti 1723 ontfangen van monfrere Bogaerts	1--0-0
den 14 september ontfangen van monfrere Bogaerts	5--0-0
den 4 <i>october</i> van monfrere ontfangen	4--0-0
item noch	2-12-2
den 9 <i>november</i> 1723 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge 19 <i>guldens</i> hetwelck hij hadde opgelegd om de 12 pattacons compleet te maecken, denwelcke ick hebbe gegeven voor eenen nieuwen sylveren kelck	19--0-0

Den 17 november 1723 hebbe ick gerekent met monfrere *Johannes Baptista Bogaerts societatis Jesu*, en bevonden dat ick voldaan ben van mijn pastorale competentie oft pensie van 400 *guldens* voor het jaer 1721 vervallen sijnde den 24 juny 1722. Maer van dit jaer en in dese rekeninge bleef monfrere aen mij te cort 25 *guldens* 6 st. 2 oort. {Dese 25 *guldens* 6 st. en 2 oort sijn betaelt.} Nu sal volgen de betaeling op het jaer 1722 hetwelk vervallen is den 24 juny 1723 en op het jaer 1723 hetwelck sal vallen Ste. Jansmis 1724. Dese twee saemen 1722 en 1723 sijn noch open – A.H. d’Affnay pastor Fori Comitit

[82v]

den 20 <i>decembris</i> 1723 hebbe ick van monfrere <i>Johannes Baptista Bogaerts</i> op rekeninge ontfangen op het jaer 1722 hetwelk gevallen is Ste. Jansmis 1723 negenendertig <i>guldens</i> 8 st. en twee oort	39--8-2
den 7 january 1724 ontfangen van monfrere <i>Johannes Baptista Bogaerts</i> twee hondert guldens op rekeninge, dewelcke ick heb gegeven aen mijn vader om te betaelen aen de erfgenaemen van Nicolay	200--0-0
den 31 meert 1724 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge twee verckens, 16 vat gersten en 10 vat spelt te saemen makende	30--0-0
item noch ontfangen	1--0-0
den 11 april 1724 ontfangen van monfrere	24--0-0
den 22 april ontfangen van monfrere op rekeninge	12--0-0
den 20 juny ontfangen van monfrere	2--0-0
den 21 juny ontfangen van monfrere	8--0-0
den 4 july 1724 van monfrere Bogaerts ontfangen op rekeninge	20--0-0
den 12 july 1724 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge	5--0-0
den 5 <i>septembris</i> 1724 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge	10--0-0

den 10 *octobris* 1724 heb ick van monfrere Bogaerts gehadt houdt voor 17 17-10-0
guldens 10 st.

[83r]

den 11 *octobris* 1724 ontfangen van monfrere Bogaerts 31 *guldens* 8 st 31--8-0

Den 11 *octobris* 1724 heb ick gerekent met monfrere *Johannes* Baptista Bogaerts, en bevonden dat ick voldae ben van mijn jaerlijcsche pastorale competentie oft pensie van 400 *guldens* voor het jaer 1722 vervallen sijnde Ste. Jansmis 1723.

Nu sullen volgen de betaelingen op het jaer 1723 hetwelck gevallen is Ste. Jansmis 1724, soodat monfrere Bogaerts tot nu toe aen mij pastoor te cort is het jaer 1723 gevallen Ste. Jansmis 1724, ende het jaer 1724 hetwelck nu loopt en vallen sal Ste. Jansmis 1725.

Quod attestor

A.H. d'Affnay pastor Fori Comitit

Den 10 *novembris* hebbe ick ontfangen van monfrere Bogaerts soo in gerst als gelt 19 *guldens* 10 st. 19--10--

Den 24 *novembris* 1724 ontfangen van monfrere Bogaerts, oft aen hem laeten dienen in naem van Piter Wichen 40--0-0

den 29 *decembris* ontfangen van monfrere Bogaerts 5--2-0

den 29 *january* 1725 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge 17--0-0

den 14 *april* 1725 op rekeninge ontfangen van monfrere Bogaerts 15 vat gerst ad 26 st. en 15 vat spelt ad 22 st. te saemen 36--5-0

[83v]

den 20 *aprilis* 1725 ontfangen op rekeninge van monf. Bogaerts acht *guldens* 8--0-0

den 14 *juny* 1725 ontfangen op rekeninge van monfrere Bogaerts 13--0-0

den 27 *juny* ontfangen op rekeninge van monfrere Bogaerts 20--0-0

den 20 *juny* heeft monfrere Bogaerts voor mij aen Jan Claessens betaelt hondert *guldens*, waervan mijn vader hadde gehadt twintigh pattacons, en de rest was van vleesch 100--0-0

den 30 *july* 1725 ontfangen van monfrere Bogaerts 41 *guldens*, item een vat rogge aen ses schellingen en een vat gerst aen 26 st. makende te saemen 45--6--

den 19 *septembris* ontfangen van monfrere elf schellingen voor elf thiende gerven van terve en voor vier bouyteyllen wijn 8-10-0

den 1 *octobris* ontfangen van monfrere Bogaerts 29--0-0

den 10 *octobris* heb ick voor Jaspar Beckers laeten valideeren 31--0-0

item noch ontfangen 27--3--

van monfrere Bogaerts geleynt thien *guldens* 3 st.

[84r]

den 11 *octobris* hebbe ick gerekent met monfrere *Johannes* Baptista Bogaerts *societatis* Jesu directuer van hunnen hof en bevonden dat ick voldae ben van mijn jaerlijcsche pastorale competentie van hondert pattacons oft 400 *guldens* voor het jaer 1723 vervallen Ste. Jansmis 1724.

Quod attestor

A.H. d'Affnay pastor Fori Comitit

nu sullen volgen de betaelingen op het jaer 1724 hetwelck vervallen is Ste. Jansmis 1725.

den 15 <i>octobris</i> 1725 hebbe ick aen monfrere laeten valideeren voor Cobus Wichem	40--0-0
den 17 <i>octobris</i> 1725 ontfangen van monfrere Bogaerts 15 <i>guldens</i> om te gaen nae Maestricht	15--0-0
den 21 <i>novembris</i> 1725 ontfangen van monfrere 12 vat gerst ad 24 st. het vat en de rest in gelt	20--0-0
den 26 <i>novembris</i> 1725 ontfangen van monfrere	17--3-0
den 10 <i>decembris</i> 1725 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge 95 <i>guldens</i> 5 st. van dewelcke ick hebbe uyt gegeven 94 <i>guldens</i> aen Christijn Letouse gewesene maght van den overleden pastoor	95--5-0
[84v]	
<i>Anno domini</i> 1726 den 23 january ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge van het jaer 1724 de somme van 30 <i>guldens</i>	30--0--
den 26 january 1726 ontfangen van monfrere Bogaerts hondert <i>guldens</i> dewelck ick hadde gelent aen jonffrou Duysters voor mijn vader om te geven aen Bragard	100-0-0
den 5 feb. ontfangen van monfrere Bogaerts om te gaen nae het collegie	15--0-0
den 25 meert 1726 ontfangen van monfrere Bogaerts seven vat gerst aen 26 st. het vat	9--0-0
den 26 april 1726 ontfangen van monfrere	20--0-0
den 24 july 1726 ontfangen van monfrere	35--0-0
den 30 july 1726 ontfangen van monfrere Bogaerts om koolen te haelen 30 <i>guldens</i>	30--0-0
item noch ontfangen acht <i>guldens</i>	8--0-0
[85r]	
Nu volgen de betaelingen op het jaer 1725 vervallen sijnde Ste. Jansmis 1726.	
<i>Anno domini</i> 1726 den 24 july ontfangen van monfrere <i>Johannes</i> Bogaerts	62-15-0
den 31 augusti ontfangen van monfrere hetwelck hij hadde betaelt aen Jan voor vleesch	7--4-0
den 30 <i>septembris</i> 1726 ontfangen van monfrere op rekeninge om te betaelenvoor mijn broeder te Maestricht	19--0-0
den 12 <i>octobris</i> 1726 ontfangen van monfrere een persse van servissen voor twee pattacons en noch vijf pattacons om nae Maestricht te gaen; item noch eenen patacon, maekende te saemen acht pattacons	32--0-0
den 12 <i>novembris</i> 1726 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge	12--0-0
<i>anno domini</i> 1726 den 28 <i>novembris</i> heeft monfrere voor mij uytgegeven aen de laeten van Ste. Lamberts laethof voor dobbel relijf in naem van Theodor Fischer en Eleonor Fischer	16--0-0
den 17 <i>decembris</i> 1726 ontfangen van monfrere om te betaelen aen Jan Hoiens voor gelivert vleesch	65--0-0
den 10 feb. 1727 ontfangen van monfrere om te gaen nae Maestricht nae het collegie	17--5-0
[85v]	
den 10 meert ontfangen van monfrere Bogaerts voor mijn vader te geven om te redimeeren duyssent <i>guldens</i> aen dese gemeynte	200--0--

anno domini 1727 den 11 meert heb ick met monfrere gerekent en bevonden dat ick voldaan ben voor mijn jaerlijcksche compensatie van vierhondert *guldens* voor het jaer 1725 gevallen Ste. Jansmis 1726.

Nu sullen volgen de betaelingen op het jaer 1726 hetwelck sal vallen den 24 juny op Ste. Jansdagh 1727.

Den 11 meert 1727 ontfangen van monfrere Bogaerts, hetwelck betaelt was met die vijftig pattacons, dewelcke ick hadde gegeven aen mijn vader den 10 maert ut supra	31--4--	
den meert 1727 heeft monfrere geleverd aen mij vier vat gersten ad 22 st. vat	4--8--	
en noch 10 <i>guldens</i> voor mij betaelt aen Matthijs Cobben voor pater petri	10--0--	
den 10 juny 1727 ontfangen van monfrere Bogaerts	4--7--	
	summa	49-
den 13 juny 1727 heeft monfrere voor mij voor calfvleesch voor de bronck betaelt	19--	

[86r]

den 28 junius 1727 ontfangen van monfrere Bogaerts ses pattacons om koolen te haelen en om te gaen nae Maestricht	24--0-0	
den 5 july ontfangen van monfrere Bogaerts vijf <i>guldens</i>	5--0-0	
den 3 <i>septembris</i> heeft monfrere voor mij betaelt aen Matthij Cobben 10 <i>guldens</i> item van drij boutelle	12--5-0	
den 6 <i>septembris</i> ontfangen van monfrere	15--0-0	
den 16 <i>septembris</i> heeft monfrere voor mij aen Jan Heiens betaelt	53--0-0	
den 23 <i>septembris</i> ontfangen van monfrere Bogaerts	12--0-0	
item noch ontfangen in vleesch en andersints desen 7 <i>octobris</i> 1727	7-13-0	
den 6 <i>novembris</i> 1727 ontfangen van monfrere soo in spelt als in gelt	14--0-0	
den 14 <i>novembris</i> 1727 ontfangen	10--0-0	
den 13 <i>octobris</i> 1727 ontfangen van monfrere 11 <i>guldens</i> om Maestricht, en de rest in gelt	36--0-0	
den 2 january 1728 ontfangen	12--0-0	
den 6 feb. 1728 ontfangen van monfrere om te gaen nae het collegie van Maestricht	24--0-0	
den 12 feb 1728 ontfangen van monfrere	4--0-0	
den 23 meert 1728 ontfangen in gerst	24--0-0	
den 30 april 1728 ontfangen van monfrere	5--0-0	
den 25 may 1728 ontfangen van monfrere om mijn koolen te haelen	20--0-0	
noch ontfangen van monfrere	10--2-0	

[86v]

monfrere heeft voor mij aen Jan Claessens betaelt 29 12 2	30	
--	----	--

den 20 augustus 1728 gerekent met monfrere Bogaerts en bevonden dat ick voldaan ben voor het jaer 1726 vervallen Ste. Jansmis 1727.

Nu sullen volgen de betaelingen op het jaer 1727 hetwelck vervallen is Ste. Jansmis 1728

<i>anno domini</i> 1728 den 20 augusti ontfangen van monfrere	34--0--	
dit hadt hij voor mij betaelt Jan Heiens voor stoffe en andersints.		

den 21 augusti 1728 ontfangen van monfrere Bogaerts acht <i>guldens</i> om te senden nae onsen bisschop pro jure cathedratici { sed non debeo }	8--0-0
den 22 <i>septembris</i> 1728 ontfangen van monfrere Bogaerts	20--0-0
den 23 <i>septembris</i> om heeft hij voor mij betaelt aen heer Jan	14-10--
den 4 <i>octobris</i> ontfangen van monfrere om nae Luyck te gaen	4--0--
den 16 <i>octobris</i> ontfangen vijf <i>guldens</i> voor den pastor van Norbeck	5--0-0
den 17 <i>decembris</i> 1728 ontfangen van monfrere Bogaerts om nae Maestricht te gaen	20--0-0
den 17 feb. 1729 heeft monfrere Bogaerts voor mij betaelt 67 <i>guldens</i> en 16 st. aen den lootgieter tot Maestricht; item noch 36 <i>guldens</i> voor Piter Wichen aen jonf. Bemelmans, saemen makende	103-16--
[87r]	
den 18 meert 1729 ontfangen van monfrere Bogaerts	10--0-0
den 4 april 1729 ontfangen van monfrere Bogaerts om te gaen nae Maestricht nae het collegie	12--0-0
den 28 april 1729 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge voor tjaer 1727 vervallen Ste. Jansmis 1728 om te gaen nae Luyck	15--0-0
den 7 mey 1729 ontfangen	4--0-0
den 16 mey 1729 ontfangen	4--0-0
den 11 juny 1729 ontfangen	12--0-0
den 12 july ontfangen om koolen te haelen	20--0-0
den 13 augusti ontfangen van monfrere Bogaerts	5--0-0
den 31 augusti 1729 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge	23--0-0
den 5 <i>septembris</i> ontfangen van monfrere Bogaerts	20--0-0
den 8 <i>septembris</i> 1729 ontfangen van monfrere Bogaerts	20--9-0
den 8 <i>septembris</i> 1729 gerekent met monfrere Bogaerts en bevonden dat ick voldae ben van mijn jaerlijcksche competentie van vier hondert <i>guldens</i> voor het jaer 1727 vervallen Ste. Jansmis 1728; nu sullen volgen de betaelingen op het jaer 1728 hetwelck vervallen is Ste. Jansmis 1729.	
Den 20 <i>septembris</i> 1729 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge	14--0-0
den 3 <i>novembris</i> 1729 ontfangen van monfrere voor een nieuwen rock	19--0-0
[87v]	
Den 19 <i>novembris</i> 1729 heeft monfrere Bogaerts voor mij aen Hendrick Heynen brouwer geleverd gerst voor	26-10--
van monfrere Bogaerts om te betaelen eenich offervleesch	25--0--
den 10 <i>decembris</i> 1729 ontfangen van monfrere Bogaerts	5--0--
den 30 <i>decembris</i> 1729 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge thien <i>guldens</i>	10--0-0
den 11 february 1730 ontfangen van monfrere Bogaerts soo voor betaelinge van Piter Wich en erfgenaem aen matant Bemelmans thien pattacons en noch vijf <i>guldens</i> voor mij	45--0-0
den 23 april 1730 ontfangen van monfrere Bogaerts	12--0--
den 5 mey 1730 ontfangen van monfrere Bogaerts twintig <i>guldens</i> voor een cleedt voor Anne Marie	20--0-0
den 12 mey 1730 ontfangen van monfrere om te gaen nae Maestricht 8	

<i>guldens</i> item noch 8 <i>guldens</i> maekende	16--0-0
den 16 mey 1730 ontfangen van monfrere Bogaerts thien pattacons om te geven aen mijn suster Anne Marie voor te coopen een koy	40--0--
den 3 juny ontfangen van monfrere acht <i>guldens</i> voor den doctor van mijn broder	8--0--
den 15 juny 1730 ontfangen van monfrere Bogaerts	12--0-0
den 26 juny ontfangen van monfrere Bogaerts voor koolen te haelen	26--0--
den 4 july 1730 ontfangen	22--0-0
den 15 july 1730 ontfangen van monfrere 32 <i>guldens</i> 2 st. 2 oort hetwelk hij voor Sr. Fischer hadde betaelt	32--2-2

[88r]

Den 24 july 1730 ontfangen van monfrere Bogaerts eens negen <i>guldens</i> voor hier Barthon, eens thien <i>guldens</i> voor doctor Smets, eens vier <i>guldens</i> voor Wijnant Heynen en drij schellingen maekende te saemen	24-10-0
--	---------

den 24 july 1730 gerekent met monfrere *Johannes* Baptista Bogaerts in de presentie van *Johannes* Baptista van Baren procurator, en bevonden dat ick voldae ben van mijn jaerlijcksche competentie van vier hondert *guldens* oft hondert pattacons vervallen Ste. Jansmis 1729. Soo is noch open het jaer vervallen Ste. Jansmis 1730 en dit jaer loopt de novo. Hier sullen volgen de betaelingen op het jaer 1729 vervallen Ste. Jansmis 1730.

den 6 <i>septembris</i> 1730 ontfangen van monfrere Bogaerts een tonne bier en 20 <i>guldens</i>	24--0-0
den 23 <i>septembris</i> 1730 heeft monfrere Bogaerts voor mij betaelt aen Gyrard voor vleesch	8-10-0
den 6 <i>octobris</i> ontfangen van monfrere 30 <i>guldens</i> item een ton bier, item voor vijf bouteylles wijn	37-10--
den 21 <i>octobris</i> 1730 ontfangen van monfrere eynige gerst voor	13--8--
den 15 <i>novembris</i> 1730 heeft monfrere Bogaerts voor mij betaelt vier boecken aen den advocaet Ernst dewelcke ick hadde gekocht van den overleden deken van Ste. Martensvouren	17-10--
den 11 <i>decembris</i> 1730 ontfangen van monfrere 12 <i>guldens</i> voor hier Dethier	12--0-0
den 7 january 1731 ontfangen van monfrere Bogaerts 20 vat tarwe ad 52 st. het vat, item 10 pattacons voor Cornelia Wichen, item 16 <i>guldens</i> om te gaen nae Maestricht, item noch 15 st.	113-15--

[88v]

den 2 meert 1731 ontfangen van monfrere Bogaerts twe bouteyle wijn ad 15 st. de boutelle item eynige stockvis en hayrinck	2--5-3
den 17 meert 1731 ontfangen van monfrere Bogaerts 25 vat gerst om te brouwen ad 23 st. het vat	28-15--
den 19 april 1731 heeft monfrere Bogaerts voor mij betaelt van vleesch aen de kinders van Jan Claessens	43-17-2
item heeft hij voor mij betaelt voor leyen acht <i>guldens</i> , item noch drij gulden en 15 st. aen mij gegeven, te saemen	55-12-0
den 22 april 1731 ontfangen van monfrere Bogaerts voor een nieuw cleedt te koopen thien pattacons	40--0-0

item noch ontfangen	14-18--
item in junio	2-15--
den 24 juny 1731 ontfangen van monfrere voor koolen	20--0--
item noch	8--0--

anno domini 1731 den ... juny heb ick gerekent met monfrere Bogaerts en bevonden dat ick voldoen ben van mijn jaergelijckse pastorael compententie van vierhondert *guldens* vervallen Ste. Jansmis 1730; nu is noch open het jaer hetwelck vervallen is Ste. Jansmis 1731 soodat altijd een achterstedig jaer blijft boni oft in reserve voor mij bij geval ick werde sieck oft cranck, soodat monfrere Bogaerts nu noch aen mij schuldig is hondert pattacons, en het jaer 1731 hetwelck vervallen sal 1732 loopt nu.

[89r]

nu sullen volgen de betaelingen op het jaer 1730 hetwelck sal vervallen Ste. Jansmis 1731.

ontfangen in julio 1731 van monfrere Bogaerts op rekeningen van het jaer 1730 gevallen sijnde Ste. Jansmis 1731	27--0-0
den 1 <i>septembris</i> ontfangen van monfrere	11--0-0
den 7 <i>septembris</i> 1731 ontfangen	12--0-0
den 19 <i>septembris</i> 1731 ontfangen	17-10-0
den 3 <i>octobris</i> 1731 ontfangen van monfrere om te betaelen Winckels van gekochde [male...?]	21--0-0
den 24 <i>octobris</i> 1731 ontfangen van monfrere Bogaerts vijftig <i>guldens</i> om the betaelen heer Dethier en om aen denselven daeruyt te leenen 26 <i>guldens</i>	50--0-0
in november heeft monfrere voor mij betaelt aen heer Dethier	50--0-0
ontfangen gerst 10 vat	
monfrere heeft aen Hendrick Heynen voor mij gegeven 35 vat gerst ad 18 st.	31--0--
den 18 <i>decembris</i> ontfangen	8--0-0
den 31 jan.1732 ontfangen	12-13--
den 25 jan. ontfangen van monfrere Bogaerts om nae Maestricht te gaen	24--5--
den 25 jan. hebbe ick laeten dienen 40 <i>guldens</i> aen matant [Caelens?] voor Piter Wichem	40--0--
den 3 april 1732 ontfangen van monfrere Bogaerts soo in gerst als andersints	16--0-0
den 8 april 1732 ontfangen	9--0-0
den 17 mey 1732 ontfangen van monfrere vier baggen eenen pattacon en noch een bouteylle wijn	18-15-0
den 23 juny 1732 ontfangen van monfrere Bogaerts	5-15--
[89v]	
den 27 juny 1732 ontfangen van monfrere Bogaerts thien <i>guldens</i> om nae Maestricht te gaen	10--0-0
den 29 juny 1732 ontfangen van denselven om koolen te haelen	20--0--
den 14 july 1732 ontfangen	5--0--
ontfangen van monfrere onderhalf vat eerten	1-11-1
den 11 augusti ontfangen	8--0-0
den 6 <i>septembris</i> 1732 ontfangen soo in bricken als gelt	16--0--

den 26 *septembris* 1732 ontfangen van monfrere Bogaerts 20--0--

den 23 *decembris* 1732 heb ick gerekent met monfrere Bogaerts, en alsdan hebben wij bevonden dat ick voldae ben voor mijn jaerlijckse competentie van 400 *guldens* voor het jaer 1730 vervallen den 24 juny 1731. Nu sullen volgen de betaelingen op het jaer 1731 vervallen sijnde den 24 juny 1732, soodat van nu afaen ick heb een jaer boni en het tweede loopt.

monfrere hadde mij in het ander jaer overbetaelt acht *guldens* 8--0--
ick heb aen monfrere betaelt 6760 bricken voor mijn broder Matthijs 43-3-1
ontfangen van monfrere 1-10--
den 7 feb. ontfangen van monfrere om nae Maestricht te gaen 20--0--
den 23 feb. 1733 ontfangen 3-10--
den 23 feb. 1733 ontfangen oft goet gedaen voor Cornelia Wichen 40----
den 18 meert 1733 ontfangen van monfrere Bogaerts voor te geven aen [Mory?] voor de remonstrantie 50--0--
den 25 april 1733 hebt [sic] monfrere voor mij betaelt voor vleesch aen Hendrick Claessens 28 *guldens* 10 st. en noch ontfangen 8 *guldens* te saemen 36-10--

[90r]

den 18 mey 1733 ontfangen van monfrere Bogaerts voor de silversmit voor de remonstrantie hetwelcke ick heb verschoten vor het fabriek oft gemeynthe 35-10--
den 1 july 1733 ontfangen van monfrere Bogaerts 20 *guldens* voor koolen te haelen. Item 12 *guldens* voor doctor Smets, noch 14 st. 35-14--
den 11 augusti 1733 ontfangen van monfrere Bogaerts 10--0-0
in *september* 1733 ontfangen om te gaen nae Luyck 24--0-0
den 14 *octobris* 1733 ontfangen 3-10--
den 2 *novembris* ontfangen 79--0-0

den 2 *novembris* 1733 gerekent met monfrere Johannes Baptista Bogaerts en bevonden dat ick voldae ben van mijn jaerlijcksche pastoraele competentie van 400 *guldens* vervallen de 24 juny Ste. Jansmis 1732 soodat nu sullen volgen de betaelingen op het jaer vervallen sijnde Ste. Jansmis 1733, soodat van nu afaen ick heb een jaer boni en het tweede loopt. Betaelinge op het jaer vervallen sijnde den 24 juny 1733.

23--0--den 2 *novembris* 1733 ontfangen 10--0-0
in *januario* 1734 ontfangen van monfrere Bogaerts om te gaen nae Maestricht 22--0-0
in *februario* ontfangen van monfrere Bogaerts 7-10--
in *februario* 1734 heb ick laeten dienen aen monfrere voor Cornelia en Cobus Wichen 40--0-0
den 7 mey 1734 ontfangen 7--8--
den 26 mey ontfangen 10-14--
den 18 juny 1734 ontfangen 8--0--0
den 1 july 1734 ontfangen van monfrere Bogaerts 80--0-0
den 4 july 1734 ontfangen van monfrere Bogaerts om koolen te haelen 20--0-0

[90v]

den 9 <i>octobris</i> 1734 ontfangen van monfrere Bogaerts	11--0--
ontfangen om te geven aen Hen. Claessens voor vleesch	20----
Tot nu toe in alles	303-----
den 25 <i>octobris</i> 1724 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge	23--0--

den 14 jan. 1735 afgerekent met monfrere *Johannes* Baptista Bogaerts en bevonden dat ich voldaan ben van mijn jaerlijckse pastoraale competentie van vierhondert *guldens* vervallen 24 juny op Ste. Jansdagh 1733

A.H. d'Affnay

pastor

Nu sullen volgen de betaelingen op het jaer vervallen Ste. Jansmis oft 24 juny 1734 soodat het tweede jaer nu loopt soodat monfrere Bogaerts van nu af aen aen mij is schuldig seshondert *guldens*.

tot nu toe den 11 meert 1735 heb ick van monfrere Bogaerts gehadt op rekeninge	187-----
en enige st.	
den 4 mey 1735 op rekeninge ontfangen	6--0--
den 1 juny 1735 ontfangen	8--7-2

tot nu toe den 3 *septembris* 1735 hebbe ich van monfrere J.B. Bogaerts op rekeninge ontfangen 294 *guldens* op het jaer vervallen Ste. Jansmis 1734, het jaer vervallen Ste. Jan 1735 staet noch open, ende dit jaer loopt nu en sal vervallen Ste. Jansmis 1736.

[91r]

den 19 <i>septembris</i> 1735 ontfangen van monfrere Bogaerts op rekeninge van het jaer vervallen Ste. Jan 1734	10--0--
in september 1735 ontfangen van monfrere Bogaerts	4--0--
in october noch ontfangen	4----
den 12 <i>novembris</i> 1735 ontfangen van monfrere B.	6-15--

Den 16 meert 1736 gerekent met monfrere *Johannes* Baptista Bogaerts en hij heeft mij voldaan mijn jaerlijckse competentie vervallen den 24 may 1734. Nu volgen de betaelingen op het jaer vervallen Ste. Jansmis 1735, en dit jaer loopt en sal vallen Ste. Jan 1736.

Op het jaer vervallen sijnde Ste. Jansmis 1735 ontfangen op rekeninge 40 <i>guldens</i> , dewelke monfrere voor mij heeft betaelt aen Hendrick Claessens voor gelivert vleesch	40--0-0
den 23 meert 1736 ontfangen voor te coopen een nieuw cleedt	44-15--
item noch	16---
item noch	4---
item noch voor mijn moeder	20--0--
item noch	6-10--
item noch	8
item noch om koolen	23--0-0
item noch vijf <i>guldens</i>	5--0-0
item voor het mael voor den dienst van vader en moeder	35--0-0

item noch

15--0-0

[91v]

anno 1737 gerekent met monfrere Bogaerts en heeft mij voldaan voor mijn jaerlijkse competentie van hondert pattacons vervallen Ste. Jansmis 1735, soodat nu loopt het tweede jaer dat hij mij schuldig is en dat {tweede} sal vallen Ste. Jansmis 1737.

Nu volgen de betaelingen op het jaer vervallen sijnde Ste. Jansmis 1736.

In meert heeft monfrere Bogaerts voor mij betaelt aen Thomas Cremers	9--7-2
in meert van monfrere Bogaerts ontfangen	4--0--
in april ontfangen van monfrere Bogaerts	10--0--
in mey ontfangen van hem om te gaen nae Mastricht	12--0
in mey ontfangen voor Tossang Vilvoye voor een horlogie voor mijn vader	24---
in mey heeft monfrere voor mij betaelt aen Hendrick Claessens voor vleesch	35---
item een vat rogge	1--1--
den 17 juny 1737 ontfangen van monfrere Bogaerts	17---
in julio een vat rogge	1--1--
den 7 july ontfangen van monfrere voor mijn koolen	40---
den 7 <i>septembris</i> 1737 ontfangen	8--3--
den 12 <i>septembris</i> 1737 ontfangen	12---
den 25 <i>septembris</i> 1737	7---
tot nu toe den 29 <i>octobris</i> 1737 heeft monfrere betaelt op t jaer vervallen Ste. Jansmis 1736	296 oft 7 <i>guldens</i>

[92r]

op heden den 3 april 1738 gerekent met monfrere *Johannes Baptista* Bogaerts en bevonden dat ick voldaan ben van mijn jaerlijksche competentie van 400 *guldens* vervallen Ste. Jansmis 1736.

Nu sullen volgen de betaelingen op het jaer vervallen sijnde den 24 juny 1737.

monfrere hadde mij overbetaelt 13 <i>guldens</i> 9 st. 1 oort, dit dient op rekeninge	13--9-1
item noch ontfangen	2--1-0
den 7 mey 1738 ontfangen	13--3--
item ontfangen	8--0--
den 20 juny 1738 ontfangen	4--9--
15 <i>septembris</i> 1738 ontfangen	16---
15 <i>septembris</i> 1738 ontfangen	87---
item in september	4---
in october den 22 1738 ontfangen op rekeninge	11--0--
in <i>november</i> 1738	4---
den 26 <i>novembris</i> 1738 ontfangen	33--1
ontfangen	7---
ontfangen 1 feb	20-15

Op heden den 15 april 1739 gerekent met monfrere J.B. Bogaerts en bevonden dat ick voldaan ben van mijn jaerlijkse competentie van 400 *guldens* vervallen Ste. Jansmis den 24 juny 1737 en hij hadde mij overbetaelt 44 *guldens*.

[61]

monfrere hadde overbetaelt	44--0--
op den 15 april 1739 ontfangen	3-10--
den 20 april ontfangen voor het proces	23--0

[92v]

<i>anno domini</i> 1739 den 30 april ontfangen van monfrere Bogaerts voor den advocaet	24-10
<i>anno domini</i> 1739 den 15 mey ontfangen	13--2--
ontfangen	9-12
ontfangen	3-13
ontfangen	8--0
den 16 juny 1739 ontfangen	6--2
den 29 juny 1739 ontfangen	7--0--
den 5 july ontfangen om koolen te haelen	28--0
den 31 july ontfangen soo in graen als in gelt	11-10
den 8 augusti 1739	12-15--
den 20 augusti ontfangen	7---
item ontfangen	50---
item	16
item	17
item	15
item	11---
den 27 <i>octobris</i> 1739	24---

Op heden den 29 aprilis 1740 heb ick gerekent met monfrere Bogaerts en bevonden dat hij mij dit jaer betaelt heeft 626 *guldens*, waermede ick voldaan ben voor mijn competentie van 400 *guldens* voor het jaer vervallen sijnde Ste. Jansmis 1738 en hij heeft mij overbetaelt 226 *guldens*, dewelcke sullen dienen op rekening van het jaer vervallen sijnde Ste. Jansmis 1739.

dico

226--0--

[93r]

in mey ontfangen van monfrere	4--0—
Item den 11 mey 1740 ontfangen voor een koye te coopen voor mijn juffer Sophie elf pattacons	44--0--
den 4 juny 1740 ontfangen	24--5
den 9 juny 1740 heeft monfrere voor mij betaelt aen Sr. Spirlet voor wijn voor de kerck	52--5--
den 15 juny 1740 ontfangen van monfrere voor betaelen van boter	19--6--
den 28 juny 1740 ontfangen voor koolen te haelen	20---
noch ontfangen	8--0--

Op heden den 5 july 1740 gerekent met monfrere *Johannes Baptista* Bogaerts en bevonden dat ick voldaan ben van mijn jaerlijckse pastorael competentie van 400 *guldens* vervallen sijnde den 24 juny 1739.

Nu sullen volgen de betaelingen op het jaer vervallen sijnde den 24 juny 1740.

Den 15 july 1740 ontfangen van monfrere Bogaerts	10--0--
--	---------

item noch eens	19--0
den 4 <i>septembris</i> 1740 ontf..	13---
noch eens	12---
den 20 <i>septembris</i> ontfangen	20---
den 20 <i>decembris</i> ontfangen	5--0--
item	15---
item voor gerst om te brouwen en om rogge	36---
[93v]	
in april heeft monfrere voor mij betaelt aen Hendrick Claessens voor gelivert vleesch en andere waeren	190--0--
item van rogge en wijn	6--0--

den 12 april gerekent met monfrere J.B. Bogaerts en bevonden dat ik voldaan ben van mijn jaerlijckse pastorael competentie vervallen Ste. Jansmis 24 juny 1740, en hij hadde mij overbetaelt 28 *guldens* 2 st.
Nu sullen volgen de betaelingen op het jaer vervallen{de} sijnde 24 juny 1741.

den 12 april 1741 van overbetaelde penningen van het jaer 1740 28 <i>guldens</i>	28--2
in april betaelt 80 <i>guldens</i> voor interesse van het stockhuys volgens belofte	80--0
in mey ontfangen	17--3
in october ontfangen van monfrere soo voor boter, voor laecken als andersints	63--0--
tot nu toe ontfangen in alles	326--0--
item noch eens	6--
den 18 <i>novembris</i> 1741	27-14--

[94r]

den 23 mey 1742 gerekent met monfrere Bogaerts en bevonden dat ick voldaan en betaelt ben van mijn jaerlijckse competentie van 400 <i>guldens</i> vervallen Ste. Jansmis den 24 juny 1741 ende hij heeft mij overbetaelt 315-16-- dewelcke sullen dienen op rekeninge voor het jaer hetwelk sal vervallen Ste. Jansmis 1742.	315-16
item ontfangen	20--0
item eens	11---
den 3 july 1742 ontfangen	8--0--
den 7 <i>septembris</i> ontfangen voor een cleedt	40--0--
den 4 <i>octobris</i> 1742 ontfangen soo voor graen bier als andersints	25--0--
den 16 <i>octobris</i> ontfangen voor boter	23--0--
den 17 <i>novembris</i> 1742 ontfangen van monfrere	20--8-0
monfrere heeft betaelt aen Hendrick Claessens voor vleesch	102-10--
item van rogge en wijn	9-15--

gerekent met monfrere Bogaerts en bevonden dat ick overtaelt ben 70 *guldens* 8 st., dewelke sullen dienen op an. jun 1743.

overtaelt	70--0--
monfrere heeft aen Hendrick Claessens voor vleesch betaelt	102-10--

item van rog en wijn	9-15--
den 18 meert 1743 heeft monfrere voor mij gegeven aen Thijs Cerfonteyn	
mijnen swager thien pattacons	40--0-0

[94v]

tot dato desen 1743 den 9 july hebbe ick van monfrere Bogaerts ontfangen 328 *guldens* op het jaer vervallen St. Jansmis 1743.

gehadt een vat roggen	1--9
den 22 july 1743 ontfangen van monfrere Bogaerts	8---
den 16 augusti ontfangen van rogge twee <i>guldens</i> 17 st.	2-17

Den 20 *novembris* 1743 gerekent met monfrere Bogaerts en hij heeft mij geheel voldaan van de jaerlijckse pastoraele competentie van vierhondert *guldens* vervallen sijnde den 24 junius Ste. Jan 1743. Nu sullen volgen de betaelingen op het jaer hetwelck vervallen sal Ste. Jan 1744 duysent sevenhondert vierevntig.

den 21 <i>novembris</i> 1743 ontfangen van monfrere Bogaerts	18--0-0
gehadt een vat rogge	1--6--
gehadt een half pont thé en een vat rogge	3--1--
noch eens	75---
noch eens	3
noch eens	5
noch eens	3
den 24 jan. 1744 te Maestricht geweest en voor mij betaelt	15-15

den 10 juny 1745 gerekent met monfrere Bogaerts en bevonden dat ick betaelt ben van mijn jaerlijckse competentie van vierhondert *guldens* voor het jaer vervallen Ste. Jansmis 1744 en hij hadde mij overtaelt 57 *guldens* 19 st.

[95r]

nu sullen volgen de betaelingen op het jaer hetwelck vervallen is 1745 Ste. Jan.

monfrere hadde mij overbetaelt van t'jaer 1744 57 <i>guldens</i> 19 st.	57-19--
denselven dito 10 juny 1745 ontfangen van monfrere om een nieuw cleedt te coopen en maken	40-17--
den 9 july ontfangen van monfrere Bogaerts soo van graen voor boter als andersints	77-10--
item noch ses <i>guldens</i>	6--0-0
den 15 <i>septembris</i> ontfangen van monfrere Bogaerts soo in graen als andersints	15-12--
den 24 <i>octobris</i> 1745 ontfangen soo in graen als andersints	5--0--
item van een ton bier	4--0--
26 <i>octobris</i> van monfrere voor stroye 62 busselen	7--2-2
den 20 <i>novembris</i> 1745 ontfangen van monfrere Bogaerts 33 <i>guldens</i> soo voor graenen als om te gaen nae Maestricht: drij en dartig <i>guldens</i>	33--0--
den 24 <i>novembris</i> 1745 heeft monfrere voor mij aen Hendrick Claessens betaelt voor vleesch en geliverdt vet en wijn en andersints	140--0--
den 17 <i>decembris</i> 1745 ontfangen van monfrere soo in graen als wijn op	

Ste. Luciedag	10--5--
den 4 jan. 1746 ontfangen	9---
den 4 feb. ontfangen van monfrere om nae Maestricht te gaen en om graen	6--4--
item van monfrere gehadt 27 vat gerst en drij vat rog	26-19

den 4 juny 1746 gehadt	429--8
den 13 juny ontfangen om koolen te haelen	31-17-2
den 29 juny ontfangen	13--0-2

[95v]

den 19 <i>decembris</i> 1747 gerekent van Hendrick Claessens en monfrere heeft voor mij aen hem betaelt voor onderhalf jaer vleesch hondert ses en tachtig gulden	186---
---	--------

Den 10 juny 1747 hebbe ick gerekent met monfrere *Johannes Baptista Bogaerts* jesuyt en bevonden dat ick voldae ben van mijn jaerlijckse pastorael competentie van 400 *guldens* voor de jaeren 1745 en 1746 vervallen sijnde Ste. Jan 1746 en nu sullen volgen de betaelinge op het jaer hetwelck sijnde vervallen Ste. Jan den 24 juny 1747.

monfrere hadde overbetaelt aen mij en dient op rekeninge	11-17-1
ontfangen van monfrere Bogaerts voor mijn koolen te haelen	24-10
27 juny ontfangen van monfrere soo voor broodt kooren als andersints	7--0
12 july 1747 ontfangen van monfrere vier vat rogge	8--0
ontfangen van monfrere twee tonne biers	10---
item voor te coopen een gruen cleedt	20---
item van 7 vat rogge	14---
tot den 13 <i>novembris</i> 1747	
den 28 <i>novembris</i> 1747 ontfangen om te betaelen gerst	20--0
den 6 <i>decembris</i> 1747 heeft monfrere voor mij aen Hendrick Claessens voor geleverd vleesch betaelt	181---
item van monfrere gehadt drij mandels ruben	1-13--
den 2 jan 1748 ontfangen van monfrere soo in waer als gelt	12--1--
in januario 1748 gehadt twee vat rogge	4---
van monfrere gehadt om in januario te gaen nae het collegie	21-10
item van rogge en wijn etc... den 6 july 1748 gehadt in gelt	6---
monfrere heeft betaelt een karre koolen	

[96r]

den 9 *novembris* heb ick gerekent met monfrere Bogaerts en bevonden dat ick voldae en betaelt ben van mijn jaerlijckse pastoraele competentie van vierhondert *guldens* voor het jaer vervallen sijnde Ste. Jan den 24 juny 1747

en hij hadde overtaelt 45 <i>guldens</i> dewelcke sullen dienen op rekeninge op het jaer vervallen sijnde Ste. Jan 24 juny een duysent sevenhondert acht en viertig	45--1-1
den 13 <i>novembris</i> 1748 heeft monfrere voor mij aen Hendrick Claessens betaelt voor gelivert vleesch en vet	222--0
den 14 <i>novembris</i> gehadt een vat rogge ad 32 st.	1-12
item twee vat terwe at 32 schellingen {st.} t'vat	3--4

[65]

den 25 <i>novembris</i> een vat rogge	1-12--
den 9 <i>decembris</i> 1748 ontfangen van monfrere drij ducaten voor den lantdeken ³²	25-10
den 9 <i>decembris</i> een vat roggen	1-12
item een tonne bier	4---
item twee vat [...?] voerleden jaer van de minnebroders van Vise item dit jaer twee vat ad 22 st	2--8
item een vat rogge	1-12
in januario 1749 voor een nieuwaer aen monfrere Bogaerts	8--0--
in feb. 1749 gewest met monfrere nae het collegie van Maestricht en aldaer heeft hij voor mij betaelt	20--0--
monfrere heeft voor mij gehaelt een karre koolen en betaelt	5-10--

den 31 mey 1749 heb ick gerekent met monfrere Bogaerts en hij heeft mij voldaan voor het jaer 1748

vervallen Ste. Jan 1748. Nu sullen vallen de betaelingen op het jaer vervallen Ste. Jan 1749.

[96v]

<i>anno</i> 1749 den 31 mey ontfangen van monfrere Bogaerts 25 <i>guldens</i> voor koolen te haelen op rekeninge van het jaer vervallende Sint Jansmis den 24 juny 1749	25--0--
den 6 juny 1749 heeft monfrere Bogaerts voor mij aen Sr. Heynen voor het brouwen betaelt 12 <i>guldens</i>	12---
den 6 augustus 1749 heeft monfrere Raels betaelt soo in cooren als gelt	20-15
Item noch eens ontfangen	18---
item noch in october voor boter als terwe en koren	37-10
in december ontfangen	17--7--
in jan 1750 ontfangen van monfrere Raels soo van graen als andersints	25--0--
1750 den 18 feb. heeft monfrere voor mij betaelt aen Sr. Heynen	18-16--
in februario soo voor nae Mastricht te gaen als van graenen	40---
monfrere heeft aen mij betaelt aen Hendrick Claessens voor geleverd vleesch	265---
item soo in cooren en andere waeren	50--9

1750

den 20 mey heb ick met monfrere Raels gerekent en bevonden dat ick voldaan ben voor het jaer vervallen Ste. Jan 1749 en noch overtaelt 158-- 9 st. hetwelck dient op rekeninge op het jaer hetwelck nu haest vervallen sal Ste. Jan 1750.

op rekeninge van overtaelinge	158--9
{ in julio voor koolen te haelen	25-10 }
den 19 <i>septembris</i> 1750 ontfangen van monfrere Raels soo in graen als voor koolen, bier, wijn en andersints	88--0--
1750 in november vam monfrere Raels ontfangen soo voor boter als voor een cleedt en brouck	50---
1751 den 9 jan. van monfrere soo van kooren, gerst en vleesch	53-10
1751 den 12 meert ontfangen 20 <i>guldens</i> voor nae Maestricht, item 4	

³² Een afdracht aan het bisdom/dekenaat? De ducaat is als munteenheid kennelijk 8,5 gulden.

<i>guldens</i> 10 st. voor the, item voor terwe, gerst, laberdaen, stockvis en buckem in alles	50--9
	<hr/>
	400--8

[97r]

1751 den 12 meert gerekent met monfrere Raels en bevonden dat ick voldaan ben van mijn competentie van 400 *guldens* vervallen Ste. Jansmis 1750.

Den 4 juny 1751 heeft monfrere Raels aen Hendrick Claessens voor mij betaelt voor vleesch van den 28 maert 1750 tot den 4 juny 1751 hondertvierenvijftig <i>guldens</i>	154--0
item noch ontfangen	20---
item noch voor koolen te haelen	39---
soodat ick tot nu toe den 24 juny 1751 van monfrere Raels ontfangen hebbe op rekeninge	<u>245---</u>
den 18 <i>septembris</i> 1751 ontfangen van monfrere Raels voor boter te coopen	32--0--
item een tonne bier	4--0--
item voor wijn	2--0
item voor coren om broodt...	
den 8 <i>october</i> 1751 heeft monfrere Raels voor mij aen Sr. Heynen betaelt voor brouwen en bier 30 <i>guldens</i> 18 st.	30-18
den 24 <i>october</i> heeft monfrere aen mij gegeven voor te betaelen den doctor Michrou om medicijnen en visiten van mijn sieckte	30---
in <i>november</i> 1751 een ton bier	4--0--

den 10 *december* 1751 gerekent met monfrere Raels en bevonden dat ick voldaan ben van mijn jaerlijkse pastorael competentie van 400 *guldens* vervallen sijnde Ste. Jan Baptist den 24 juny 1751 en hij hadde mij overbetaelt 9 *guldens* 11 st. dewelcke dienen op het jaer hetwelck sal vervallen 1752.

[97v]

Betaelinge op het lopende jaer hetwelck sal vervallen Ste. Janmis 1752.	
Den 10 <i>december</i> 1751 gerekent met monfrere en hij hadde overtaelt 9 <i>guldens</i> 11 st. dewelcke dienen op rekeninge	9-11--
den 10 meert 1752 heeft monfrere Raels aen Hendrick Claessens voor vleesch voor mij betaelt	
86 <i>guldens</i>	86---
den 14 april 1752 ontfangen van monfrere Raels soo in waeren als in gelt op diverse reysen	89--8
item van een pont thé	4-14--
den 19 juny 1752 ontfangen van monfrere Raels voor koolen te haelen	36---
den 14 july 1752 ontfangen van monfrere op diverse reysen soo in coren als terwe en andersint	47--6-2
item tot Maestricht gegaen	12---
den 24 <i>november</i> 1752 ontfangen soo in rogge, baer gelt, bier als andersints	108-18
in <i>november</i> heeft monfrere aen Jo Heynen betaelt voor drij bieren te brouwen tot in <i>november</i> en 25 <i>november</i> 1752 en van bier	25-

[67]

den 24 meert heeft monfrere aengetekent voor mij hetwelk ick diverse keren heb gehad in waer en geld	88--3
den 24 meert 1753 gerekent met monfrere en bevonden dat ick voldaan ben voor mijn jaerlijckse competentie van vierhondert <i>guldens</i> vervallen Ste. Jan 1752	400---
en monfrere hadde overtaelt 81 <i>guldens</i> 17 st. 2 oort dewelcke sullen dienen op het jaer hetwelck sal vervallen St. Jan 1753	
op denselven dito ontfangen van monfrere 32 vat gerst ad 15 st. maecende [98r]	dico 81-17-2
Tot den 15 <i>septembris</i> 1753 heb ick van monfrere Raels in alles ontfangen op het jaer vervallen sijnde Ste. Jan 1753 de somme van	28-10
soodat tot nu toe alles is afgerekent wat ick van monfrere heb gehad soo in waer als in gelt	231---
Den 20 <i>septembris</i> 1753 ontfangen voor boter 32 <i>gulden</i>	32--0--
monfrere heeft aen Sr. Cornelis Heynen betaelt voor brouwen 25-	25---
item noch van monfrere soo in graen, roge, gerst, vlas, the, bier, huit en andersints inbegrepen de 25 <i>guldens</i> van Heynen ontfangen tot den 18 <i>decembris</i> 1753 de somme van 58-10 st. Soodat ick tot dato dezies op het jaer vervallen Ste. Jan 1753 ontfangen hebbe in alles 321-11 st. soodat monfrere op dit jaer 1753 vervallen Ste. Andries aen mij resteert 79 <i>guldens</i> min 11 st. waerop ontfangen 35 <i>guldens</i> .	
1754 den 14 meert met monfrere Raels afgerekent en bevonden dat ick hebbe gehad op het jaer 1753 vervallen Ste. Jan 357 <i>guldens</i> .	
Item in alles ontfangen	87-14
Den 21 meye 1754 gerekent met monfrere Raels en bevonden dat hij mijn competentie van 400 <i>guldens</i> betaelt heeft van het jaer vervallen sijnde 24 juny 1753 en heeft overtaelt 44 <i>guldens</i> 15 st. 2 oort. Dewelcke sullen dienen op het jaer hetwelk sal vervallen 1754 Ste. Jan	dico-- 44-14-2
den 5 juny 1754 ontfangen voor koolen te haelen	20--
den 20 juny 1754 ontfangen voor laken te coopen	24--
den 22 july 1754 ontfangen in alles tot nu toe	94-12--
den 6 september 1754 van monfrere soo in gelt als koren en waer ontfangen	42-12--
den 19 <i>september</i> 1754 ontfangen voor mijn provisie van boter [98v]	30---
Tot den 19 <i>septembris</i> 1754 in alles van monfrere gehad op het jaer vervallen Ste. Janmis 1754 de somme van	193-18-2
monfrere moet aen Hendrick Claessens voor vleesch van twee jaeren en van huttjaer [?] tot den 7 <i>novembris</i> 1754 betaelen de somme van 286-18 st. volgens staet en quittantie van Hendrick Claessens.	
<i>Anno</i> 1754 den 9 <i>novembris</i> gerekent met monfrere Raels en bevonden dat hij mij voldaan en betaelt heeft mijn jaerlijckse pastorael competentie van 400 <i>guldens</i> voor het jaer vervallen sijnde Ste. Jan den 24 juny 1754.	
Des hadde hij overtaelt 54-18-- dewelcke sullen dienen op het jaer hetwelk vervallen sal den 24 juny 1755. Hierop sijn niet begrepen de 30 <i>guldens</i>	

voor boter van den 19 <i>septembris</i> 1754.	dico 54-18
Den 1 maart 1755 van monfrere soo in waeren als gelt op diverse reysen ontfangen	145-15-2
den 15 meye 1755 ontfangen en waren, coren, gerst en gelt 85 <i>guldens</i> 17 st.	85-17--
1755 den 8 juny ontfangen 10 pattacons om coolen te haelen	40---
den 21 juny ontfangen	10---
12 july ontfangen 12 <i>guldens</i>	12---
21 <i>septembris</i> ontfangen voor boter 33 <i>guldens</i>	33---
item drij tonnen bier ad	10---
23 <i>octobris</i> gerekent met monfrere Raels en bevonden dat hij aen mij betaelt heeft 400 <i>guldens</i> vervallen Ste. Jan 1755 en overtaelt 36-12--	
dewelcke dienen op het jaer hetwelck sal vervallen Ste. Janmis 1756	36-12--
in <i>december</i> 1755 heeft monfrere aen Hendrick Claessens betaelt van vleesch 117 <i>guldens</i> 14 st.	117-14
den 5 february 1756 noch in alles ontfangen soo in graen the als andersints	38-18--
den 9 mey 1756 ontfangen soo in graen, the, visch, Maestricht	90-14-2
nu in alles ontfangen	283-18-2
	[99r]
1765 20 juny ontfangen voor coolen te haelen 30 <i>guldens</i>	30—
1756 den 21 augustus ontfangen	8—
1756 den 27 augusti in graene, the, gelt en andersints in alles ontfangen	76--0--
22 <i>septembris</i> ontfangen	12--0--
item een tonne bier	4--0--
item noch ontfangen 16 <i>guldens</i>	16--0--
 <i>Anno Domini</i> 1756 den 26 <i>octobris</i> gerekent met monfrere Raels en nae alle afrekeninge en gelijverde soo gelt als waeren bevonden dat hij mij heeft betaelt mijn jaerlijkse pastoral competentie van hondert pattacons vervallen sijnde verleden Ste. Jan den 24 juny 1756 en hij heeft overtaelt 14 <i>guldens</i> 18 st. dewelcke sullen dienen op het jaer hetwelck sal vervallen Ste. Jan 1757.	dico 14-18--
den 7 <i>novembris</i> 1756 ontfangen	30---
item noch vijf <i>guldens</i> 14 st.	5-14--
monfrere heeft voor mij betaelt aen Vielvoye	12---
aen Hendrick Claessens ses <i>guldens</i> 6 st. voor vleesch	6--6--
den 30 <i>decembris</i> ontfangen van monfrere Raels soo in gelt, koren, the, vleesch, vet en sout in alles	34-19--
<i>anno</i> 1757 den 29 january van monfrere ontfangen soo vleesch vlas, the, coren als andersints	28--7--
13 maart ontfangen	25---
den 23 april ontfangen van monfrere Raels soo in rog, gerst, the als andersints	78-10
1757 den 31 mey ontfangen van monfrere Raels om koolen te haelen	36--0
1757 den 27 july ontfangen soo in gelt als graenen en the	43-13--
1757 den 12 augusti ontfangen in gelt	16--0
20 <i>septembris</i> ontfangen in gelt en een half pont the voor boter	41--4

[99v]

Anno 1757 den 23 november gerekent met monfrere Raels en naer alle afrekeninge bevonden dat ick voldaan en betaelt ben van mijn jaerlijckse competentie van vierhondert *guldens* vervallen sijnde Ste. Jansmis 1757

en ben overtaelt 19 <i>guldens</i> 11 st. dienende op het jaer hetwelck sal vervallen Ste. Jan 1758.	dico 19-11
op denselven dito ontfangen	6---
ontfangen voor 2 schelvis	1-12--
ontfangen in gelt	1-16
den 25 feb. 1758 ontfangen van monfrere Raels soo in rogge waeren en gelt	42--3-2
den 23 mey 1758 ontfangen van monfrere Raels twee en dartig <i>guldens</i> voor koolen	32---
den 31 mey ontfangen	9---
17 july twee pont thé	4-18
in september ontfangen van monfrere voor boter	40---
den 1 augustus ontfangen van monfrere soo in gelt, the, graen	171--6--
den 18 octobris 1758 ontfangen van monfrere soo in gelt, waeren the als graen	56-14
oock was de the twee pint die ick heb ontfangen den 20 octobris	
anno 1759 den 8 meert ontfangen van monfrere Raels soo in kooren, terve, the als andersints	42-13
item 30 vat rog {en een half} ad 25	16--5
een half vat terve	1---
aberdaen	0-13
schelvis	0-15
pont aberdaen	1-10
30 vat gerst ad 18 st.	27---
voor vleesch aen weduwe Hendrick Claessens	57-13
twe pont the	4--8
in mey 1759 voor koolen	40---
 dit beloopt in alles	 153--4

[100r]

Anno 1759 den 26 mey gerekent met monfrere Raels en bevonden dat ick voldaan ben van mijn jaerlijckse competentie van 400 *guldens* voor het jaer vervallen sijnde Ste. Jansmis 1758.

Des heeft hij overtaelt 92 <i>guldens</i> 8 st. dewelcke sullen dienen op het jaer hetwelck sal vervallen Ste. Jan Baptista 1759	dico 92--8
6 septembris 1759 ontfangen van monfrere 36 <i>guldens</i> voor boter	36--0
den 17 jan. 1760 gerekent met monfrere Raels en bevonden dat hij tot nu toe aen mij gelijvert en betaelt heeft soo in graenen, waeren en gelt	252-15
den 14 october 1760 in alles van monfrere tot nu toe ontfangen	184--9

529--2--

den 14 october heb ick met monfrere Raels gerekent en bevonden dat ick betaelt ben van mijn jaerlijckse competentie van 400 *guldens* voor het jaer 1759 vervallen Ste. Jan Baptista en ben overtaelt 129 *guldens* 12 st. dewelcke sullen dienen op het jaer

[70]

vervallen sijnde Ste. Jan 1760. 129-12
 op denselven dito heeft monfrere voor mij betaelt aen de weduwe Hendrick
 Claessens voor vleesch 122---
anno 1761 den 10 meert heeft pater Limpens procurator betaelt soo in
 graen, boter, the als andersints en voor vleesch aen H. Claessens saliger 96--0--
 den 16 july 1761 van monfrere ontfangen soo waeren als gelt 134--4-2

[100v]

1761 den 16 july gerekent met monfrere Raels en bevonden dat ick voldaan ben van mijn
 jaerlijkse pastorael competentie van vier hondert *guldens* vervallen sijnde Ste. Jansmis 1760

en ben overtaelt 71-16-2 welcke 71 *guldens* sullen dienen op rekeninge
 voor het jaer hetwelck vervallen is Ste. Jan den 24 juny 1761 dico 71-16-2
 1761 den 21 *october* heeft pater Limpens procurator aen mij gegeven en
 goetgedaen soo voor boter, graenen, vleesch, the en andersints, 129
guldens 5-2 dico 129--5-2
 31 meert ontfangen soo van koren, gerst, the, laberdaen van monfrere 35-19-2

Op dese dag heeft pater procurator Limpens mij geremitteert oft gegeven hondert *guldens*
 voor eenen assistent.

den 8 july 1762 gerekent met pater Limpens procurator en bevonden dat ick voldaan ben voor
 het jaer vervallen sijnde 1761 te Jansmis

en overtaelt 40 *guldens* 18 st. dewelcke sullen dienen op het jaer vervallen
 sijnde 1762 dico 40-18
 item alsdan noch ontfangen 20---
 den 10 *november* 1762 naer alle afrekeninge van koren, gerst, boter en
 {the} andersints tot dato dezses ontfangen 203-16
 dit is afgerekent.

Pater Limpens procurator heeft mij betaelt voor assistentie in mijn fonctie voor de jaeren 1762
 en 1763, ider jaer 100 *guldens*.

[101r]

1763 den 30 juny gerekent met monfrere Bonshouwers jesuyt en bevonden dat ick voldaan en
 betaelt ben van mijne jaerlijkse pastorael competentie van 400 *guldens* vervallen den 24 juny
 op Ste. Jansmis 1762

en overtaelt 61 *guldens* 6 st. dewelcke sullen dienen op het jaer hetwelck
 vervallen is Ste. Jansdag 1763 dico 61-16--
 den 16 mey 1764 gerekent met den eerw. pater Limpens procurator *societatis* Jesu, ende
 bekenne voldaan te sijn van mijn jaerlijkse pastorael compententie van 400 *guldens*
 vervallen Ste. Jan den 24 juny 1763 en hebbe overbetaelt 32 *guldens* 14 st. dewelcke sullen
 dienen op het jaer hetwelck vervalte Ste. Jan den 24 juny 1764.
 A.H. d'Affnay, pastor
 1764 in julio ontfangen van pater Limpens procurator hondert *guldens* voor eenen assistent
 voor mij voor het jaer vervallen sijnde Ste. Jansmis 1764.

Den 16 *october* 1764 heeft monfrere alles aengetekent soo van hem als van
 den pachter en beloopt op rekeninge 69-12--

anno 1765 den 18 april heb ick gerekent met den eerw. pater Limpens procurator en bekenne in alles voldaan en betaelt te sijn van mijn jaerlijckse competentie van 400 *guldens* vervallen sijnde Ste. Jansmis 1764 en is overtaelt 11 *guldens* 9 st. dewelkesullen dienen op het jaer *hetwelk* vervallen sijn Ste. Jan 1765

A.H. d’Affnay

pastor

[101v]

Den 18 july 1765 heeft den eerw. pater Limpens procurator van het collegium Maestricht aen mij gegeven hondert *guldens* voor te betaelen mijnen assistent den eerw. heer Thywissen, dewelcke ick aen hem hebbe betaelt den 19 july 1765 voor het jaer vervallen sijnde Ste. Jan 1765.

1765 den 14 *november* heeft de eerw. pater Limpens procurator aen mij in alles soo van hem als van de pachter afgerekent en goet gedaen 250 op rekeninge tot dato dezes.

1766 den 12 july gerekent met pater Limpens procurator en bevonden dat ick betaelt en voldaan ben van mijn jaerlijckse pastoral competentie van 400 *guldens* vervallen sijnde Ste. Jansmis 1765

en overtaelt 128-16 dewelcke sullen dienen op het jaer *hetwelk* sal vervallen is Ste. Jan 1766

dico 128-16

Op denselven dito heeft pater procurator betaelt aen heer Thywissen hondert *guldens* omdat hij mij assisteert in mijn fonctie voor het jaer vervallen sijnde Ste. Jansmis 1766.

Anno 1767 den 20 meert gerekent met pater Limpens procurator en bevonden dat ick betaelt ben van mijnjaerlijckse pastoraale competentie van 400 *guldens* vervallen Ste. Jansmis 1766.

[102r]

Anno Domini 1767 den 13 *november* ontfangen op rekeninge van den eerw. pater Limpens procurator op mijn competentie 258 *guldens* 9 st. vervallen sijnde Ste. Jansmis 1767

258--9--

Anno 1768 den 21 july gerekent met pater Limpens procurator en bevonden dat ick voldaan ben voor mijn jaerlijckse competentie van 400 *guldens* vervallen sijnde Ste. Jansmis 1767 en was overtaelt 123 *guldens* 13 st. 2 oort, dewelcke sullen dienen op het jaer vervallen sijnde Ste. Jan 1768.

Op heden den 10 meert 1769 gerekent met monfrere Boschhouwer en hebbe tot nu toe op diverse keeren van hem en oock van den procurator selve ontfangen in graen en andersints 219 *guldens* 6 st., welke sullen dienen op rekeninge op het jaer vervallen sijnde Ste. Jansmis 1768

219--6

Den 19 july 1769 gerekent met pater Limpens procurator en ben voldaan en betaelt van mijn competentie van vier hondert *guldens* voor het jaer vervallen sijnde Ste. Janmis 1768 en ben overtaelt 160 *guldens* 7 st dewelcke sullen dienen op het jaer vervallen sijnde Ste. Jan 1769.

dico 160--7

Anno 1770 den 24 augusti gerekent met pater Limpens procurator en beken voldaan te sijn van mijn competentie van 400 *guldens* vervallen sijnde Ste. Jan 1769 en ben overtaelt 185 *guldens* 11 st. 3 oort, dewelcke sullen dienen op het jaer vervallen sijnde Ste. Jan 1770.

[102v]

Anno 1771 den 24 july gerekent met pater procurator en bekenne voldae te sijn van mijn jaerlijckse pension van vierhondert guldens voor het jaer vervallen Ste. Jan 1770 en ben overtaelt 53 *guldens* dewelcke sullen dienen op het jaer vervallen sijnde Ste. Jan 1771 den 23 july 1772 gerekent met pater Limpens procurator en bevonden dat ick voldae ben van mijn jaerlijckse pension van 400 *guldens* vervallen sijnde Ste. Jansmis 1771.

Nu staet noch open het jaer vervallen sijnde Ste. Jansmis 1772 waerop op dato dezes den 23 july 1772

ontfangen alles in gelt 60-- guldens

Anno 1773 den 22 july heb ick gerekent met pater Limpens procurator en bevonden dat ick voldae ben van mijn jaerlijckse ~~competentie~~ {pension} van hondert pattacons vervallen sijnde Ste. Jansmis 1772 en ben overbetaelt 56 *guldens* 12-2 dewelcke sullen dienen op het jaer vervallen sijnde Ste. Jan 1773, soodat ick tot nu toe goet vindt over de drij hondert guldens en 44

[103r]

Den 14 *septembris* 1773 van den pachter Smets ontfangen 10 pattacons voor boter

40---

[103v t/m 111v: blanco]

[112r]

Ontfangen van vleesch van Hendrick Claessens ad 14 oort het pont beginnende van den 9 novembris 1754.

1754 den 9 novembris gehadt van Hendrick rint vleesch 11 pont den 16 novembris 12 pont

[112v t/m 113v: blanco]

Het Notitieboek van A.H. d’Affnay,
pastoor van 's-Gravenvoeren van 1719 tot 1770

Deel E [114r-114v]

[114r]

De juribus stolae
1720

Van trouwen in den open tijt coomt aen den pastoor 4 *guldens*; aen den custer 2 *guldens*. Van trouwen in den gesloten tijt coomt aen den pastoor dobbel rechten 8 *guldens* en aen den custer 4 *guldens*.

Van imant te haelen met het cruys coomt aen den pastoor 18 st. aen den custer 9 st.

Van eenen dienst te doen t’sij op tweeen oft op eenen dagh, coomt aen den pastoor 4 *guldens*, aen den custer 2 *guldens*. Isdat den pastoor een mis dient, coomt aen hem 10 st.

Van een kint te begraeven coomt aen den pastoor 18 st. aen den custer 9 st. Isdat het in de kerck wort begraeven, dobbel rechten aen pastoor en aen custer.

Van jaergetijt oft viertichste te singen, coomt aen den pastoor 1 *gulden* aen den custer 10 st.

Van een jaer te bidden in de kerck voor eenen overledenen, coomt aen den pastoor 1 *gulden* 10 st.

Van doopen van een kint, coomt aen den pastoor 10 st.

Van administreeren van viatici 5 st. van administreeren van het H. Olie 5 st. Dit geven de menschen vrijwillig voor eenen offer {tot sustentatie van den pastoor}.

Van eenen doopbrief, doodebrief te geven coomt aen den pastoor eenen pot wijn 1 *gulden*.

Item oock van te geven eene andere attestatie van goede manieren.

Isdat imant in de kerck wort begraeven alsdan moet den pastoor hebben dobbel rechten 8 *guldens*, en aen het fabryck van de kerck coomt een stuck gouts; maer als imant sijn begraffenisse in de kerck heeft alsdan en moet de kerck niet hebben, maer den pastoor moet evenwel hebben dobbel rechten volgens oude gewoonte die over 100 jaeren misschien is geweest.

[114v]

Als den pastoor te paesschen aen de oude en onpasselijcke menschen draegt den paesschen, alsdan moet ider geven eenen blaumuyser;³³ waeruyt den pastoor aen den custer geeft 5 oft 10 stuyvers.

Het eerste kint dat naer paesschen wort gedoopt; den peter en meter hiervan moeten betaelen den doop; twee *guldens* aen den heer pastoor, en eenen *gulden* aen den custer; daer en boven moet ider noch geven 5 st. voor schrijf gelt.

Van eenen special mis met de processie buyten de kerck gaende, moet den pastoor hebben van de gemeynte 2 *guldens* den custer 1 *gulden*; tensij dat den pastoor de mis doet uyt sijn eygene intentie en autoriteyt oft door bevel van sijn hoogheyt den bisschop van Luyck.

Alswanneer geschiet eenen dienst, alsdan moet de kerck hebben twee kerssen; men setter altijt vier aen de baer, van dewelke twee blijven voor de kerck, hetsij datselve cleyn oft groot sijn.

[115r t/m 116v: blanco]

³³ Een halve schelling (d.w.z. 4 stuivers).

Het Notitieboek van A.H. d’Affnay,
pastoor van 's-Gravenvoeren van 1719 tot 1770

Deel F [117r-125r]

[117r]

Eynige saecken, dewelcke in dese parochie kerck geschiet sijn over eynige jaeren.
1720

Het Loffelijck broederschap van den Heyligen Rosenkrans is in dese kerck van s’Graven Vouren ingestelt geweest met alle sijn privilegien en aflaeten in het jaer 1631, en hier toe is aengenoomen de capelle en altaer van Onse Lieve Vrouwe aen den slincken kant, in den tijt was pastoor alhier den eerw. heer N. Haegen en cappellaen *Johannes Delhey*.

In het jaer 1616 den 23 *october* heeft heeft [sic] den eerw. heer Caulerius canonnick van Weset ~~ingestelt~~ {aengestelt geweest om} alle sondagen en heyligdagen een eerste misse te doen {als} primissaris en pro honorario heeft hij ~~gelaeten~~ ontvangen 10 guldens *Brabants* en ider keer de middag, en op den selven voorseyden dagh heeft den primissaris sijn officie begonnen.

In het jaer 1616 is geschiet de incorporatie van drij beneficien voor den primissaris.

In het jaer 1623 is gemaect geweest de communie banck in de kerck, heef in alles gekost 41 guldens, soo attesteert Allart Lijnott {kerckmomboir}. Dese banck is gemaect van Jan Hanssen.

In het jaer 1634 den 4 *october* is van de pest gestorven den eerw. heer Guilhelmus Sterren alsdan pastoor alhier; in dit jaer is een groote pest hier geweest.

In het jaer 1656 den 15 february is gestorven den eerw. heer Antonius ab Eyck pastoor alhier savonts ontrint 8 uren.

In het jaer 1642 is hier pastoor geweest heer Joannes Finders en primissaris oft capellaen was alsdan heer Jan Rijgals, desen is in het jaer 1651 pastoor geworden van St. Piters Vouren.

[117v]

In het jaer 1650 is heer Joseph Lijnott deservitor geweest van dese cappellanie en in het jaer 1651 is hij primissaris en cappellaen geweest.

In het jaer 1651 den 24 juny is pastoor alhier geworden den eerw. heer Antonius ab Eyck.

In het jaer 1653 den 28 may en den 29 may hebben de Lotharingen geplundert dese kerck van s’Graven Vouren, ende oock den hof van den paters jesuiten; op welcken hof is gestolen geweest een kelck van gout toebehoorende aen dese kerck. Sij hebben oock gevioleert diversche vroupersoonen. Sij hebben oock wechgedraegen eenen silveren cop overgult met geconsacreerde hostien. Sij hebben het heel dorp geplundert.

In het jaer 1656 is pastoor alhier geworden Joannes Caenen.

In het jaer 1629 *5tâ novembris* is gestorven den eerw. heer Nicolaes Rijgals, den eersten pastoor denwelke de paters jesuyten in dese parochie hebben gestelt.

In het jaer 1633 is hier pastoor geweest heer Willem Starren, alias Meyers.

In het jaer 1631 is pastoor hier geweest heer Nicolaus Haegen, en capellaen heer *Johannes Delhey*. Daer naer is gecoomen Nicolaes Rijgals, Abeyck, Finiers; in het jaer 1680 is pastoor hier geweest Andries van Wel, in het jaer 1705 is pastoor hier geweest heer Jacobus Bartholome, in het jaer 1719 is pastoor hier geworden heer Arnoldus Henricus d’Affnay gebortig van dese parochie.

[118r]

Nota bene

Anno 1714 den 3 july is voor den groutlaethof van Oettegroeven gecompareert Werner Rutten en Elisabeth van Deberg sijn huysvrouw hebbende geene kinders, dewelcke comparanten sonder inductie van imant maer proprio motu hebben gefundeert en gegeven tot laeffenisse van hune siele en van de sielen van hunne famile, dat alle vrijdaegen van het de weeke en van het jaer sal gecelebreert worden eene lesemisse in honorem passionis *Domini* nostri Jesu Christi, en dat alle jaeren sal geschieden een jaergetijt met de vigilie {in januario}. Dese missen en dit solemneel jaergetijt sal doen den pastoor van dese parochiale kercke van s'Graven Vouren en alle sijne successuers. Dit solemneele jaergetijt sal geschieden op den eersten vrijdag van den eersten aflijvigen {in januario}. Het welcke fundatie Werner Rutten en Elisabeth van Deberg geven onwederroepelijck eene capitaale somme van vijftien hondert guldens brabant Maestrichter cours. Dewelcke somme en en capitael sij stellen op dese volgende panden.

1o twee bonder, drijn groot en twelf kleyn roden ackerlants gelegen tot Schoppem, genaemt Moryoes sijgel,³⁴ reygende ter sonnen opganck een straet met name Vogelgat ten onderganck Andries Cremers, Jan Houtappel, ten sonnen middag de straet leydende naer Vouren en ter vierder sijde den ouden Voerstrom.

[118v]

~~2do noch acht groot roeden lants gelegen op de meugge ter sonnen opganck Vaes Smets ten onderganck~~

~~Lambert Walpot.~~

Voor dese fondatie sal den eerw. heer pastoor van Vouren jaerlijckx geven voor kerssen en wijn aen de kerck 5 *guldens* en aen den custer 5 *guldens*.

Werner Rutten en Elisabeth van Deberg sijn vrou hebben hierbij gereserveert, dat hunne twe lichaemen souden begraven worden in de kerck in den middelsten ganck tegen het cruys; met conditie nochtans dat den lanckts levende van hun twee sal gehouden sijn op het graf te stellen eenen grooten steen van ontrint 100 *guldens*, op denwelken sal uytgehouden worden deselve fundatie. Dese begraffenis is maer voor hun twee. Dese donatie heeft den eerw. Jacobus Batholome pastoor geaccepteert voor alle sijne naecomelingen.

Nota

In het jaer 1720 in february hebben dese comparanten dese donatie willen wederroepen. Hiervan hebben sij geschreven naer Brusselt om relivement brieven te obtinueren, hetwelk hun niet is geaccordeert, maer sij hebben alleen gegeven simplex communicatio aen mij A.H. d'Affnay alsdan pastoor waerop ick heb moeten indienen rescriptie; wij eynigen tijt geprocedeert, alsdan heeft Werner Rutten doen ophouden; ick heb versocht, dat hij judicielijck soude desisteeren; hij en heeft niet gewilt.

[119r]

Ick heb hem gepresseert, en den Raedt van Brabant heeft vonnis gegeven in contumaciam tegen Werner Rutten en sijn vrou, en sij gecondemneert in alle kosten. Dit sijn de worden van het vonnis: t'hof recht doende in contumaciam verclaert de supplianten in hunne conclusie met de venne en cour genomen, niet gefondeert nochte ontfanckbaer Dieselve tot

³⁴ Kan er verband bestaan met de naam van de eerder vermelde papiermolen "In den Moriaen" in Schoppem (vgl. 26r)?

condemneerende in de kosten hierom geresen getaxeert ter somme van 27 *guldens* 10 st. en een blanck swaer gelt, daerin begrepen de executoriales. Alsdus gedaen bynen Brusselt den 10 february 1721 onder scout Cat... Bij dit vonnis heb ick oock gecregen de brieven met den sijnjel van den keyser, van de executie tot effect van dit vonnis dewelke executoriales den pastoor can doen vernieuwen, isdat sij niet willen betaelen, oft de vrinden sich willen opponeeren. In dese saeck heeft mij pastoor gedient voor procureur Walpott van Brusselt, en voor advocaet J.A. Walpot den soon van den procureur; de tegenpartije heeft gedient Losson, de summatie heeft gedaen den deurweerder Leneux.

Qua omnia ita esse attestor
A.H. d’Affnay
pastoor van s’Graven
Vouren

[119v]

Hier volgen alle de dorpen dewelcke sijn onder het districht van het concilie van Maestricht.³⁵
1721

Den eerw. heer Peters is Landtdeken woonende te Gelange; onderlandtdeken is Jacobus de Saive pastoor van Mortroux en official.

- 1 S’Graeven Vouren– Fouron
- 2 Dalhem – Dalemme
- 3 Weseth – Vise
- 4 Bolbeeck – Bombey
- 5 Elbelen – Aubin
- 6 Bernau
- 7 Mesch – Mechau
- 8 Molingen – Molang
- 9 Sint Jansraye
- 10 Weerst – Warsage
- 11 Brust
- 12 Sitte Getrijden
- 13 Mheer
- 14 Noorbeeck – Nordebaye
- 15 Ste. Pipersvouren
- 16 Ste. Mertens Vouren
- 17 Herf – Herve
- 18 Chaineux
- 19 Thymister
- 20 Charneux
- 21 Clermont
- 22 Mortiers
- 23 Mortroux

³⁵ Het grote bisdom Luik bestond uit meerdere aartsdekenaten. Een daarvan was het aartsdekenaat Haspengouw, dat op zijn beurt ook zeer uitgestrekt was, en dat in meerdere “concilies” was onderverdeeld. Voeren viel onder het Concilie van Maastricht. De nomenclatuur is interessant. D’Affnay geeft tweetalige namen die ook nu nog in meerdere of mindere mate gebruikelijk zijn. Enkele Nederlandse namen of spellingen zijn thans in onbruik geraakt (Herf, Ste. Remijs); enkele Franse vormen zijn eveneens in onbruik geraakt: Dalemme, Nordebaye, Mechau.

24 Julemont
25 Ste. Andries
26 Melen
27 Cerexhe
28 Ste. Remijs
29 Charatte
30 Aubel
[120r]
31 Ypen
32 Teuven
33 Hombourg
34 Monsen
35 Morisnet
36 Gijmenich
37 Sippenaeken
38 Vols
39 Willer
40 Horen
41 Holzette
42 Vilen
43 Laurensberg
44 Kerckrade
45 Egelshaeven
46 Simpelvelt
47 Eys
48 Mechelen
49 Wyler
50 Gulpen
51 Margeraten
52 Cadyr
53 Bergh
54 Bemelen
55 Wijck
56 Heer
57 Heugem
58 Gronsvelt

Dese dorpen liggen op desen kant van de Maes, en die van den anderen kant van de Maes volgen.³⁶

[120v]

60 Glons
61 Flexke et Slins
62 Hermée
63 Eure
64 Oupée
65 Haccoure

³⁶ Hiaat 58-60 in nummering in origineel

- 66 Liege³⁷
- 67 ter Naye
- 68 Rockenge
- 69 Bassenge
- 70 Sicchem
- 71 Wonck
- 72 Emalle
- 73 Canne
- 74 te Maestricht Ste. Piter
- 75 Millen
- 76 Spauen
- 77 Rosmheer
- 78 Egebilsen
- 79 Gelick
- 80 Veltweseth
- 81 Lanaken
- 82 Montenaken
- 83 Vletigen
- 84 Riemps

Nota. Als een van dese pastoors sterft, dan moet den landtdeken doen den dienst, waarvan hij heeft 5 pattacons en den offer van sijn misse. Als eenen pastoor comt te sterven, alsdan moet ider pastoor lesen drij requiems missen op conventione factâ.

³⁷ Lixhe (niet Luik)

Annotata aliqua, quae nocent honori; bonae famae ac respectus boni pastoris.³⁸

1o. Nimia familiaritas parit contemptum, qui valde obnoxius est pastori, ideo neminem adeat nisi sit necessarium.

2do. Frequens exitus, hinc semper maneat domi. Numquam exeat pastor nisi ad infirmos visitandos ad pacem inter discordes faciendam ad abusus tollendos, ad corrigendos atque monendos suspectos.

3tio. Ebrietas fugienda, ideo ne multum bibat, ut semper sui maneat compos, omni enim momento aliquid *potest* accidere in parochiâ.

4to. Noli te immiscere negotijs saecularibus nisi ad pacem faciendam. Lites vitandas.

5to. Pastor non facile jungat matrimonio extraneos, nisi habeant certa testimonia a suis parochis, quia saepe falluntur.

6to. Vesperi numquam multum comedat nec bibat, quia illud de nocte nocet tum corpori tum animae. Ut sis nocte levis, sit tibi caena brevis.

7mo. Pastor annotat istos, qui male se gerunt, ut possit postea tempore opportuno eos adire, monere, corrigere; ad hoc invigilare tenetur pastor, quia non sufficit illos in contionibus et in confessionali monere, sed etiam eorum domi.

8vo. Pastor non se immisceat rebus saecularibus.

³⁸ Enkele aantekeningen over zaken die de eer, de goede naam en het respect voor een goede pastoor kunnen schaden.

1. Teveel gemeenzaamheid: dat leidt tot minachting, hetgeen bij een pastoor bijzonder slecht is. Hij ga daarom alleen bij mensen langs als dat nodig is.
2. Vaak uitgaan: laat hij daarom altijd thuis blijven. Een pastoor moet alleen uitgaan om de zieken te bezoeken, om vrede te stichten bij twist, om misbruiken de kop in te drukken, om mensen die hij van kwaad verdenkt te beteren en te vermanen.
3. Dronkenschap dient vermeden te worden. Hij drinke daarom niet teveel, opdat hij altijd van zichzelf meester blijve, daar immers op ieder moment iets in de parochie kan voorvallen.
4. Bemoei u niet met wereldse zaken – tenzij om vrede te stichten. Vermijd geschillen.
5. Laat een pastoor niet te gemakkelijk vreemdelingen in de echt verbinden, tenzij ze betrouwbare getuigenschappen van hun parochies hebben. Want er wordt vaak bedrog gepleegd.
6. Hij ete of drinke 's avonds niet teveel, want 's nachts is dat zowel voor het lichaam als voor de geest schadelijk. Om het 's nachts gemakkelijk te hebben moet je je avondmaal kort houden.
7. Een pastoor dient er nota van te nemen, wie zich slecht gedraagt, zodat hij te gelegener tijd bij hen langs kan gaan, hen kan vermanen en beteren. Daartoe dient een pastoor waakzaam te zijn, want niet alleen moet hij hen in preken of in de biecht vermanen, maar ook bij hen thuis.
8. De pastoor moet zich niet in wereldse aangelegenheden mengen.
9. Als de pastoor zich wil behoeden voor allerlei ziekten, laat hij dan het volgende in acht nemen: Terwijl hij het huis van de zieke binnentreedt, moet hij zijn mond gesloten houden en zijn adem inhouden, en zolang hij bij de zieke is door de neus ademen. Als hij daarna weggaat moet hij iets welriekends in zijn neusgaten doen; maar hij moet de neus niet verstoppen. Hij moet zijn hoofd altijd iets van de zieke afgewend houden, en als dat niet kan, moet hij zeggen dat de zieke zich moet afwenden, opdat de adem van de zieke niet aan de priester kome. De pastoor moet altijd een witte neusdoek [*stola?*] gebruiken, zelfs als hij bij de zieke is moet hij regelmatig spuwen omdat de ziekte zich licht in het speeksel vastzet en zelfs in gekleurde neusdoeken. Bij het toedienen van het Oliesel aan de zieke moet hij niet boven hem spreken, of anders de witte neusdoek voor zijn mond houden en althans door de neus ademen. De pastoor moet niet te lang bij de zieke blijven: als het een besmettelijke ziekte is, moet hij zijn zaken beknopt afwikkelen en dan weggaan.

[noot JL]: Dat zulke voorzorgsmaatregelen niet door overdreven beduchtheid waren ingegeven blijkt uit het feit dat in de nabuurlparochie Mheer drie pastoors stierven binnen één jaar (1779-1780) waarin een “kwade koorts” heerste.

9no. Ut pastor se queat conservare a quocumque morbo, observet sequentia: dum intrat domum aegroti, os clausum teneat, retineatque halitum, donec adsit aegrito [sic] halitum respiret per nares. Deinde dum exit, aliquid odoris ponat in naribus; numquam tamen debet claudere nares.

[121v]

Debet semper ponere in capite numquam ad latus aegroti, si non possit, tunc dicat, ut aegroti se obvertat, ne halitus aegroti attingat sacerdotem; utatur semper strophiole albo; etiam dum est apud aegrotum, debet saepe spuere, quia morbus se retinet facile in spumâ, et etiam in strophiolis coloratis. Dum inungit aegrotatem, non debet supra ipsum loqui; vel ponat strophium album in ore. Etiam dum excipit confessiones aegroti, ponat strophium ante labia et dumtaxat respiret per nares.

Pastor non debet dudum manere apud aegrotum, si sit morbus infectans, debet sua breviter praestare et dicere, postea exire.

Nota

Een preservatyf tegen alle siekten.

Neemt een doesken drijaker en doet een drijakel in een bouteylle, en doet daer bij een half sopinne Hollantsche brandewijn; stopt de bouteylle wel toe, set deselve 24 uren in de sonne om te disteleeren; daernaer schudt het claer en dun af op een ander bouteylle, dewelke wel moet sijn gesloten; en neemt alsdan somtijts 30 oft 40 druppels in eenen lepel.

Item Het is goet, datmen nuchteren bij de siecken gaet; en als men bij de siecken is geweest, terstont daernaer met water spoelen onsen mont en gurgelen, en neus en mont wasschen met water. Daernaer spouwen. Dese remedie is excellent in alle besmettelijcke siekten, selfs in de pest.

[122r]

Annotitie van den offerstock van de kerck, en van den armen en kerck momboir.

Den 3 augusti 1720 ~~hebbe-iek~~ {is} den offerstock op gedaen in de kerck in de presentie van den eerw. heer pastoor, van scholtis Wijers, Lamb. Walpot, schepen, Johannes Walpot griffier, en Lamb. Vliech custer, en daer in is gevonden 42 *guldens* 13 st. en men heeft dat gelt geset in handen van den kerck momboir Jacob Wichen.

In het jaer 1719 heeft de kerck over oft boni gehadt 52 *guldens* waervan 10 patacons sijn gelaeten tot reparatie van den muer en maken van nieuwe porten van kerckhof; en dit door consent van den heer pastoor denwelke is oppermomboir soo van de kerck, als van de armen. In het jaer 1720 den 6 november heeft Jacob Wichen kerckmomboir te Vis´; gehaelt het vat vol smaut voor 28 *guldens*.

In het jaer 1719 is kerckmomboir geweest Dries Cremers, en armemomboir Jacob van Hueven. In het jaer 1720 kerckmomboir Jacob Wichen, en arme momboir Piter Huynen. In het jaer 1721 kerckmomboir Servaes Dethier, arme momboir Mathijs Huynen.

Immediatelijck naer Lichtmis, moet geschieden de rekening van den kerck en arme momboir ter presentie van den heer pastoor, scholtis, twee schepenen, en kerck en armemomboir.

De rinten van de kerck van s'Graeven Vouren bedraegen hondert negen en viertich *guldens* eenen stuyver een oort dico 149-1-1 {oft somtijts meer ter oorsaek van het smaut}.

De rinten van de armen belooppen 161 *guldens* 1 st. 3 oort.

1721

Den 12 february 1721 is den offerstock in de kerck geopent en daerin gevonden 38 *guldens* 13 st. waeruyt den custer heeft ontfangen 4 *guldens* collect; en de 24 *guldens* 13 st. sijn aen mij pastoor in handen gestelt om

daervan te doen rekeninge.

[122v]

Den 13 february 1721 is in de justitiecamer gehouden de rekeninge van den kerck en arme momboir te presentie van den eerw. heer d'Affnay pastoor den heer scholtis Wijers, schepenen Walpot en Vaessens; alsdan is den kerckmomboir te cort bleven 22 *guldens*, hetwelk gelt hij heeft gestelt in handen van den nieuwen kerckmomboir; en den armen momboir heeft over gehadt 6 *guldens*.

Den 13 *decembris* 1721 is den offerstock geopent in presentie van mij pastoor, Sr. Knubbens en d'Affnay schepenen, Servaes Dethier kerckmomboir en Lambert Vliech custer, en daer in gevonden 46 *guldens* 9 st. waer uyt den custer heeft voor collect van het jaer 1722 ontfangen 4 *guldens*, soo reste 42 *guldens* 9 st.

dewelke aen mij pastoor sijn in handen gestelt.

1722

In dit jaer is kerckmomboir geworden den ouden Jan Leenens en armermomboir Michiel Thelen, beyde van Schoppem.

Den 31 july 1722 heeft Matthijs Kuynen kerckmomboir gehaelt een vat smaut te Eysden bij J. Houbiers voor 30 *guldens*, vier kruycken.

Anno 1722 den 23 *octobris* is den offerstock van onse kerck geopent in presentie van mij A.H. d'Affnay pastoor, den heer scholtis schepenen d'Affnay en J. Walpot en den custer, en daerin gevonden 48 *guldens* 18 st., waeruyt den custer heeft ontfangen 4 *guldens* voor collecteeren van een jaer, soo blijft noch in mijn handen om rekening te doen 44-18-0.

[123r]

1723

Dit jaer is kerckmomboir gekosen den eersaemen Willem Vandeberg den ouden, en armer momboir den eers. Lambert Nurops, voor denwelken Lambert Nurop ick A.H. d'Affnay pastoor bediene oft opschrijve omdat hij niet kan schrijven.

Anno Domini 1723 den 22 feb. is worden gehouden de rekeninge.

Den 19 feb. 1723 heeft Willem Vandeberg kerckmomboir gehaelt bij Hubert Jeukens te Eysden een vat smaut in hetwelk waren 48 potten aen elf stuyvers en eenen halven den pot, hetwelck beloopt 27 *guldens* 10 st.

Den 4 *novembris* 1724 heeft Christian Claessens gehaelt een van smaut van 48 potten wederom bij Houbier voor 22 *guldens* 15 st.

[123v en 124r: blanco]

[124v]

Anno 1722 den 16 november heb ick mijnen broeder Hendrick gestelt in den ganssen cost bij den eerw. heer Henr. Heynen capellaen van Berg om aldaer te studeeren, het jaer voor 19 pattacons.

Anno Domini 1723 den 3 january heeft pater Lenaerts minderbroeder onsen terminaris in onse kerck van s'Graven Vouren door commissie van sijn pater min. provincialis Phil. Maes gecleedt in den derden regel van den H. vader Franciscus Maria Heynen mijne moeder en Barbara Michiels vrou van Matthijs Coelen {den 18

feb. 1723 heeft hij geprofeest Cathrijn Heynen en gecleedt Engel Smets en Marie Frederickx}.

In desen derden regel van onsen H. vader Franciscus sijn gecleedt dese naervolgende, dewelcke wonen in dese parochie

A.H. d'Affnay pastoor van s'Graven Vouren ende tertiarius S. P. N. Francisci –

Cornelia Wichen
 Maria Wichen
 Hendrick Delvaux
 Ida Wijnants
 Catharina Heynen
 Maria Heynen
 Barbara Michiels
 Engel Smets
 Maria Frederickx Sophia Coelen
 Petronella Stevens
 Joanna Heynen Petronella Walpott
 Catharina Snackers Anna Hendrickx
 Catharina Kevers
 Catharina Snackers
 Maria Heynen docter van Thijs Heynen
 Cathrijn Cortrijs – Margariet van Vijle
 eerw. heer *Johannes* Cortrijs cappellaen alhier

[125r: *binnenkant achterkaft*]

Voor het jaer 1721 is is den custer voldaan van collect uyt den offerstock 4 guldens

Quod attestor A.H.

d'Affnay pastor

Voor het jaer 1722 is den custer voldoen van het collecteeren met de schael voor een jaer door de kerck, uyt den offerstock denwelken geopent is den 13 decembris 1721

A.H. d'Affnay pastor

In het jaer 1721 heb ick A.H. d'Affnay pastoor uyt onse kerck geleent een misseele ofte misboeck aen den heer chevallier de Winckel om te gebruycken in hunne capelle tot Broeck.

Dien misboeck can men altijd wederom vorderen.

~~Heer Knubbens heeft oock eenen~~

Voor het jaer 1723 is den custer voldaan 4 *guldens* ontfangen hebbende voor het collecteeren van een jaer uyt den offerstock denwelken geopent is den 23 *october* 1722. A.H. d'Affnay pastor

{Want hij heeft dit ontfangen van te vooren voor het jaer 1724 is hij oock voldaan.}

Ick A.H. d'Affnay ben noch schuldig tot Luyck aen Rolin van 12 roye sijgels 12 pattacons – actum desen 2 july 1723.

{Dese sijn betaelt}

Ick ben noch schuldig aen joffrou Duysters 100 *guldens* aen heer Henrick Heynen 10 pattacons.